

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

ГОДИНА 27 • ТУЗЛА, ЧЕТВРТАК, 25. ЈУНИ 2020. ГОДИНЕ • ИЗДАЊЕ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ • БРОЈ 10

659

На основу члана 26. Закона о измјенама и допунама Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 8/18) и чланова 171. и 174. Пословника Скупштине Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 13/19 и 5/20), Законодавно-правна комисија Скупштине Тузланског кантона, на сједници одржаној 11.6.2020. године, утврдила је пречишћени текст Закона о предшколском одгоју и образовању.

Број: 01-02-342-2/20
Тузла, 11.6.2020. године

Предсједник
Законодавно-правне комисије
Скупштине Тузланског кантона

Муамер Зукић, с.р.

ЗАКОН О ПРЕДШКОЛСКОМ ОДГОЈУ И ОБРАЗОВАЊУ (пречишћени текст)

И. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет закона)

(1) Законом о предшколском одгоју и образовању уређује се предшколски одгој и образовање дјецe од шест мјесеци живота до поласка у основну школу (у даљем тексту: дјеча предшколске доби), а посебно:

- а) принципи и циљеви предшколског одгоја и образовања,
- б) функције предшколског одгоја и образовања,
- ц) оснивање и организација предшколских установа,
- д) програми предшколског одгоја и образовања,
- е) стручни стандарди за запосленике,
- ф) управљање и руковођење предшколским установама,
- г) финансирање предшколског одгоја и образовања,
- х) педагошка документација и евиденција,
- и) стручни надзор и надзор над провођењем закона те заштита права,
- ј) и друга питања.

(2) Принципи, циљеви и стандарди утврђени овим законом и на основу овог закона у практичној примјени не могу се смањивати.

Члан 2.

(Дјелатност предшколског одгоја и образовања)

(1) Предшколски одгој и образовање је почетни степен јединственог система одгоја и образовања, који се остварује кроз програме са уграђеном заједничком језгром.

(2) Предшколски одгој и образовање као саставни дио

одгојно-образовног система Тузланског кантона (у даљем тексту: Кантон) је први, посебан и специфичан степен одгојно-образовног система који обухвата: одгој, образовање, његу, здравствену и социјалну заштиту дјецe предшколске доби.

(3) Предшколски одгој и образовање представља дјелатност од посебног интереса.

Члан 3.

(Основне обавезе надлежних образовних власти)

(1) У складу са уставом и законом, надлежни органи и установе које су регистроване за пружање услуга у области предшколског одгоја и образовања, обавезни су примјењивати и поштовати принципе и норме утврђене овим законом и обезбиједити одгој и образовање под једнаким условима за сву дјецу.

(2) Град и општина, у јавном интересу, има право и обавезу одлучивати о потребама грађана за организовањем и остваривањем програма предшколског одгоја и образовања на свом подручју, те ради задовољавања тих потреба грађана оснивати предшколске установе.

II. ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ПРЕДШКОЛСКОГ ОДГОЈА И ОБРАЗОВАЊА

Члан 4.

(Принципи предшколског одгоја и образовања)

Предшколски одгој и образовање заснива се на следећим принципима:

- а) развојни принципи,
- б) принцип уважавања степена развоја дјетета,
- ц) принцип забране дискриминације,
- д) принцип обезбјеђења најбољег интереса дјетета,
- е) принцип обезбјеђења властитих вриједности,
- ф) принцип обезбјеђења оптималног развоја дјетета,
- г) принцип права на језик,
- х) принцип поштивања вјерских слобода,
- и) принцип интеграционих програма за дјецу с посебним потребама,
- ј) принцип права родитеља и дјецe на избор установе и одлучивање и
- к) принцип заједничке језгре.

Члан 5.

(Развојни принципи)

Предшколски одгој и образовање на подручју Кантона карактеришу следећи развојни принципи:

- а) хуманистичко-развојни принцип,
- б) принцип професионалне аутономности и стручне одговорности и
- ц) принцип демократичности.

Члан 6.**(Уважавање степена развоја дјетета)**

Предшколски одгој и образовање заснован на хуманистичком приступу одгоја и образовања, савременим научним достигнућима и теоријама о дјететовом развоју и правима дјетета обавезно уважава степен развоја дјетета, специфичности развојних могућности и појединачне потребе дјетета.

Члан 7.**(Забрана дискриминације)**

(1) Свако дијете има једнако право приступа и једнаке могућности учешћа у предшколском одгоју и образовању, без дискриминације по било којој основи.

(2) Једнак приступ и једнаке могућности подразумијевају обезбјеђење једнаких услова и прилика за све, за почетак и наставак даљег одгоја и образовања.

Члан 8.**(Обезбјеђење најбољег интереса дјетета)**

(1) Право дјетета на одгој и образовање и исправну бригу за добробит његовог физичког и менталног здравља и безбједности има предност над свим другим правима.

(2) У случају сукоба права, предност се даје оном праву, тумачењу или дјеловању које ће највише користити интересу дјетета.

Члан 9.**(Обезбјеђење властитих вриједности)**

Принципи и циљеви предшколског одгоја и образовања произлазе из општеприхваћених, универзалних вриједности демократског друштва те властитих вриједносних система заснованих на специфичностима националне, историјске, културне и вјерске традиције конститутивних народа и националних мањина који живе у Босни и Херцеговини.

Члан 10.**(Циљ предшколског одгоја и образовања)**

Општи циљ предшколског одгоја и образовања је обезбјеђење оптималних и једнаких услова како би се свако дијете, до поласка у основну школу, развијало и остваривало своје пуне потенцијале и компетенције кроз различите видове квалитетног и професионално аутономног институционалног и ванинституционалног предшколског одгоја и образовања.

Члан 11.**(Право на језик)**

Језик и култура свих конститутивних народа и сваке националне мањине која живи на подручју Кантона поштоваће се и укључивати у предшколску установу у складу са уставом, Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода, Оквирном конвенцијом за заштиту националних мањина, Конвенцијом о правима дјетета и законом.

Члан 12.**(Поштовање вјерских слобода)**

Предшколске установе развијаће, унапређивати и поштовати националне и вјерске слободе, обичаје, толеранцију и културу дијалога, у складу са чланом 11. овог закона.

Члан 13.**(Интеграциони програми за дјецу са посебним потребама)**

(1) Дјеца са посебним потребама укључују се у предшколске

установе према програмима који су прилагођени њиховим индивидуалним потребама.

(2) За свако дијете израдиће се индивидуални програм прилагођен његовим могућностима и способностима.

(3) За дјецу с посебним потребама припремају се и проводе прилагођени програми за интеграцију.

Члан 14.**(Право родитеља и дјеце на избор установе и одлучивање)**

(1) Родитељи имају право на избор предшколске установе у којој ће се одгајати и образовати њихово дијете.

(2) Родитељи имају право и обавезу да преко својих представника у предшколским установама и тијелима и путем својих асоцијација, у интересу своје дјеце, учествују у одлучивању на свим нивоима о питањима значајним за рад предшколске установе и функционисање предшколског одгоја и образовања.

III. ФУНКЦИЈЕ ПРЕДШКОЛСКОГ ОДГОЈА И ОБРАЗОВАЊА**Члан 15.****(Функције предшколског одгоја и образовања)**

Функције предшколског одгоја и образовања су:

а) обезбјеђење услова за оптимални развој сваког дјетета,

б) помоћ родитељима у бризи за његу, заштиту, развој, одгој и опште благостање дјетета,

ц) допуњавање породичног одгоја,

д) припремање дјеце за даљи одгој и образовање и

е) улагање друштва у благостање и напредак.

Члан 16.**(Стандарди и нормативи)**

(1) Предшколске установе обављају дјелатност одгоја и образовања у складу с плановима и програмима, који морају бити усклађени са заједничком језгром планова и програма у Босни и Херцеговини у складу са Оквирним законом о предшколском одгоју и образовању у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ”, број: 88/07), а у складу с педагошким стандардима и нормативима за опрему, дидактичка, здравствено-хигијенска, естетска и друга средства за предшколски одгој и образовање (у даљем тексту: Стандарди и нормативи).

(2) Стандарде и нормативе доноси Министарство образовања и науке Тузланског кантона (у даљем тексту: Министарство).

Члан 17.**(Обавезно укључивање дјеце у предшколску установу)**

У години пред полазак у основну школу предшколски одгој и образовање је обавезан за сву дјецу предшколског узраста.

Члан 18.**(Пријем дјеце)**

(1) Пријем дјеце у предшколску установу, осим дјеце која имају обавезу из члана 17. овог закона, врши се током цијеле године, у складу са овим законом, подзаконским актима који регулишу дјелатност предшколског одгоја и образовања и општим актима предшколске установе.

(2) Предшколске установе, у погледу остваривања права на пријем и спровођења процедура без дискриминације, обезбјеђују једнаке могућности за пријем све дјеце.

(3) Приликом уписа у предшколску установу родитељи/

старатељи дјецe су обавезни доставити увјерење о здравственој способности дјетета.

(4) Дјеца са лакшим сметњама и потешкоћама у развоју уписују се у предшколску установу на основу налаза и мишљења комисије за процјену способности дјецe при упису и рјешења о категоризацији.

(5) Дјеца са тежим сметњама и потешкоћама у развоју уписују се у посебну предшколску установу за одгој и образовање дјецe са посебним потребама на основу налаза и мишљења комисије за процјену способности дјецe при упису и рјешења о категоризацији.

(6) Лакше и теже сметње и потешкоће у развоју дјетета утврђују се Стандардима и нормативима.

IV. ОСНИВАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Члан 19.

(Јавне и приватне предшколске установе)

(1) Предшколски одгој и образовање реализује се у јавним и приватним предшколским установама.

(2) Јавне и приватне предшколске установе оснивају се у складу са принципима, условима и критеријима утврђеним законом.

Члан 20.

(Оснивање предшколских установа)

(1) Предшколску установу као јавну установу може основати град или општина са подручја Кантона, у складу са законом.

(2) Јавну предшколску установу град или општина оснива у складу са јавним интересом и програмом потреба развоја предшколског одгоја и образовања на свом подручју.

(3) Град и једна или више општина са подручја Кантона, односно двије или више општина са подручја Кантона, могу заједнички основати јавну предшколску установу, у складу са законом.

(4) Предшколску установу, као приватну установу, самостално или заједнички са другим оснивачем, може основати домаће или страном правно или физичко лице у складу са законом.

Члан 21.

(Акт о оснивању)

(1) Уколико је оснивач предшколске установе град или општина акт о оснивању предшколске установе доноси градско, односно општинско вијеће.

(2) Уколико су оснивачи предшколске установе град и једна или више општина са подручја Кантона, односно двије или више општина са подручја Кантона, акт о оснивању доноси градско вијеће, односно општинска вијећа тих општина.

(3) Акт о оснивању приватне предшколске установе доноси оснивач.

(4) Уколико приватну предшколску установу оснивају два или више лица, акт о оснивању приватне предшколске установе посебно доноси сваки оснивач.

(5) У случају оснивања предшколске установе у складу са ставовима (2) и (4) овог члана међусобна права, обавезе и одговорности оснивача уређују се уговором у писаној форми, који се закључује након доношења одлуке о оснивању.

Члан 22.

(Обавезан садржај акта о оснивању)

(1) Акт о оснивању предшколске установе садржи:

а) назив оснивача,

б) назив и сједиште предшколске установе,

ц) дјелатност предшколске установе,

д) износ средстава за оснивање и почетак рада и начин њиховог обезбјеђивања,

е) изворе и начин обезбјеђивања средстава за рад предшколске установе,

ф) међусобна права и обавезе између оснивача и предшколске установе,

г) начин располагања вишком прихода над расходима и начин на који се покрива вишак расхода над приходима,

х) права, обавезе и одговорности предшколске установе у правном промету,

и) лице које ће до именовања органа руковођења представљати и заступати предшколску установу и његова овлашћења и одговорности,

ј) рок за доношење правила предшколске установе, именовање органа управљања и руковођења предшколском установом,

к) друга питања од значаја за рад предшколске установе.

(2) Акт о оснивању предшколске установе, поред одредби из става (1) овог члана, обавезно садржи и одредбе о:

а) броју чланова управног одбора и начину њиховог избора,

б) именовању директора, односно вршиоца дужности директора установе,

ц) другим правима и обавезама оснивача и предшколске установе.

Члан 23.

(Достављање акта о оснивању на сагласност)

Оснивач предшколске установе дужан је акт о оснивању доставити Министарству, прије почетка обављања дјелатности, ради давања сагласности у погледу његове усклађености са законом.

Члан 24.

(Услови за оснивање)

Предшколска установа може бити основана ако постоји:

а) елаборат оснивача о оправданости потребе оснивања предшколске установе,

б) одобрен програм рада,

ц) обезбјеђена новчана средства за оснивање и рад предшколске установе и

д) испуњеност других услова прописаних законом и другим прописима.

Члан 25.

(Услови за обављање дјелатности)

Услови које предшколска установа мора испунити прије почетка обављања дјелатности су:

а) да постоји довољан број дјецe за формирање најмање двије одгојне групе,

б) да је обезбјеђен довољан број запосленика одговарајуће стручне спреме, у складу са Стандардима и нормативима,

ц) да је обезбјеђен простор, опрема и дидактичка средства за обављање дјелатности предшколског одгоја и образовања, у складу са Стандардима и нормативима.

Члан 26.

(Провјера услова за почетак рада)

(1) Предшколска установа не може почети са радом прије прибављања рјешења о одобрењу за обављање дјелатности предшколског одгоја и образовања.

(2) Оснивач предшколске установе подноси захтјев

Министарству ради утврђивања испуњености услова за почетак рада предшколске установе, најкасније у року од 90 дана од дана уписа предшколске установе у судски регистар.

(3) Стручна комисија Министарства утврђује степен испуњености услова за почетак рада предшколске установе у року од 30 дана од дана преузимања потпуног и уредног захтјева.

(4) Рјешење о одобрењу за обављање дјелатности предшколског одгоја и образовања издаје Министарство, на приједлог Стручне комисије из става (3) овог члана.

(5) Рјешење из става (4) овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Члан 27.

(Упис у регистре)

(1) Предшколска установа уписује се у судски регистар код надлежног суда и даном уписа стиче својство правног лица.

(2) Предшколска установа је дужна, у року од 30 дана након издатог рјешења из члана 26. става (4) овог закона, поднијети Министарству пријаву за упис предшколске установе у Регистар предшколских установа који води Министарство.

Члан 28.

(Печат предшколске установе)

Предшколска установа има печат у складу са актом о оснивању.

Члан 29.

(Забрана обављања дјелатности)

(1) Предшколској установи која је престала испуњавати услове прописане чланом 25. овог закона, надлежни инспектор ће одредити рок у коме је дужна отклонити утврђене недостатке.

(2) Уколико недостаци не буду отклоњени у остављеном року, надлежни инспектор ће предшколској установи рјешењем забранити даље обављање дјелатности предшколског одгоја и образовања и о томе обавијестити оснивача.

(3) Правоснажно рјешење о трајној забрани рада из става (2) овог члана инспектор доставља оснивачу и Министарству, ради брисања установе из регистра.

(4) Након правоснажности рјешења из става (2) овог члана предшколска установа не смије обављати дјелатност предшколског одгоја и образовања.

Члан 30.

(Статусне промјене и престанак рада)

(1) На оснивање, рад, статусне промјене и престанак рада предшколске установе примјењују се одредбе Закона о установама, уколико овим законом није другачије одређено.

(2) У случају престанка рада предшколске установе, оснивач је дужан да дјецима која похађају програм обавезног укључивања у предшколски одгој и образовање до поласка у основну школу омогући наставак започетог предшколског одгоја и образовања у другој адекватној установи, под једнаким условима.

Члан 31.

(Мрежа предшколских установа)

(1) Град, односно општина има право и обавезу, у јавном интересу, одлучивати о потребама за организовањем и остваривањем програма предшколског одгоја на свом подручју.

(2) Град, односно општина одлучује о мрежи предшколских установа у складу са програмом развоја предшколског одгоја и образовања на свом подручју.

Члан 32.

(Организационе форме предшколске установе)

(1) Са становишта организационих форми, предшколски одгој и образовање се остварује у оквиру:

- јаслица, за дјецу од шест мјесеци живота до навршене треће године живота и

- вртића, за дјецу од навршене треће године живота до поласка у основну школу.

(2) Предшколска установа се може организовати и регистровати за реализацију једне или више организационих форми из става (1) овог члана.

Члан 33.

(Предшколске установе за дјецу са посебним потребама)

У случајевима када се за дјецу предшколске доби са посебним потребама не може организовати одгојно-образовни рад у предшколској установи, тај рад се може дјелимично или у потпуности обављати у посебним предшколским установама за одгој и образовање дјеце са посебним потребама односно специјалним основним школама.

V. ПРОГРАМИ ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Члан 34.

(Успостава заједничке језгре програма)

(1) У свим јавним и приватним предшколским установама на подручју Кантона успоставља се и примјењује заједничка језгра цијеловитих развојних програма за рад у предшколским установама.

(2) Заједничка језгра програма и плана треба да:

а) гарантује и обезбједи квалитетан одгој и образовање за сву дјецу и достизање задовољавајућег стандарда знања, вјештина и способности,

б) обезбједи досљедност квалитета стандарда одгоја и образовања у свим предшколским установама на подручју Кантона,

ц) обезбједи примјену програма који одговарају развојним потребама дјеце предшколске доби,

д) обезбједи да се кроз одгојно-образовни процес развија позитиван однос и осјећај припадности држави Босни и Херцеговини,

е) обезбједи задовољавајућу усклађеност програма, као и њихову прилагођеност специфичним потребама предшколске установе и локалне заједнице и

ф) обезбједи слободу кретања и једнак приступ предшколском одгоју и образовању за сву дјецу.

Члан 35.

(Примјена заједничке језгре)

Поред реализације садржаја из заједничке језгре у својим програмима јавне и приватне предшколске установе имају слободу креирања и реализације одређених садржаја по свом избору, у складу с одредбама овог закона.

Члан 36.

(Врсте програма)

(1) У предшколским установама на подручју Кантона користе се следећи програми:

а) цијеловити развојни програм,

б) специјализовани развојни програм,

ц) прилагођени програм,

д) интервентни, компензациони и рехабилитациони програм,

е) програм јачања родитељских компетенција,

ф) обавезни програм предшколског одгоја и образовања пред полазак у основну школу,

- г) допунски програм,
- х) програм продуженог боравка.

(2) Програмима из става (1) овог члана утврђују се циљеви и задаци, садржај и врста, те профил и стручна спрема запосленика који реализују сваки од ових програма.

(3) Програм из става (1) тачке а) и ф) овог члана доноси Министарство уз стручно мишљење Педагошког завода Тузланског кантона (у даљем тексту: Педагошки завод), а програме из става (1) тачке б), ц), д), е) г) и х) овог члана доноси предшколска установа, уз претходно прибављено мишљење оснивача и стручно мишљење Педагошког завода.

(4) Предшколска установа може реализовати један или више програма из става (1) овог члана.

(5) Програм из става (1) овог члана примјењује се до престанка важења истог, а уколико период важења приликом његовог доношења није одређен, примјењује се до стављања програма ван примјене, односно до доношења новог програма.

Члан 37.

(Цјеловити развојни програм)

(1) Цјеловити развојни програм предшколског одгоја и образовања утврђује обим и садржај одгојно-образовног рада, методологију и дидактичко-методичке упуте за одгајатеље и стручне сараднике.

(2) Цјеловити развојни програм обухвата програм њега, одгоја и образовања, здравствене заштите, исхране и социјалне заштите дјецe предшколске доби, и то:

- а) за дјецу од шест мјесеци до три године старости,
- б) за дјецу од три до пет година старости.

(3) Цјеловити развојни програм обавезно се остварује у предшколској установи, у установи за дјецу без родитељског старања или у другим одгојно-образовним установама у којима се ради са дјецом предшколске доби.

Члан 38.

(Специјализовани развојни програм)

Специјализовани развојни програм је додатни програм који има за циљ реализацију одгојно-образовних садржаја из области музичке, ликовне и драмске умјетности, спорта, луткарства, страних језика, релаксације и других области које су у функцији задовољавања посебних интересовања и склоности дјецe.

Члан 39.

(Прилагођени програм)

(1) Прилагођени програм предшколског одгоја и образовања је програм који се индивидуално израђује за:

- а) дјецу са развојним потешкоћама,
- б) надарену дјецу.

(2) Прилагођени програм предшколског одгоја и образовања за дјецу са развојним потешкоћама је програм који се израђује за дјецу која имају лакше сметње у психичком и физичком развоју и за трауматичну дјецу од шест мјесеци старости до поласка у основну школу.

(3) Прилагођени програм предшколског одгоја и образовања за надарену дјецу је програм који се реализује са надареном дјецом предшколске доби, уз сагласност родитеља.

(4) За свако дијете израдиће се индивидуални програм прилагођен њиховим могућностима и способностима.

Члан 40.

(Интервентни, компензациони и рехабилитациони програм)

Интервентни, компензациони и рехабилитациони програми су специфични одгојно-образовни програми

којима се утврђују циљеви, задаци, обим и садржај одгојно-образовног рада за дјецу која у својој породици имају неадекватне услове за нормалан развој (родитељи са сметњама у психичком и физичком развоју, друштвено неприлагођени родитељи, посебно социјално угрожене породице, низак образовни ниво у породици и слично).

Члан 41.

(Програм јачања родитељских компетенција)

Програм јачања родитељских компетенција има за циљ да, кроз различите облике едукације родитеља дјецe предшколске доби, ојача родитељске компетенције, омогући им пут до нових сазнања о дјечијем развоју.

Члан 42.

(Обавезни програм предшколског одгоја и образовања пред полазак у основну школу)

(1) Обавезни програм предшколског одгоја и образовања пред полазак у основну школу је намијењен дјеци предшколске доби која нису обухваћена неким другим обликом предшколског одгоја и образовања, у години пред полазак у основну школу.

(2) Програм из става (1) овог члана обухвата активности које се могу организовати једном или више пута у седмици у максималном дневном трајању од три сата а укупном трајању од минимално 150 сати, у складу са потребама и интересима породице и дјетета.

(3) Изузетно, од обавезе похађања обавезног програма предшколског одгоја и образовања могу се изузети дјецa предшколске доби која у период трајања обавезе његовог похађања исти, из објективних разлога (промјена пребивалишта/боравишта, болест и сл), не могу или нису могла похађати.

(4) Постојање објективних разлога из става (3) овог члана, у сваком конкретном случају, процјењује Министарство, о чему се доноси рјешење које је коначан управни акт.

Члан 43.

(Продужени боравак)

Продужени боравак је посебан облик одгојно-образовног рада са ученицима разредне наставе, који се реализује у предшколској установи, а у оквиру којег ученици, прије и после часова редовне наставе у основној школи, имају обезбијеђен самосталан рад, различите облике слободних активности и здраву исхрану.

Члан 44.

(Допунски програм)

Допунски програм за дјецу држављане Босне и Херцеговине повратнике из иностранства намијењен је за рад с дјецом предшколске доби и има за циљ учење матерњег језика и културе Босне и Херцеговине.

Члан 45.

(Циљеви програма)

Реализовањем програма из члана 36. овог закона предшколске установе стварају примјерене услове за нормалан раст и развој сваког дјетета и допуњавају породични одгој и образовање дјецe предшколске доби, њихову лакшу социјализацију у друштвену заједницу и боље уклапање у школски одгојно-образовни систем.

Члан 46.

(Годишњи програм рада и извјештаји о раду)

(1) Предшколска установа обавља дјелатност на основу годишњег програма рада који се доноси за педагошку

годину која траје, по правилу, од 1. септембра текуће године до 31. августа следеће године.

(2) Годишњи програм рада обухвата програме одгоја и образовања, програме здравствене заштите, хигијене и прехране, програме социјалне заштите дјецe, као и друге програме које предшколска установа остварује у споразуму са родитељима дјецe и оснивачем.

(3) Извјештај о раду за протеклу педагошку годину и годишњи програм рада за текућу педагошку годину, на приједлог стручног вијећа, усваја управни одбор предшколске установе.

(4) Предшколска установа доставља оснивачу, Министарству и Педагошком заводу, извјештај о раду за протеклу педагошку годину и годишњи програм рада за текућу педагошку годину, у року од 15 дана од дана њиховог усвајања, а најкасније до краја септембра текуће године.

Члан 47.

(Стручни надзор)

(1) Стручни надзор обавља Педагошки завод.

(2) Стручни надзор се врши над организовањем и извођењем наставе и других облика образовно-одгојног рада и радом одгајатеља и стручних сарадника у свим предшколским установама, ради даље унапређења образовно-одгојног рада.

(3) Стручни надзор обухвата:

а) праћење примјене и реализације наставног плана и програма, односно циљева и задатака, садржаја, обима, облика метода и поступка образовно-одгојног рада,

б) праћење и оцјењивање рада одгајатеља и стручних сарадника у настави као и рада директора у установи,

ц) пружање стручне помоћи одгајатељу у планирању, програмирању и организовању образовно-одгојног рада,

д) надзор над документацијом и евиденцијом,

е) као и друге послове у складу са законом.

(4) Предшколска установа је обавезна омогућити Педагошком заводу несметано вршење стручног надзора и увид у документацију и евиденцију коју води.

(5) Педагошки завод извјештај о обављеном стручном надзору над радом предшколске установе доставља оснивачу.

(6) Пропис о стручном надзору доноси Влада Тузланског кантона (у даљем тексту: Влада Кантона).

VI. ОДГАЈАТЕЉИ И СТРУЧНИ САРАДНИЦИ

Члан 48.

(Профил стручњака)

(1) Различите програме предшколског одгоја и образовања, у јавним и приватним предшколским установама, реализују одгајатељи и стручни сарадници различитих профила (педагози, специјални педагози, лица са завршеним едукацијско-рехабилитацијским факултетом, психолози, љекари, социјални радници и лица са завршеним факултетом друштвених наука) с високом стручном спремом или завршеним првим циклусом високог образовања по болоњском систему студирања у најмање трогодишњем трајању који се вреднује са 180 ЕЦТС бодова и положеним стручним испитом.

(2) Његу и бригу о заштити и унапређењу здравља дјецe, у доби од шест мјесеци до поласка у основну школу, реализују медицински радници са најмање средњом школском спремом медицинске струке у четворогодишњем трајању и положеним стручним испитом.

(3) Врста стручне спреме и остали услови за обављање одгојно-образовног рада у предшколској установи ближе се дефинишу Стандардима и нормативима и програмима предшколског одгоја и образовања.

(4) За остале послове везане за функционисање предшколске установе (административно-финансијске, техничке послове, послове припремања хране и остале послове) предшколска установа ангажује кадрове одговарајућег усмјерења што ће се детаљније прописати Стандардима и нормативима и општим актима предшколске установе.

(5) За одгајатеља не може бити изабрано лице које је правоснажно осуђено за кривично дјело које га чини недостојним за обављање послова и радних задатака предшколског образовања.

Члан 49.

(Приправници и полагање стручног испита)

(1) Приправник је лице које први пут заснива радни однос у занимању за које се образовало, ради стручног оспособљавања за самосталан рад.

(2) У току трајања приправничког стажа, приправнику из става (1) овог члана, за пуно радно вријеме, припада плата у износу 70% плате радног мјеста за које се оспособљава као и друге накнаде које немају карактер плате.

(3) Уколико је приправник радни однос засновао са непуним радним временом, плату остварује сразмјерно дужини радног времена, у односу на процентуалну висину плате из става (2) овог члана коју остварује за пуно радно вријеме.

(4) Приправнички стаж за одгајатеље, педагоге и психологе траје осам мјесеци.

(5) Програм стручног испита, састав комисије, начин полагања стручног испита, образац увјерења о положеном стручном испиту и вођење евиденције о стручном испиту ближе се уређује прописом који доноси Влада Кантона.

Члан 50.

(Асистенти)

У реализацији програма одгојно-образовног рада у предшколској установи, у својству асистента, могу учествовати лица са завршеним трогодишњим или четворогодишњим студијем, вишом или средњом стручном спремом одгојно-образовног и медицинског смјера, у складу са Педагошким стандардима.

Члан 51.

(Стручно оспособљавање без заснивања радног односа)

Одгајатеља или стручног сарадника са одговарајућим профилем и нивоом образовања прописаним овим законом, а који је без радног искуства у том занимању, предшколска установа може примити на стручно оспособљавање без заснивања радног односа, у складу са Законом о раду („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине”, број: 26/16).

Члан 52.

(Здравствени прегледи запосленика)

(1) Предшколска установа дужна је обезбиједити здравствени преглед запосленика до почетка педагошке године за ту педагошку годину.

(2) Запосленици предшколске установе дужни су обавити здравствени преглед до почетка педагошке године за ту педагошку годину.

(3) Уколико постоје разлози за оправдану сумњу у здравствено стање запосленика, руководиоца предшколске установе ће упутити запосленика на поновни здравствени преглед у одговарајућу здравствену установу.

(4) Предшколска установа не може запослити лице које болује од заразне или душевне болести или има психичке поремећаје.

(5) Ако се у току трајања радног односа запосленика установи да је запосленик оболио од заразне или душевне болести или има психичке поремећаје, биће ослобођен рада са дјецом на реализацији програма предшколског одгоја и образовања у предшколској установи, те по могућности, распоређен на друге послове који одговарају његовој стручној спреми.

(6) Трошкови здравственог прегледа падају на терет оснивача.

Члан 53.

(Избор запосленика у јавној предшколској установи)

(1) Одгајатељи и стручни сарадници примају се у радни однос, у јавној предшколској установи, на основу јавног конкурса.

(2) Остали запосленици јавне предшколске установе примају се у радни однос на основу јавног огласа.

(3) Изузетно, лица из става (1) овог члана, могу се примити у радни однос на одређено вријеме без конкурса:

а) уколико се по окончању конкурсне процедуре не буде могао изабрати кандидат који испуњава услове конкурса, предшколска установа може примити лице одговарајућег профила и стручне спреме, на одређени период, не дужи од 90 дана,

б) ради замјене одсутног запосленика, може се примити лице одговарајућег профила и стручне спреме, које испуњава услове предвиђене овим законом, на одређени период, не дужи од 90 дана,

ц) ради извршавања неопходних послова, не више од једанпут у току године, уз сагласност оснивача, може се примити лице одговарајућег профила и стручне спреме, на период не дужи од 90 дана од дана закључења уговора, унутар којег периода је предшколска установа дужна расписати јавни конкурс или оглас, у случају да и даље постоји потреба за таквим радним ангажманом.

(4) Јавни конкурс/оглас расписује управни одбор и објављује га у дневном листу, а спроводи га конкурсна комисија.

(5) Одлуку о избору запосленика из ставова (1) и (2) овог члана, на основу приједлога конкурсне комисије, доноси директор предшколске установе.

(6) Кандидат незадовољан одлуком директора предшколске установе може уложити жалбу управном одбору предшколске установе, у року од осам дана од дана пријема обавијести о одлуци директора из става (5) овог члана.

(7) Одлука управног одбора предшколске установе је коначна.

Члан 54.

(Избор запосленика у приватној предшколској установи)

Начин избора одгајатеља, стручних сарадника и других запосленика приватне предшколске установе уређује се актом о оснивању, правилима и другим општим актом приватне предшколске установе.

Члан 55.

(Распоред радног времена)

Распоред радног времена одгајатеља, стручних сарадника и других запосленика, у склопу утврђеног броја радних саги у току седмице, регулише се правилима или другим општим актима предшколске установе у складу са законом.

Члан 56.

(Годишњи одмор)

(1) Одгајатељи и стручни сарадници користе годишњи одмор, у правилу, у раздобљу у коме се не реализују садржаји

предшколског одгоја и образовања и годишњи одмор може трајати највише 30 радних дана.

(2) Уколико запосленици из става (1) овог члана из оправданих разлога, што цијени директор, не искористе годишњи одмор у раздобљу наведеном у ставу (1) овог члана, могу годишњи одмор искористити најкасније до 30. јуна наредне календарске године.

(3) Остали запосленици предшколске установе користе годишњи одмор у складу са одредбама утврђеним општим актом предшколске установе.

Члан 57.

(Одговорност запосленика за повреде радних дужности)

(1) Запосленик установе, сматра се одговорним због повреде радних дужности насталих као резултат несавјесног рада.

(2) Министар доноси пропис којим се ближе уређују теже и лакше повреде радних дужности, одговорност за материјалну штету, органи вођења поступка, правила поступка и дисциплинске мјере.

Члан 58.

(Стручно усавршавање)

(1) Одгајатељи и стручни сарадници обавезни су се стално усавршавати у струци.

(2) Потреба стручног усавршавања односи се и на остале запосленике предшколске установе.

(3) Програм и начин усавршавања из ставова (1) и (2) овог члана доноси Педагошки завод.

Члан 59.

(Напредовање у струци и стицање виших стручних звања)

(1) Одгајатељи и стручни сарадници могу, док су у радном односу у предшколској установи, напредовати у више стручно звање ментора и савјетника.

(2) Ближи пропис о поступку, начину и условима за напредовање у струци и стицање виших стручних звања из става (1) овог члана доноси Влада Кантона.

VII. СТРУЧНА ТИЈЕЛА

Члан 60.

(Стручна тијела)

Стручна тијела у предшколским установама су стручно вијеће и стручни активи.

Члан 61.

(Стручно вијеће)

(1) Стручно вијеће чине сви стручни запосленици предшколске установе.

(2) Стручно вијеће обавља следеће послове:

а) прати и анализира организовање и реализовање програма одгојно-образовног рада,

б) утврђује програм стручног усавршавања одгајатеља и прати његово реализовање,

ц) разматра и утврђује приједлог годишњег програма рада,

д) разматра и даје примједбе на извјештај о раду стручних тијела,

е) оснива, прати и анализира рад стручних тијела,

ф) предлаже представника управног одбора,

г) предлаже и прати реализацију сарадње с родитељима и локалном заједницом.

(3) Стручним вијећем руководи директор предшколске установе.

Члан 62.**(Стручни активи)**

(1) Стручни активи се формирају од одгајатеља и стручних сарадника по добним групама у којима се реализује одгојно-образовни процес у предшколској установи.

(2) Стручни актив обавља следеће послове:

- а) брине о усклађивању рада истих добних група,
- б) предузима мјере за успјешну реализацију програма,
- ц) прати цјелокупан развој и активност дјече те предлаже мјере за њихову успјешност.

(3) Стручним активом управља предсједник актива, којег бирају сви чланови актива.

VIII. УПРАВЉАЊЕ И РУКОВОЂЕЊЕ ПРЕДШКОЛСКОМ УСТАНОВОМ**Члан 63.****(Управни одбор)**

(1) Орган управљања у јавној предшколској установи је управни одбор.

(2) Управни одбор одговоран је за утврђивање политике предшколске установе, уопштено за управљање предшколском установом и успјешно коришћење кадровских и материјалних ресурса.

(3) Предсједнику и члановима управног одбора може се одредити накнада за рад актом оснивача.

Члан 64.**(Састав управног одбора)**

(1) Управни одбор јавне предшколске установе броји три до пет чланова, које именује оснивач.

(2) Чланови управног одбора бирају се на основу јавног конкурса по принципу паритетне заступљености оснивача, вијећа родитеља и стручног особља предшколске установе.

(3) Конкурс расписује оснивач, а проводи комисија у којој су по један представник оснивача, вијећа родитеља и предшколске установе, коју именује оснивач.

(4) Чланове комисије из става (3) овог члана предлажу органи субјеката који чине комисију.

(5) Чланови управног одбора бирају се на мандат од четири године са могућношћу поновног избора.

(6) Уколико управни одбор не обавља послове из своје надлежности оснивач ће покренути поступак разрјешења чланова постојећег и именовања чланова привременог управног одбора.

(7) Привремени управни одбор именује се и у случају када се управни одбор не може конституисати у складу са овим законом или када се поступак који претходи именовању не оконча у законом одређеном року.

(8) Мандат привременог управног одбора траје најдуже 90 дана.

(9) Састав управног одбора јавне предшколске установе мора одражавати националну структуру дјече и родитеља, особља и оснивача, онако како она у датом тренутку изгледа, у принципу, према попису становништва у БиХ из 1991. године.

(10) Управни одбор, у правилу, ће одражавати и равноправну заступљеност сполова.

Члан 65.**(Овлашћења управног одбора)**

Управни одбор као орган управљања, осим овлашћења предвиђених Законом о установама, има и следећа овлашћења:

а) доноси правила и друга општа акта предшколске установе,

б) доноси годишњи програм рада предшколске установе,

ц) утврђује планове рада и развоја предшколске установе,

д) на прописан начин доноси одлуку о статусним промјенама на које је дата сагласност и пријављује њихов упис у регистре,

е) одлучује о мјерилима и критеријима уписа дјече,

ф) именује директора предшколске установе,

г) рјешава по захтјеву о управној ствари из свог дјелокруга,

х) рјешава о жалбама као другостепени орган и

и) обавља и друге послове утврђене законом, актом оснивању и правилима предшколске установе.

Члан 66.**(Директор)**

(1) Орган руковођења и стручни руководиоца предшколске установе је директор.

(2) Директор предшколске установе одговоран је за управљање и реализацију програмских активности предшколске установе.

(3) Управни одбор расписује конкурс за избор директора јавне предшколске установе, који се објављује у дневном листу који се дистрибуира и на подручју Кантона.

(4) Конкурс за директора јавне предшколске установе садржи одговарајуће услове из члана 67., трајање конкурса, поступак и трајање избора кандидата и начин обавјештавања кандидата о резултатима конкурса.

(5) Кандидат за директора јавне предшколске установе, уз пријаву на конкурс, доставља и свој програм рада и развоја предшколске установе за период на који се именује.

(6) Након проведене процедуре конкурса, Управни одбор на основу прибављеног мишљења Педагошког завода и сагласности оснивача, врши избор и именовање директора јавне предшколске установе.

(7) Директора приватне предшколске установе именује оснивач.

Члан 67.**(Услови за именовање директора)**

(1) За директора предшколске установе може бити именовано лице које, поред општих услова предвиђених законом, има високу стручну спрему (ВСС) или завршен први циклус високог образовања по болоњском систему студирања у најмање трогодишњем трајању који се вреднује са 180 ЕЦТС бодова из области предшколског одгоја, педагогије, специјалне педагогије, психологије или друштвених наука и најмање пет година искуства у струци након стицања одговарајуће стручне спреме, те да се истиче организационим способностима.

(2) Уколико се на поновљени конкурс не јаве лица са високом стручном спремом која испуњавају услове из става (1) овог члана, за директора предшколске установе може бити именован истакнути, у пракси доказани наставник предшколског одгоја и образовања са шестим степеном стручне спреме.

Члан 68.**(Ограничења за именовање директора)**

(1) Директор јавне предшколске установе се именује на период од четири године и исто лице може бити поново именовано, а највише два пута узастопно у истој предшколској установи.

(2) За директора предшколске установе не може бити именовано лице:

а) које је правоснажно осуђивано за кривична дјела против уставног поретка, против човјечности и међународног права, против живота и тијела, против достојанства лица и морала, против брака и породице, против службеног и другог одговорног лица осим ако је наступила рехабилитација по посебном закону,

б) на које се односи члан IX 1. Устава Босне и Херцеговине,

ц) које је члан извршних органа политичких партија,

д) које има директан финансијски или други лични интерес у предшколској установи у којој се именује који би могао довести до сукоба интереса са његовом дужношћу директора,

е) којем је у последње три године прије дана објављивања конкурса био отказан уговор о раду због дисциплинске одговорности или којем је у истом периоду изречена дисциплинска мјера отпуста из државне службе,

ф) које је због своје кривице било разријешено дужности директора неке од установа у протеклих четири године,

г) у другим случајевима утврђеним законом, другим прописом или правилима установе.

Члан 69.

(Вршилац дужности директора)

(1) Ако се на расписани конкурс не пријави нити један кандидат, односно ако нико од пријављених кандидата не испуњава прописане услове или ако оснивач одбије дати сагласност за предложеног кандидата, конкурс се мора поновити.

(2) До избора директора на основу поновљеног конкурса, управни одбор ће именовати вршиоца дужности директора, на период најдуже до шест мјесеци.

Члан 70.

(Послови директора)

Поред послова утврђених Законом о установама, директор предшколске установе обавља и следеће послове:

а) сарађује с органима и тијелима градске, општинске и кантоналне власти и најближим окружењем предшколске установе,

б) предлаже годишњи план и сачињава приједлог програма рада предшколске установе,

ц) заступа и представља предшколску установу и одговара за законитост рада предшколске установе,

д) брине се за провођење одлука управног одбора, стручног вијећа и других органа и тијела предшколске установе,

е) руководи сједницама стручног вијећа,

ф) врши пријем запосленика у радни однос,

г) одлучује о правима, обавезама и одговорностима запосленика из радног односа у првом степену,

х) врши оцјењивање рада запосленика предшколске установе,

и) подноси управном одбору извјештај о раду и финансијском пословању предшколске установе,

ј) обавља и друге послове утврђене законом, актом о оснивању и правилима предшколске установе.

Члан 71.

(Пријевремено разрјешење дужности директора јавне предшколске установе)

(1) Управни одбор јавне предшколске установе може разријешити директора, уз сагласност оснивача предшколске установе, и прије истека времена на које је именован, у следећим случајевима:

а) на захтјев директора,

б) ако утврди да је рад директора неуспјешан у реализацији годишњег програма рада,

ц) ако организација рада предшколске установе није усклађена са Стандардима и нормативима,

д) ако не предложи финансијски план на вријеме у складу са смјерницама за израду финансијског плана,

е) ако не спроводи одлуке оснивача, Министарства и Владе Кантона

ф) ако утврди да је одговоран за неуспјешан или незаконит рад предшколске установе,

г) ако прикупља средства и располаже истим супротно прописима о коришћењу буџетских средстава и властитих прихода,

х) ако не обустави од извршења акт управног одбора који је у супротности са уставом или законом као и појединачни акт којим се наноси штета предшколској установи или друштвеној заједници,

и) ако се утврди да је именовање директора извршено супротно одредбама закона и других прописа,

ј) ако испуњава законске услове за престанак уговора о раду,

к) и у другим случајевима предвиђеним законом, другим прописима или правилима предшколске установе.

(2) Управни одбор јавне предшколске установе може донијети одлуку о пријевременом разрјешењу директора по окончању поступка утврђивања одговорности и уз сагласност оснивача.

(3) Уколико надлежни инспектор при обављању надзора утврди незаконитости у раду директора о свом рјешењу и налазу обавјештава управни одбор јавне предшколске установе.

(4) Уколико управни одбор јавне предшколске установе не предузме потребне мјере, надлежни инспектор о томе обавјештава оснивача јавне предшколске установе.

Члан 72.

(Приједлог за пријевремено разрјешење директора)

Приједлог за пријевремено разрјешење директора јавне предшколске установе, у поступку утврђивања одговорности из разлога утврђених у члану 71. овог закона, може дати оснивач и најмање 2/3 чланова управног одбора.

Члан 73.

(Мировање права и обавеза из радног односа)

Запосленику јавне предшколске установе који је у радном односу на неодређено вријеме, а који је изабран или именован за директора друге предшколске установе, директора јавне установе или јавног предузећа на подручју Кантона, изабран или именован на неку од јавних дужности у органе институција Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Кантона, града или општине на подручју Кантона, односно изабран или именован на професионалну функцију у синдикату, на његов писани захтјев, права и обавезе из радног односа мирују, а најдуже четири године од дана избора, односно именовања.

Члан 74.

(Вијеће родитеља)

(1) Родитељи дјете укључене у предшколску установу имају право формирати вијеће родитеља, а предшколска установа је дужна помоћи им при формирању вијећа родитеља.

(2) Чланове вијећа родитеља бирају родитељи.

(3) Начин и процедура за оснивање и рад вијећа родитеља утврђују се општим актом предшколске установе.

(4) Вијеће родитеља:

- а) промовише интересе предшколске установе у локалној заједници,
- б) предочава ставове родитеља управном одбору предшколске установе,
- ц) потиче ангажовање родитеља у раду предшколске установе,
- д) информише управни одбор о својим ставовима када то оцијени потребним, или на захтјев управног одбора, о питањима која се односе на рад предшколске установе,
- е) кандидује представника родитеља у управни одбор.

IX. ОПШТИ АКТИ ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

Члан 75. (Правила)

(1) Предшколска установа као основни општи акт има правила која доноси управни одбор, уз претходну сагласност оснивача.

(2) Правилима предшколске установе, поред питања утврђених овим законом, уређују се и питања која се односе на:

- а) назив и сједиште предшколске установе,
- б) оснивача предшколске установе,
- ц) обавезе предшколске установе према оснивачу,
- д) дјелатност предшколске установе,
- е) начин и услове обављања дјелатности,
- ф) однос према корисницима услуга,
- г) статусне промјене,
- х) начин стицања и распоређивања средстава за рад,
- и) број чланова управног одбора,
- ј) именовање и разрјешење директора предшколске установе,
- к) органе предшколске установе, њихова права, обавезе и одговорности, те услове и начин њиховог избора и разрјешења,
- л) опште акте који се доносе у предшколској установи и начин њиховог доношења,
- м) лица овлашћена за заступање и представљање, њихова овлашћења и одговорности,
- н) начин остваривања јавности рада предшколске установе,
- о) пријем и остваривање права, обавеза и одговорности запосленика у предшколској установи, и
- п) друга питања значајна за рад предшколске установе.

Члан 76. (Други општи акти)

(1) Предшколска установа доноси правилник о унутрашњој организацији и начину рада, уз претходну сагласност оснивача.

(2) Предшколска установа доноси и друге опште акте у складу са законом, актом о оснивању и правилима.

X. ЕВИДЕНЦИЈА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

Члан 77.

(Обавеза вођења документације и евиденције)

(1) Предшколска установа обавезна је водити педагошку документацију и евиденцију предвиђену овим законом, другим законима и подзаконским актима.

(2) Предшколска установа посебно је обавезна водити евиденцију о:

- а) дјечи уписаној у предшколску установу,
- б) праћењу и напредовању дјеце (досје дјетета),
- ц) прикупљању средстава од родитеља, оснивача и донатора,

- д) дјечи с посебним потребама,
 - е) дјечи смјештеној у друге породице.
- (3) Рокови за чување документације из става (2) овога члана регулишу се посебним прописом.
- (4) Правилник о начину вођења педагошке и остале евиденције и документације предшколске установе доноси Министарство.

XI. ФИНАНСИРАЊЕ ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Члан 78.

(Средства која обезбјеђује оснивач)

(1) Оснивач предшколске установе обезбјеђује средства потребна за оснивање, рад и провођење програма предшколског одгоја и образовања у складу са Стандардима и нормативима.

(2) Оснивач обезбјеђује средства за: плате запосленика (брutto), накнаде и друга материјална права која немају карактер плата, материјалне трошкове, набавку основне опреме и училила, потрошни материјал за одгојно-образовни рад, амортизацију и текуће инвестиционо одржавање објеката, дио радно-игровног материјала (играчке и други основни дидактички материјал).

(3) Изузетно, уколико на подручју града или општине са подручја Кантона није основана и није започела са радом јавна предшколска установа, обавезни програм предшколског одгоја и образовања град или општина може суфинансирати и реализовати у приватним предшколским установама.

Члан 79.

(Средства из других извора)

(1) Програми предшколског одгоја и образовања, изузев обавезног предшколског одгоја, финансијски се могу подупирати и на следећи начин:

- а) од родитеља дјече предшколске доби, зависно о социјалном статусу,
- б) донацијама,
- ц) из легата, поклона и завјештања,
- д) вршењем услуга,
- е) и на други законом прописани начин.

(2) Критерије о партиципацији, зависно о социјалном статусу, доноси управни одбор предшколске установе, уз претходно прибављену сагласност оснивача.

Члан 80.

(Партиципација корисника услуга)

(1) У јавним предшколским установама средства за реализацију специјализованих програма и трошкове исхране обезбјеђују корисници услуга.

(2) Поред средстава из става (1) овог члана, у јавним предшколским установама корисници услуга могу партиципирати дјелимично или у потпуности и у обезбјеђивању средстава за унапређење услова боравка дјеце у предшколским установама.

Члан 81.

(Обавезе образовних власти)

Министарство предшколским установама обезбјеђује:

- а) средства за набавку дијела дидактичког материјала наставних средстава, училила, опреме и инвестиционих улагања (реконструкција, изградња и доградња), у складу са могућностима,
- б) стручно усавршавање кадрова у одгоју и образовању путем Педагошког завода,
- ц) развој предшколских програма рада путем Педагошког завода,

д) евалуацију предшколских програма рада путем Педагошког завода,

е) дио средстава за реализацију специјализованих програма рада, у складу са могућностима,

ф) суфинансирање издавачке дјелатности установе,

г) средства за набавку основне опреме и учила за опремање простора за рад предшколских установа у централним и подручним основним школама у складу са могућностима.

(2) Поред извршавања обавеза из става (1) овог члана, уколико на подручју града или општине са подручја Кантона није основана и није започела са радом јавна предшколска установа, Министарство може, у складу са могућностима, а у смислу реализације обавезног програма предшколског одгоја и образовања, том граду или општини обезбиједити средства за набавку дијела дидактичког материјала и основне опреме и учила за опремање простора за рад у централним и подручним школама Кантона.

Члан 82.

(Средства за реализацију социјалне заштите)

Из средстава буџета Кантона у складу са законом, суфинансира се дио трошкова предшколског одгоја и образовања за:

- а) дјецу без родитељског старања;
- б) дјецу с посебним потребама;
- ц) дјецу инвалида;
- д) дјецу цивилних жртава рата;
- е) дјецу незапослених родитеља;
- ф) дјецу самохраних родитеља;
- г) дјецу корисника социјалних примања;
- х) дјецу редовних студената.

Члан 83.

(Здравствена заштита)

Органи и институције надлежне за област здравства на подручју Кантона, у складу са одговарајућим федералним и кантоналним законима обезбјеђују:

- а) реализацију и суфинансирање превентивних програма здравствене заштите и унапређења здравља дјете,
- б) учешће љекара, стоматолога и медицинских сестара у реализацији програма здравствене заштите и унапређења здравља дјете и њихово стручно усавршавање,
- ц) провођење санитарних прегледа запосленика у предшколским установама,
- д) провођење прегледа дјете пред упис у предшколску установу.

Члан 84.

(Обезбјеђење средстава за остале потребе)

Оснивач обезбјеђује средства за развој дјелатности предшколског одгоја и образовања, финансирање одјела предшколских установа у болницама, одјељења за дјецу с посебним потребама при одговарајућим заводима, за дјецу националних мањина, посебно дјецу Рома, као и субвенције за цијену гријања, комуналије, воде, електричне енергије, ПТТ услуга и РТВ таксе, које се сврставају у категорију домаћинства.

Члан 85.

(Средства за дјецу из хранитељских породица)

Смјештај дјете у предшколске установе, за дјецу из хранитељских породица, финансира се на начин утврђен актима надлежних органа и институција из области социјалне политике.

ХП. НАДЗОР

Члан 86.

(Надзор)

(1) Надзор над провођењем и примјеном овог закона и прописа донесених на основу истог врши Министарство.

(2) Инспекцијски надзор над провођењем овог закона и прописа донесених на основу истог врши надлежна инспекција.

(3) Надзор над провођењем овог закона, у смислу примјене програма предшколског одгоја и образовања, и то у дијелу који се односи на одгојно-образовни рад, врши Педагошки завод и исти представља дио стручног надзора из члана 47. овог закона.

Члан 87.

(Надзор над примјеном програма из области здравствене и социјалне заштите)

Надзор над провођењем овог закона који се односи на програм здравствене заштите, прехране дјете, санитарне услове, као и социјалну заштиту проводе кантонално министарство надлежно за област здравства и кантонално министарство надлежно за област социјалне политике, свако у оквиру своје надлежности.

ХП. ЗАШТИТА ПРАВА

Члан 88.

(Пријава због кршења закона)

(1) Пријаве због кршења принципа дефинисаних овим законом могу се поднијети надлежној инспекцији, која ће рјешењем утврдити оправданост поднесене пријаве и наложити отклањање евентуално утврђеног кршења закона.

(2) Ако рјешење из претходног става не буде донесено у року од 30 дана од дана подношења пријаве, или ако странка није задовољна рјешењем, може поднијети жалбу Министарству.

(3) Министарство је обавезно рјешити по жалби из претходног става у року од 30 дана.

(4) Незадовољна странка може покренути поступак пред надлежним судом.

Члан 89.

(Покретање дисциплинског поступка)

Против запосленика предшколске установе који поступају супротно овом закону дисциплински поступак покреће директор предшколске установе.

XIV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 90.

(1) Предшколска установа ће се казнити новчаном казном од 2.000 до 10.000 КМ за прекршај ако:

а) започне са радом прије прибављања рјешења о одобрењу за обављање дјелатности предшколског одгоја и образовања (члан 26. став (1)),

б) настави обављати дјелатност противно члану 29. став (4) овог закона.

(2) За прекршај из става (1) овог члана, казниће се и одговорно лице у предшколској установи новчаном казном од 600 до 3.000 КМ.

(3) За прекршај прописан овим чланом, уз новчану казну, може се изрећи и заштитна мјера забрана обављања дјелатности предшколској установи, односно дужности одговорном лицу у предшколској установи.

Члан 91.

(1) Предшколска установа ће се казнити новчаном казном од 1.000 до 5.000 КМ за прекршај ако:

а) није у року поднијела пријаву за упис у Регистар (члан 27. став (2)),

б) није у року доставила извјештај о раду и годишњи програм рада (члан 46. став (4)),

ц) не обезбиди здравствени преглед запосленика (члан 52. став (1)).

(2) За прекршај из става (1) овог члана, казниће се и одговорно лице у предшколској установи новчаном казном од 500 до 2.500 КМ.

Члан 92.

(1) Предшколска установа ће се казнити новчаном казном од 800 до 4.000 КМ за прекршај ако:

а) запосли лице неодговарајуће стручне спреме на провођењу програма предшколског одгоја и образовања супротно члану 48. ставови (1), (2) и (4) овог закона,

б) запосли лице противно одредбама члана 48. став (5) и члана 52. став (4) овог закона.

ц) запосли лице противно одредбама члана 53. ставови (1), (2), (3), (4) и (5) овог закона.

(2) За прекршај из става (1) овог члана, казниће се и одговорно лице у предшколској установи новчаном казном од 400 до 2.000 КМ.

XV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 93.****(Статус одгајатеља и стручних сарадника без одговарајуће стручне спреме)**

(1) Одгајатељи и стручни сарадници који су даном ступања на снагу Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 12/09) затечени у радном односу у предшколској установи, а немају потребан степен стручне спреме из члана 48. став (1) овог закона, могу наставити обављање послова одгајатеља или стручног сарадника, али су дужни у року од шест година од дана ступања на снагу наведеног закона стећи прописани степен стручне спреме.

(2) Одгајатељима и стручним сарадницима престаје радни однос у предшколској установи уколико не стекну прописани степен стручне спреме у року из става (1) овог члана.

(3) Изузетно, одгајатељи са вишом и средњом стручном спремом који имају више од 20 година радног стажа у установама одгоја и образовања а затечени су на пословима одгајатеља, могу обављати послове на којима су затечени и након ступања на снагу Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 12/09).

Члан 94.**(Обавезе одгајатеља и стручних сарадника који немају положен стручни испит)**

(1) Лица која на дан ступања на снагу Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 12/09) раде у предшколској установи као одгајатељи и стручни сарадници, а немају положен стручни испит, обавезни су положити стручни испит у року од двије године од дана ступања на снагу наведеног закона.

(2) Лица која раде на пословима његе и здравствене заштите дјецe са средњом стручном спремом (његоватељице дјецe), уколико даном ступања на снагу Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 12/09) немају положен стручни испит, обавезни су

положити стручни испит у року од двије године од дана ступања на снагу наведеног закона.

(3) Лицима из ставова (1) и (2) овог члана престаје радни однос у предшколској установи, уколико не положи стручни испит у року из ставова (1) и (2) овог члана.

Члан 95.**(Обавеза усклађивања дјелатности и општих аката)**

Предшколске установе дужне су ускладити своју дјелатност, рад, пословање и општа акта са одредбама Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 12/09) и других прописа у року од девет мјесеци од дана ступања на снагу наведеног закона.

Члан 96.**(Обавеза избора органа руковођења)**

(1) Директори који су на дан ступања на снагу Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 12/09) затечени у мандату остају на дужности до истека мандата, уколико испуњавају услове за избор директора прописане наведеним законом.

(2) Лица из претходног става која не испуњавају услове прописане Законом о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 12/09) остају на дужности до избора директора у складу са чланом 67. овог закона, а најдуже шест мјесеци од дана ступања на снагу наведеног закона.

Члан 97.**(Доношење подзаконских аката)**

(1) Министарство ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 12/09) донијети:

а) Стандарде и нормативе из члана 16. став (2),

б) Програме из члана 36. став (1) тачке а) и ф),

ц) Правилник о начину полагања стручног испита, образац увјерења о положеном стручном испиту и вођење евиденције о стручном испиту из члана 49. став (5),

д) Правилник о поступку, начину и условима за напредовање у струци и стицање виших стручних звања (члан 59. став (2)),

е) Правилник о начину вођења педагошке и остале евиденције и документације предшколске установе из члана 77. став (4).

(2) До доношења прописа из става (1) овог члана примјењиваће се постојећи прописи, уколико нису у супротности са наведеним законом.

Члан 98.**(Прелазак на обавезни предшколски одгој и образовање)**

(1) Обавезан предшколски одгој и образовање за дјецу у години прије поласка у основну школу, у складу са Законом о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 12/09), отпочеће се реализовати од педагошке 2010/2011. године.

(2) Потпуни обухват обавезним предшколским одгојем и образовањем за дјецу у години прије поласка у основну школу потпуно ће се имплементирати педагошке 2014/2015. године.

(3) У средини у којој нема предшколске установе, обавезни програм предшколског одгоја и образовања пред полазак у основну школу реализоваће се уз коришћење просторних капацитета основне школе.

Члан 99.

(1) Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о предшколском

одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 10/13) донијети пропис из члана 57. став (2) Закона.

(2) Влада Кантона ће у року од шест мјесеци од ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 10/13) донијети:

- а) пропис из члана 47. став (6) Закона,
- б) пропис из члана 59. став (2) Закона.

(3) Педагошки завод ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 10/13) донијети пропис из члана 58. став (3) Закона.

Члан 100.

(Престанак примјене предходног закона)

Даном ступања на снагу Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 12/09), престаје примјена Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 8/98 и 6/04).

Члан 101.

Пречишћени текст Закона о предшколском одгоју и образовању обухвата:

1. Закон о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 12/09),

2. Закон о измјенама и допунама Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 8/11),

3. Закон о измјенама и допунама Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 10/13),

4. Закон о измјенама и допунама Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 8/18).

Члан 102.

Пречишћени текст Закона о предшколском одгоју и образовању се примјењује од дана објављивања у „Службеним новинама Тузланског кантона”, а важност његових одредби утврђена је у законима који су обухваћени пречишћеним текстом Закона.

660

На основу члана 39. Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/18) и чланова 171. и 174. Пословника Скупштине Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 13/19 и 5/20), Законодавно-правна комисија Скупштине Тузланског кантона, на сједници одржаној 11.6.2020. године, утврдила је пречишћени текст Закона о основном одгоју и образовању.

Број: 01-02-343-3/20
Тузла, 11.6.2020. године

Предсједник
Законодавно-правне комисије
Скупштине Тузланског кантона

Муамер Зукић, с.р.

ЗАКОН

О ОСНОВНОМ ОДГОЈУ И ОБРАЗОВАЊУ (пречишћени текст)

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет закона)

(1) Овим законом уређује се обављање дјелатности

основног одгоја и образовања, оснивање, организација и финансирање основне школе, права и обавезе ученика и њихових родитеља-старатеља, управне структуре основних школа и процедуре избора наставника и других запосленика у школи, статус наставника и других запосленика школе, стручни развој и надзор над радом наставника и друга питања од значаја за обављање дјелатности основног одгоја и образовања.

(2) Изрази који се у овом закону користе за лица у мушком роду су неутрални и односе се на мушка и женска лица.

Члан 2.

(Сврха образовања)

(1) Сврха основног одгоја и образовања је да, кроз оптимални интелектуални, физички, морални и друштвени развој појединца, у складу са његовим могућностима и способностима, допринесе стварању друштва заснованог на владавини закона и поштовању људских права и унапређењу животног стандарда грађана.

(2) Основни одгој и образовање је дјелатност од посебног друштвеног интереса.

Члан 3.

(Општи циљеви образовања)

(1) Општи циљеви основног одгоја и образовања произлазе из општеприхваћених, универзалних вриједности демократског друштва, те властитих вриједности система заснованог на специфичностима националне, историјске, културне и вјерске традиције народа и националних мањина које живе на подручју Тузланског кантона (у даљем тексту: Кантон).

(2) Општи циљеви образовања су:

а) омогућавање приступа изворима знања као основи за разумијевање себе, другог и свијета у којем се живи,

б) обезбјеђивање оптималног развоја за свако лице укључујући и оне с посебним потребама, у складу с њиховим узрастом, могућностима и менталним и физичким способностима,

ц) промоција поштовања људских права и основних слобода, и припрема сваког лица за живот у друштву које поштује принципе демократије и владавине закона,

д) развијање свијести о припадности држави Босни и Херцеговини, властитом културном идентитету, језику и традицији, на начин примјерен цивилизацијским тековинама, упознајући их и уважавајући друге и другачије,

е) обезбјеђивање једнаких могућности за образовање и могућности избора на свим нивоима образовања, без обзира на спол, расу, националну припадност, социјално и културно поријекло и статус, породични статус, вјероисповијест, психофизичке и друге личне особине,

ф) постизање квалитетног образовања за грађане,

г) постизање стандарда знања који се могу компарирати на међународном, односно европском нивоу, који обезбјеђују укључивање и наставак школовања у европском образовном систему,

х) стицање и развијање свијести о потреби чувања здравља и заштите природе и човјекове средине,

и) стицање основних сазнања и навика лијепог понашања и развијање способности и културе комуникације,

ј) подстицање цјеложивотног учења,

к) промоција економског развоја,

л) укључивање у процес европских интеграција.

Члан 4.

(Право дјетета на образовање)

(1) Свако дијете има једнако право приступа и једнаке

могућности учешћа у одговарајућем образовању, без дискриминације на било којој основи.

(2) Једнак приступ и једнаке могућности подразумијевају обезбјеђење једнаких услова и прилика за све, за почетак и наставак даљег образовања.

(3) Одговарајуће образовање подразумијева образовање које, у складу с утврђеним стандардима, обезбјеђује дјетету да на најбољи начин развије своје урођене и потенцијалне умне, физичке и моралне способности на свим нивоима образовања.

(4) Министарство образовања и науке Тузланског кантона (у даљем тексту: Министарство) може доносити правно обавезујуће акте којим се, у смислу остваривања једнаког поступања и обезбјеђења учинковите интерне процедуре заштите од дискриминације, у складу са надлежностима школе, уређују начела и принципи заштите дјете од дискриминације на нивоу школе.

Члан 5.

(Дефинисање појмова)

(1) Школски обвезник је дијете које у календарској години до 1. септембра наврши шест година живота па до навршене петнаесте године живота.

(2) Основна школа (у даљем тексту: школа) је установа основног одгоја и образовања која може бити редовна, паралелна (основна музичка школа, основна балетска школа и сл.) и специјална основна школа.

(3) Основна музичка школа је паралелна основна школа у којој се реализује наставни план и програм за основно музичко образовање за ученике који имају музичке склоности и способности, чиме се врши оспособљавање за наставак школовања и професионално бављење музиком уопште.

(4) Основна балетска школа је паралелна основна школа у којој се реализује наставни план и програм за основно балетско образовање за ученике који имају балетске и музичке склоности и способности, чиме се врши оспособљавање за наставак школовања и професионално бављење балетом.

(5) Инклузија подразумијева свеобухватно укључивање надарених и талентованих ученика и ученика с тешкоћама у развоју, тешкоћама у учењу и уопште тешкоћама социјалне интеграције у одгојно-образовни систем, свакодневни живот и друштвену стварност.

(6) Специјално образовање значи образовање за ученике који имају посебне образовне потребе (тешкоће у учењу и укључивању) у случајевима када није могуће пружити одговарајуће образовање у редовним школама.

(7) Полазник је лице старије од 15 година које похађањем наставе по програму за одрасле или полагањем испита стиче основно образовање.

(8) Агенција за предшколско, основно и средње образовање БиХ је самостална управна организација надлежна за успостављање стандарда знања, оцјењивање постигнутих резултата и развој заједничког језгра наставних планова и програма у предшколском, основном и средњем образовању, и за друге стручне послове у области стандарда знања и оцјењивања квалитета који су одређени посебним законима и другим прописима.

(9) Наставници су лица која реализују наставу у складу са наставним планом и програмом.

(10) Стручни сарадници су лица која обављају стручне, педагошко-психолошке и друге послове у школи: педагог, психолог, библиотекар и лица са завршеним едукацијско-реhabилитацијским факултетом.

(11) Сарадници су лица која у школи пружају помоћ у комуникацијској и социјалној укључености ученика у одгојно-

образовни процес, техничку помоћ у кретању и обављању хигијенских потреба, те другу врсту помоћи, зависно од потреба ученика

(12) Ваннаставно особље су лица која обављају административне, финансијске, оперативнo-техничке и помоћне послове.

Члан 6.

(Обавезно образовање)

(1) Основно образовање је обавезно и бесплатно, и обезбјеђује се свој дјечи. Дијете, у смислу овог закона, је свако лице до навршене осамнаесте године живота.

(2) Обавезно образовање почиње у календарској години у којој дијете до 1. септембра навршава шест година живота и траје до навршене петнаесте године живота.

(3) Министарство може на захтјев родитеља, старатеља или усвојоца (у даљем тексту: родитељи) дозволити ранији почетак обавезног образовања за дијете које до 31. децембра навршава шест година живота, односно једну годину одгођеног почетка обавезног образовања, уколико је то у најбољем интересу дјетета.

Члан 7.

(Поштовање људских права и основних слобода)

Школа је дужна да, у школи и у средини у којој дјелује, доприноси стварању такве културе поштовања људских права и основних слобода свих грађана како је то утемељено уставом и међународним документима из области људских права које је потписала Босна и Херцеговина.

Члан 8.

(Обавеза извођења наставе на службеним језицима Босне и Херцеговине)

(1) Настава у школи се изводи на службеним језицима Босне и Херцеговине: босанском, хрватском и српском језику, ијекавског изговора, уз употребу оба службена писма (латиница и ћирилица), а у зависности од потреба ученика, у употреби је и знаковно писмо.

(2) Не може се вршити дискриминација наставника или другог запосленика при избору, запослењу, обављању послова радног мјеста или напредовању на основу тога што у школи, у усменом или писменом изражавању, користи било који од службених језика Босне и Херцеговине.

(3) Не може се вршити дискриминација ученика при пријему, учешћу у активностима школе или у било којој другој активности везаној за тог ученика на основу тога што у школи, у усменом или писменом изражавању, користи било који од службених језика Босне и Херцеговине.

(4) До краја треће године основног одгоја и образовања, ученици ће савладати оба службена писма Босне и Херцеговине, а ученици са посебним образовним потребама ће савладати оба службена писма, у складу са њиховим могућностима, до краја основног одгоја и образовања.

(5) Наставници морају бити оспособљени да препознају и тумаче разлике између три службена језика Босне и Херцеговине у мјери у којој је то битно за предмете које предају.

(6) Уџбеници који су у употреби у школама морају у потпуности поштовати разлике између три службена језика Босне и Херцеговине.

(7) Наставу босанског језика, хрватског језика и српског језика реализују наставници који имају одговарајући профил и стручну спрему утврђену наставним планом и програмом.

(8) Језик и култура сваке националне мањине која живи на подручју Кантона, поштоваће се и уклапати у школу у

највећој мјери у којој је то изводљиво, у складу са законом и Оквирном конвенцијом о заштити права националних мањина.

(9) У школи ученицима припадницима једног конститутивног народа, којим службени језик конститутивног народа на којем се изводи настава у школи није њихов матерњи језик, обезбједиће се извођење наставе на њиховом матерњем језику из националне групе предмета сходно Педагошким стандардима и општим нормативима за основни одгој и образовање (у даљем тексту: Педагошки стандарди и нормативи).

Члан 9.

(Настава матерњег језика за припаднике националних мањина)

(1) Ученику, држављанину Босне и Херцеговине, који се изјашњава припадником националне мањине, биће обезбједијена настава из матерњег језика у школи у којој је уписан у складу са законом.

(2) Ученик, из става (1) овог члана, који жели похађати наставу из матерњег језика, при упису ће обавијестити школу да је припадник националне мањине и школа ће то прихватити као чињеницу без даљих провјера или доказа.

(3) Настава из матерњег језика може бити организована у магичној школи или за више школа на за то подесном мјесту и реализује се у одјељењу, групи или појединачно.

(4) Наставник, који реализује наставу из става (1) овог члана, мора имати одговарајућу стручну спрему којом се обезбјеђује да предмет може предавати уз одговарајући стандард.

(5) Наставни план и програм наставе и додатне наставе на језику националне мањине доноси Министарство и обезбјеђује наставна средства за образовање мањина, на приједлог Педагошког завода Тузланског кантона (у даљем тексту: Педагошки завод), и уз оцјену и мишљење Вијећа националних мањина Тузланског кантона (у даљем тексту: Вијеће националних мањина).

(6) У школи у којој се образују само ученици једне националне мањине, целокупна настава се реализује на језику те мањине, уз обавезно изучавање језика из члана 8. став (1) овог закона.

(7) У школи у којој ученици припадници једне националне мањине чине најмање једну трећину укупног броја ученика, само за припаднике те мањине Министарство ће обезбједити образовање на језику те мањине, а ако чине једну петину, Министарство ће обезбједити додатну наставу о језику, књижевности, историји, географији и култури мањине којој припадају, ако то захтијева већина њихових родитеља и ако су претходно обезбједијени одговарајући стручни кадрови.

(8) Ближи пропис о образовању и одгоју дјете припадника националних мањина доноси министар образовања и науке (у даљем тексту: министар).

Члан 10.

(Право на образовање)

(1) Држављани Босне и Херцеговине имају право да стичу одгој и образовање у школама на подручју Кантона по одредбама овог закона.

(2) Страни држављани и лица без држављанства, када се може основано закључити да ће таква лица у Босни и Херцеговини боравити дуже од три мјесеца, имају право да стичу основно образовање у школама на подручју Кантона по одредбама овог закона, у складу са конвенцијама и споразумима које је држава Босна и Херцеговина закључила са другим државама или међународним организацијама.

Члан 11.

(Вјерске слободе, толеранција и култура дијалога)

(1) Школа ће унапређивати и штитити вјерске слободе, толеранцију и културу дијалога.

(2) Имајући у виду различитост и слободу вјерских убјеђења у Босни и Херцеговини, ученици ће, у складу с њиховим увјерењем и увјерењем њихових родитеља, похађати часове вјеронауке.

(3) Школа не може предузимати мјере и активности којима би се ограничавала слобода изражавања сопствених и упознавања других и другачијих вјерских увјерења.

(4) Ученици који не желе похађати вјеронауку неће ни на који начин бити доведени у неповољан положај у односу на друге ученике.

(5) У наставним и другим активностима у школи се не могу употребљавати или излагати дидактички и други материјали, нити давати изјаве од стране наставника и другог школског особља, чији садржај би се оправдано могао сматрати увредљивим за језик, културу и религију ученика који припадају било којој националној, односно етничкој групи или религији.

II. ОСНИВАЊЕ, РАД И ПРЕСТАНАК ШКОЛЕ

Члан 12.

(Оснивање школе)

(1) Школу може основати домаће и страном правно и физичко лице у свим облицима својине (у даљем тексту: оснивач) у складу са овим законом.

(2) Школу као јавну установу оснива Скупштина Тузланског кантона (у даљем тексту: Скупштина Кантона), градско или општинско вијеће, односно Скупштина Кантона и градско или општинско вијеће у својству суоснивача.

(3) Изузетно, школу као јавну установу може основати и црква или вјерска заједница самостално или са другим правним, односно физичким лицем, ако Скупштина Кантона оцијени да за њено оснивање постоји јавни интерес. У том случају, уз претходно прибављено стручно мишљење Педагошког завода и сагласност Министарства, оснивач задржава право својим актима регулисати питања наставног плана и програма, одабира уџбеника, пријема запосленика, избора директора и чланова школског одбора.

(4) Међусобна права и обавезе оснивача и школе уређују се уговором.

(5) Школа се оснива у складу са дугорочним програмом развоја и концепцијом основног одгоја и образовања, који доноси Скупштина Кантона.

(6) Школу могу основати два или више оснивача. Ако школу оснивају два или више оснивача, њихова међусобна права, обавезе и одговорности уређују се уговором.

(7) Приватна школа може почети са радом када Министарство да сагласност за примјену одговарајућег наставног плана и програма и када, у складу с важећим прописима, оснивач обезбједи и друге стандарде и услове који гарантују да ће ученици добити одговарајуће образовање, његу и безбједност, у складу са специфичностима школе која се оснива.

(8) Изузетно, међународне приватне школе могу имати наставне планове и програме који у потпуности не покривају заједничко језгро наставних планова и програма.

(9) Школа се не може оснивати у сврху промовисања расних, националних, вјерских, сполних и других предрасуда, нити своје функције смије вршити на начин противан закону, односно на начин којим се наведене предрасуде промовишу.

Члан 13.

(Елаборат)

(1) Прије доношења акта о оснивању школе као јавне

установе, оснивач усваја елаборат о друштвено - економској оправданости оснивања исте.

(2) Елаборат из става (1) овог члана садржи: податке о друштвеним потребама за оснивање школе, податке о обезбјеђености финансијских средстава потребних за оснивање и рад школе, податке о испуњавању услова за оснивање школе у складу са Педагошким стандардима и нормативима, као и друге релевантне податке који се тичу оснивања школе.

Члан 14.

(Педагошки стандарди и нормативи и финансирање)

(1) Школа на подручју Кантона оснива се и ради у складу са Педагошким стандардима и нормативима.

(2) Педагошке стандарде и нормативе из става (1) овог члана, уз обавезно учешће синдиката, доноси министар на приједлог Педагошког завода, уз сагласност Владе Тузланског кантона (у даљем тексту: Влада Кантона).

(3) Оснивач школе обезбјеђује финансирање:

а) плата наставника, стручних сарадника и других запосленика,

б) неопходно образовање и обуку запосленика,

ц) основно образовање дјеце са посебним образовним потребама,

д) опремање радионица,

е) рад експерименталне школе,

ф) одржавање школских такмичења,

г) одржавање простора школе, куповину школске опреме и учила.

(4) У складу са планираним средствима, из Буџета Кантона, за школе као јавне установе оснивач:

а) финансира набавку школских уџбеника и приручника,

б) суфинансира превоз ученика који имају пребивалиште/боравиште на удаљености већој од два километра од најближе школе.

Члан 15.

(Услови за оснивање школе)

(1) Школа као јавна установа може се основати, ако:

а) постоји довољан број ученика за формирање девет одјељења за редовну школу, девет одјељења за специјалну школу и шест одјељења за музичку школу,

б) је обезбјеђен одговарајући стручни наставни кадар у складу са наставним плановима и програмима за школу,

ц) су обезбјеђене одговарајуће школске просторије, опрема, наставна средства и учила у складу са Педагошким стандардима и нормативима,

д) су обезбјеђени услови за рад у складу са Педагошким стандардима и нормативима.

(2) Број ученика у одјељењима и групама у оквиру којих се остварује одгој и образовање у школи као јавној установи, утврђује се Педагошким стандардима и нормативима.

(3) Изузетно, школа као јавна установа се може основати и када није обезбјеђен довољан број ученика за формирање броја одјељења утврђених у ставу (1) овог члана, уз претходну сагласност Министарства и у складу са утврђеним критеријима.

(4) Школа која нема статус јавне установе, може се основати ако има довољан број ученика за формирање једног одјељења сваког разреда, у складу са утврђеним критеријима.

(5) Критерије из ставова (3) и (4) овог члана утврђује министар.

Члан 16.

(Комисија за припреме и почетак рада школе)

(1) Оснивач приликом оснивања школе формира комисију,

која ће, у складу са овим законом, извршити припреме за почетак рада и извршити избор првих наставника школе.

(2) Ако је оснивач школе Скупштина Кантона, комисију из става (1) овог члана, у име оснивача именује Министарство.

(3) Ако је оснивач школе друго правно или физичко лице, комисију из става (1) овог члана именује оснивач.

Члан 17.

(Упис у судски регистар и Регистар основних школа)

(1) Школа се уписује у судски регистар.

(2) Поред уписа у судски регистар, школа се уписује у Регистар основних школа (у даљем тексту: Регистар), који води Министарство.

(3) У Регистар се може уписати само школа која испуњава услове из члана 15. овог закона.

Члан 18.

(Провјера услова за почетак и рад школе)

(1) Провјеру услова за упис школе у Регистар врши Министарство, на захтјев школе.

(2) Школа може почети са радом након уписа у Регистар.

(3) Новооснована школа почиње са радом са почетком школске године.

(4) Школа уписана у Регистар, може издавати свједоцбе и друге јавне исправе о завршеном образовању, односно завршетку појединих разреда и других облика образовања.

Члан 19.

(Брисање школе из Регистра)

(1) Школа се брише из Регистра када престане да испуњава услове прописане овим законом.

(2) Ближи пропис о поступку утврђивања услова за упис у Регистар, трошковима поступка, садржају и начину вођења Регистра и брисању из Регистра, доноси министар.

Члан 20.

(Статусне промјене школе)

(1) Школа има статус правног лица.

(2) Школа може вршити статусне промјене.

(3) Одлуку о статусним промјенама школе доноси оснивач.

Члан 21.

(Школска подручја)

(1) Министарство, на приједлог градског или општинског вијећа, утврђује школско подручје са којег је редовна школа обавезна да прими школске обвезнике.

(2) Акт о утврђивању школског подручја објављује се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

(3) Сви ученици у доби обавезног похађања наставе уписују се у школу на школском подручју на којем имају мјесто пребивалишта/боравишта, односно школу која је најближа њиховом мјесту становања.

(4) У изузетним случајевима, Министарство може на захтјев родитеља дијете изузети од обавезе похађања школе из става (3) овог члана, ако је то потребно да би се заштитила права дјетета и ако се нађе да је то у најбољем интересу дјетета.

(5) Школа може на свом школском подручју организовати подручне школе са једним или више одјељења, у складу са Педагошким стандардима и нормативима.

(6) Школа која нема статус јавне установе уписује школске обвезнике на основу уговора с родитељима школских обвезника независно о школском подручју, о чему је обавезна извјестити школу са чијег су школског подручја уписани ученици.

Члан 22.**(Промјена пребивалишта/боравишта ученика)**

(1) Када ученик прелази у другу школу због промјене пребивалишта/боравишта, школа на чијем подручју ученик има ново пребивалиште/боравиште га је дужна уписати на основу писаног акта - преводнице и доказа о мјесту пребивалишта/боравишта.

(2) Ученик који се образовао у другом кантону, Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, односно другом ентитету, уписује се и наставља образовање под истим условима као и ученик у Кантону.

(3) У спорним случајевима, о начину уписа и настављања образовања, одлучује Министарство.

(4) Ученик који се образовао у иностранству условно се уписује, док се у Министарству не изврши еквиваленција докумената о његовом образовању.

(5) У поступку еквиваленције, ученику се не може утврдити обавеза полагања допунских испита.

Члан 23.**(Јавност рада школе, печат и натписна табла)**

(1) Рад школе је јаван.

(2) Школа има печат у складу са правилима школе, који се користи за потврђивање аутентичности аката које издаје школа.

(3) Школа чији је оснивач Скупштина Кантона, има печат са грбом Кантона.

(4) Облик, величина и садржај печата утврђују се оснивачким актом и правилима школе.

(5) Школа је обавезна на видном мјесту при улазу у школски објекат истакнути натписну таблу која садржи назив и сједиште школе, исписану на оба писма језицима конститутивних народа, а натписна табла школе чији је оснивач Скупштина Кантона, осим назива и сједишта, садржи и грб Кантона.

(6) Натписна табла школе чији је оснивач град, општина или друго правно или физичко лице, осим назива и сједишта садржи и знак оснивача.

(7) Школе могу сарађивати и међусобно удруживати одређене послове, с тим да свака школа задржава својство правног лица.

Члан 24.**(Забрањени симболи у школи)**

У просторима школе неприхватљиви школски симболи су:

а) симболи других држава (заставе, грбови страних држава и сл.),

б) било какви симболи, фотографије или објекти који се односе на политичке странке, покрете, лидере, вјерска и расна обиљежја,

ц) симболи, фотографије или објекти који се односе на било који рат, осим учила у кабинетима који су нужни за изучавање програмских садржаја,

д) ратне спомен табле и споменици који садрже детаље, интерпретације, квалификације или величају рат, као и у другим случајевима предвиђеним критеријима за школске називе и симболе, које доноси министар.

Члан 25.**(Престанак са радом школе)**

(1) Школа престаје са радом ако не испуњава услове утврђене овим законом и Педагошким стандардима и нормативима, и задатке ради којих је основана или ако не постоји потреба за њеним даљим радом.

(2) Акт о престанку рада школе доноси оснивач.

(3) Када Министарство утврди да школа не испуњава услове који су прописани овим законом, одредиће рок у коме ће оснивач отклонити утврђене недостатке.

(4) Уколико недостаци не буду отклоњени у одређеном року, Министарство ће предложити оснивачу доношење акта о престанку рада школе.

(5) Ако оснивач школе која нема статус јавне установе, не донесе акт о престанку рада школе у року од три мјесеца од дана подношења приједлога из става (4) овог члана, Министарство доноси рјешење о престанку рада школе.

(6) Уколико се Скупштина Кантона, градско и општинско вијеће као оснивачи или суоснивачи, у року од три мјесеца не изјасне о приједлогу из става (4) овог члана, Министарство ће донијети рјешење о прекиду рада школе, које ће важити до коначне одлуке Скупштине Кантона, односно градског или општинског вијећа.

(7) Актом о престанку односно прекиду рада школе, одредиће се рок престанка рада, који не може бити краћи од рока завршетка текуће школске године.

(8) У случају престанка односно прекида рада школе, оснивач је дужан да затеченим ученицима омогући наставак и завршавање започетог образовања и одгоја.

(9) Доношењем акта о престанку рада школе, покреће се поступак брисања школе из Регистра.

(10) Акт о престанку рада школе објављује се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

(11) Школа престаје са радом и у другим случајевима утврђеним Законом о установама и актом о оснивању.

III. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ РОДИТЕЉА**Члан 26.****(Права и обавезе родитеља)**

(1) Родитељи имају право и обавезу старати се о образовању своје дјеце.

(2) Родитељи имају право одабрати да своју дјецу образују у јавној или приватној школи.

(3) Приватне школе, у погледу услова и процедура, обезбеђују једнаке могућности за упис свим ученицима.

(4) У остваривању својих права, родитељи не могу ограничити права своје дјеце да имају приступ и уживају корист од образовања примјереног њиховом узрасту и способностима.

(5) Своје право на избор школе, родитељи не могу остваривати на начин којим се промовишу предрасуде на расној, сполној, националној, језичкој, вјерској и свакој другој основи, као и на начин противан овом закону.

Члан 27.**(Обавеза уписа и похађања школе)**

(1) Родитељи су обавезни уписати своје дијете у школу и обезбиједити да дијете редовно похађа школу током периода трајања обавезног образовања.

(2) У случају немара и неодговорног односа према обавези из става (1) овог члана, родитељи подлијежу санкцијама у складу са законом.

(3) У случају неоправданог одсуства ученика са наставе у трајању од пет наставних дана узастопно, школа је по истеку тог периода, првог наредног дана, дужна обавијестити надлежну инспекцију за образовање, као и Центар за социјални рад на подручју мјеста пребивалишта или боравишта ученика.

(4) Право и обавеза родитеља је редовно информисање, консултовање и праћење образовног напретка своје дјеце.

(5) Родитељи имају право и обавезу, у интересу своје дјеце

и путем својих представника у школским органима и тијелима или путем својих асоцијација, учествовати у одлучивању о питањима од значаја за рад школе и функционисање образовног система уопште.

IV. УЛОГА И ОБАВЕЗЕ ШКОЛЕ

Члан 28.

(Улога и обавезе школе)

Школа своју улогу и обавезе остварује у окружењу које развија мотивацију за стицање знања које поштује и подржава индивидуалност сваког ученика, као и његов културни и национални идентитет, језик и вјероисповијест, које је безбједно и у којем не постоји било какав облик застрашивања, злостављања, физичког кажњавања, вријеђања, понижавања, деградирања или штете по здравље, укључујући и потребу изазвану пушењем или употребом других опојних и законом забрањених средстава.

Члан 29.

(Забрана дискриминације дјецe)

(1) Школа је дужна да поштује Конвенцију о правима дјетета и не смије вршити дискриминацију у приступу дјецe образовању или њиховом учешћу у образовном процесу на основу расе, боје, пола, језика, религије, политичког или другог мишљења, националног или социјалног поријекла, на основу тога што су дјецa са посебним потребама, или на било којој другој основи.

(2) Оснивач школе, заједно са школом, обезбјеђује функционални смјештај и пратећу инфраструктуру за несметан приступ и учешће у образовном процесу дјецe с посебним образовним потребама, младима и одраслима.

Члан 30.

(Промовисање једнаких могућности)

Школа промовише једнаке могућности за све своје ученике, наставнике и остале запосленике, уважавајући и промовишући истовремено и право на различитости међу њима. У том циљу, школа, промовише и подржава развој грађанских иницијатива код ученика и уз сагласност Министарства, утврђује и проводи властите програме који подржавају и његују различите културе, језике и вјероисповијести својих ученика и запосленика.

Члан 31.

(Партнерство школе, родитеља и локалне заједнице)

(1) Школа промовише и развија стално и динамично партнерство школе, родитеља и средине у којој живе, у свим питањима од значаја и интереса за остваривање функције школе и потреба ученика.

(2) Школа, родитељи, ученици и локална заједница нарочито, промовишу и проводе програме заједничког и организованог дјеловања и сарадње у борби против злостављања и злоупотребе дјецe и младих, борби против дроге, алкохолизма и других токсикоманија, пушења и малолетничке деликвенције, те свих других појава које угрожавају здравље и живот ученика.

V. АУТОНОМИЈА ШКОЛЕ

Члан 32.

(Аутономија школе)

(1) У школи је забрањено организовање и дјеловање политичких странака и њихових подмладака.

(2) У просторије школе је забрањен приступ и боравак наоружаних лица, без претходног одобрења директора школе.

(3) Школа има одговарајући степен аутономије, у складу са важећим прописима, а нарочито у погледу запошљавања наставног, стручног и другог кадра, те слободе рада наставника и стручних сарадника.

(4) Школа поштује слободу и креативност наставника да изводе наставу на начин који обезбјеђује ефикасност у остваривању планираних одгојно-образовних исхода и примјена нових метода рада у наставном процесу.

(5) Школа кроз самоевалуацију и екстерну евалуацију пружа доказе о ефикасности рада наставника и школе.

VI. ОДГОЈНО-ОБРАЗОВНИ РАД ШКОЛЕ

Члан 33.

(Наставни план и програм)

(1) Одгојно-образовни рад остварује се на основу наставног плана и програма за основне школе (у даљем тексту: наставни план и програм).

(2) Наставним планом и програмом утврђују се циљеви и задаци, садржај, облици и поступци одгојно-образовног рада, као и извођење разредне, односно предметне наставе у појединим разредима, или други облици наставе и обезбјеђује национална равноправност кроз посебне програме за националну групу предмета у школама свих облика својине.

(3) Школа као јавна установа организује одгојно-образовни рад по наставном плану и програму који доноси Министарство, у складу са заједничким језгром наставних планова и програма у Босни и Херцеговини, на приједлог Педагошког завода, и уз претходно проведenu јавну расправу, ако овим законом није другачије одређено.

(4) Заједничко језгро наставних планова и програма:

а) обезбјеђује да се у одгојно-образовном процесу развија однос и осјећај припадности Босни и Херцеговини,

б) гарантује и обезбјеђује квалитетно образовање и достизање задовољавајућег стандарда знања, вјештина и способности за сву дјецу,

ц) обезбјеђује досљедност квалитета стандарда образовања у свим школама,

д) обезбјеђује примјену наставних планова и програма који одговарају образовним потребама дјецe на коју се односе, те њиховом узрасту и посебним интересима са акцентом на промоцију здравог начина живота као највећег интереса ученика, родитеља, наставног особља и друштва,

е) обезбјеђује слободу кретања и једнак приступ образовању,

ф) гарантује економичност и ефикасност у финансирању и раду школе.

(5) Изузетно, наставни план и програм за предмет вјеронаука доноси Министарство, на приједлог вјерске заједнице.

(6) Саставни дио наставног плана и програма чине и специфични садржаји, чији обим не може бити већи од 30% у односу на заједничко језгро наставних планова и програма.

(7) Специфичне садржаје утврђује наставничко вијеће на приједлог школског одбора, оснивача, вијећа родитеља или удружења грађана, након прибављеног мишљења Педагошког завода и уз сагласност Министарства.

(8) Број, врста и трајање изборне и факултативне наставе одређује се годишњим програмом рада школе у складу са наставним планом и програмом и ресурсима којима школа располаже.

Члан 34.**(Посебни наставни планови и програми)**

(1) У редовној школи реализује се наставни план и програм редовне школе, посебни додатни програм за надарене ученике, прилагођени програми за дјецу са посебним образовним потребама, наставни план и програм за основно музичко образовање односно основно балетско образовање, наставни план и програм за одрасле, програми изборне и факултативне, допунске, додатне наставе и ваннаставних активности те наставни планови и програми разних врста курсева.

(2) Предмете у оквиру факултативне наставе бирају ученици и родитељи ученика на почетку школске године са листе коју доноси Министарство и кад се да изјашњење о одабраним предметима, изборна и факултативна настава за датог ученика постаје обавезна.

(3) У специјалној основној школи реализује се наставни план и програм за ученике са сензорним оштећењима, сметњама у психичком и физичком развоју, сметњама у комуникацији и другим сметњама.

(4) У основној музичкој школи реализује се наставни план и програм за основно музичко образовање, основно балетско образовање и посебни додатни програм за надарене ученике.

Члан 35.**(Паралелно образовање)**

(1) Основно музичко и основно балетско образовање трају шест година.

(2) Право на упис у први разред паралелне школе из става (1) овог члана, ученик стиче након завршеног трећег разреда редовне школе.

Члан 36.**(Број ученика у одјељењима, комбинована одјељења)**

(1) Број ученика у одјељењу редовне, специјалне и паралелне школе утврђује се Педагошким стандардима и нормативима.

(2) У редовним школама које немају статус јавне установе, број ученика може бити и мањи, што утврђује школски одбор те школе, уз сагласност оснивача.

(3) Редовна школа може организовати рад комбинованих одјељења од I до IV разреда за истовремено извођење наставе са више разреда.

(4) Изузетно, за ученике од V до IX разреда школа може организовати наставу у комбинованим одјељењима, ако у школи нема довољан број ученика за организовање одјељења једног разреда.

(5) Школа може организовати продужени или цијелодневни боравак ученика разредне наставе, у складу са Педагошким стандардима и нормативима, по програму који доноси Педагошки завод.

(6) У оквиру продуженог или цијелодневног боравка ученицима се обезбјеђује учење, израда домаћих задатака, различите спортске и културно-умјетничке активности и извршавање других одгојно-образовних активности.

(7) Ближи пропис о начину организације и реализације продуженог или цијелодневног боравка ученика, доноси министар уз сагласност Владе Кантона.

Члан 37.**(Трајање наставе у току школске године)**

(1) Школска година траје од 1. септембра текуће до 31. августа наредне године.

(2) Настава у редовној и специјалној школи изводи се по полугодиштима и траје 185 радних дана, с тим да се наставни програмски садржаји планирају и реализују у оквиру 175 наставних дана.

(3) Настава из става (2) овог члана, у завршном разреду школе, траје 170 радних дана, с тим да се наставни програмски садржаји планирају и реализују у оквиру 160 наставних дана.

(4) Разлика у броју радних и наставних дана користи се за реализацију посебних програмских садржаја, обиљежавање државних и вјерских празника, културних, спортских и других активности школе, утврђених годишњим програмом рада.

(5) За школе чији је оснивач Скупштина Кантона, школски календар за сваку школску годину доноси министар.

(6) За школе чији је оснивач друго правно или физичко лице, школски календар за сваку школску годину доноси школа, уз сагласност Министарства.

(7) Школски календар из става (5) овог члана се објављује у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

Члан 38.**(Почетак и организација наставе)**

(1) Настава у првом полугодишту почиње првог радног дана у септембру а завршава последњег радног дана у децембру.

(2) Зимски одмор, у складу са школским календаром, за ученике редовне, паралелне и специјалне школе траје четири седмице, а љетни одмор траје од завршетка наставе у другом полугодишту до почетка наставе наредне школске године.

(3) Изузетно, министар може из оправданих разлога, за све или за поједину школу, донијети другачију одлуку о организацији наставе и одмору ученика (вјерски празници, временске прилике, епидемије и друго).

(4) Школа, у правилу, организује наставу у петодневној радној седмици.

(5) Изузетно од става (4) овог члана, школа може, у оквиру једне суботе у току мјесеца, организовати додатну наставу, допунску наставу, рад секција и рад ученичких организација, као и надокнаду наставе у складу са одлуком Министарства.

Члан 39.**(Трајање часа и оптерећење ученика)**

(1) Наставни час у редовној и паралелној школи траје 45 минута, а у специјалној школи 40 минута.

(2) Изузетно од става (1) овог члана, наставни час се одлуком наставничког вијећа школе може скратити максимално 15 минута, у следећим случајевима:

а) уколико није обезбјеђено оптимално загријавање просторија школе у којима се реализује или које служе у сврху реализације наставног процеса,

б) услед прекида у напајању школе електричном енергијом,

ц) на препоруку јавних безбједносних агенција,

д) због организовања школских приредби поводом обиљежавања државних празника,

е) због организовања школских такмичења.

(3) Школа број наставних часова у току радне седмице утврђује у склопу заједничких језгри наставних планова и програма, с тим да у току дана ученици од I до III разреда не могу имати више од четири наставна часа, ученици од IV до VI разреда више од пет, а ученици од VII до IX разреда више од шест наставних часова редовне наставе.

(4) Ученици од I до III разреда могу имати седмично оптерећење до 20 часова, ученици од IV до VI разреда до 25 часова, а ученици од VII до IX разреда могу имати седмично оптерећење до 30 часова редовне наставе.

(5) Изузетно, школа може оптеретити ученике наставом и осталим видовима непосредног одгојно-образовног рада и већим бројем часова од броја утврђеног у ставу (3) овог члана, у случају надокнаде часова интензивном наставом, а на основу посебне одлуке Министарства.

Члан 40.

(Годишњи фонд наставних часова)

(1) Школа је дужна да у току школске године оствари наставни план и програм, односно годишњи фонд наставних часова.

(2) Ако се утврди да школа није остварила у оквиру предвиђеног броја наставних дана годишњи фонд наставних часова, мора продужити наставу док се не оствари годишњи фонд наставних часова.

Члан 41.

(Прекид рада у току школске године)

(1) Министарство може донијети одлуку о прекиду одгојно-образовног рада школе због временских прилика, епидемије или других оправданих разлога.

(2) Министарство може одобрити, зависно од временских прилика и других услова, ранији почетак или продужетак љетног и зимског одмора, с тим да у току школске године буде остварен годишњи фонд наставних часова и реализовани садржаји предвиђени наставним планом и програмом.

Члан 42.

(Годишњи програм рада школе)

(1) Рад школе у току школске године утврђује се годишњим програмом рада који садржи облике и распоред одгојно-образовног рада, обим и садржај рада, обавезе наставника и стручних сарадника, стручно усмјеравање ученика, слободне активности ученика као и друге активности.

(2) Методологију израде годишњег програма рада за сваку врсту школе утврђује Педагошки завод.

(3) Годишњи програм рада школе који утврди наставничко вијеће, а донесе школски одбор, школа је обавезна доставити Министарству и Педагошком заводу најкасније до 1. октобра за текућу школску годину.

(4) Извјештај о раду школе за претходну школску годину чији је оснивач Скупштина Кантона, школа је дужна доставити Педагошком заводу најкасније до 10. септембра.

(5) Извјештај о успјеху ученика у учењу и владању, школа чији је оснивач Скупштина Кантона, је дужна доставити Педагошком заводу најкасније десет дана након усвајања успјеха од стране наставничког вијећа по окончању првог полугодишта, односно најкасније десет дана након усвајања успјеха од стране наставничког вијећа по окончању поправних испита у мјесецу августу.

(6) Школа је одговорна за благовремено достављање аката из ставова (3), (4) и (5) овог члана и вјеродостојност података.

Члан 43.

(Слободне активности ученика)

(1) У школи се организују слободне активности ученика ради развијања и продубљивања њихових стваралачких способности и стицања позитивних навика и вјештина.

(2) Задаци и програмски садржаји слободних активности утврђују се одгојно-образовним програмом и годишњим програмом, у складу са Педагошким стандардима и нормативима.

(3) Слободне активности ученика остварују се преко друштва, секција, клубова, дружина, група, ученичких задруга и других облика на принципу добровољности ученика.

(4) Школа може организовати манифестацију која није утврђена годишњим програмом, уз претходну сагласност Министарства.

(5) Школе су дужне предузети све мјере у циљу спречавања дискриминације по основу спола, а ради обезбјеђења једнаких могућности за приступ слободним активностима.

Члан 44.

(Такмичења ученика)

(1) С циљем развијања потенцијала, ширења и популаризације знања и способности ученика организују се такмичења ученика.

(2) Такмичења ученика из појединих наставних предмета организују Педагошки завод, струковна удружења и стручни активи за поједине наставне предмете, односно вјерске организације за такмичења из области религијског образовања.

(3) Ближи пропис о организацији такмичења ученика доноси министар.

Члан 45.

(Излет, стручна посјета, екскурзија и логоровање)

Излети, стручне посјете, екскурзије, логоровања, друштвено-корисни рад, школа у природи и други облици одгојно-образовног рада предвиђени годишњим програмом, организују се и изводе у оквиру радних дана, у складу са начелима које доноси министар на приједлог Педагошког завода.

Члан 46.

(Експерименталне школе)

(1) Ради увођења нових облика и садржаја рада, на приједлог Педагошког завода, Министарство може једну, или више школа, прогласити експерименталном или основати експерименталну школу.

(2) За експерименталну школу може се одобрити одступање од одредби овог закона о примјени наставне норме, дневног и седмичног оптерећења ученика часовима, начин вредновања и оцјењивања знања ученика, образовања одјељења и примјене наставног плана и програма.

(3) Оснивање и рад експерименталне школе и проглашавање постојећих школа експерименталним, уређује се ближим прописом који доноси министар.

Члан 47.

(Педагошка и методичка пракса студената)

(1) На приједлог наставничких факултета, министар одређује школе за извођење педагошке и методичке праксе студената.

(2) Наставнички факултети са школом у којој се реализује педагошка и методичка пракса закључују уговор, којим се регулишу међусобна права и обавезе.

(3) Обављање педагошке и методичке праксе из става (1) овог члана, уређује се посебним прописом који доноси министар.

Члан 48.

(Уџбеници и наставна средства)

(1) Школа у наставном процесу користи школске уџбенике и наставна средства које одобрава Министарство.

(2) Школски уџбеник је основно наставно средство које обухвата садржаје из наставног плана и програма и који је урађен у складу са концепцијом уџбеника.

(3) У школама чији је оснивач Скупштина Кантона користи се уџбеник/радни уџбеник, у складу са одлуком Министарства, која се доноси најкасније 60 дана прије почетка

школске године

(4) У школи се поред уџбеника користи збирка задатака, приручник, радна свеска и друга литература која замјењује уџбеник, а која је израђена у складу са концепцијом школског уџбеника.

(5) Нови наставни план и програм не може се примијенити ако нису обезбијеђени одговарајући уџбеници и друга наставна средства која замјењују уџбенике.

(6) Школа у свом саставу има библиотеку или има приступ јавној библиотеци, а основна музичка или основна балетна школа у свом саставу има нототеку.

VII. УЧЕНИЦИ

Члан 49.

(Упис и процјена способности дјецe)

(1) Упис ученика у редовну школу обавља се на основу списка школских обвезника, доказа о мјесту пребивалишта/боравишта и извода из матичне књиге рођених за ученика, те извода из матичне књиге рођених за родитеља, односно старатеља.

(2) Спискове школских обвезника школама, по службеној дужности, доставља надлежни орган града или општине, према школском подручју до 15. фебруара текуће године.

(3) Упис у редовну школу врши се током мјесеца марта, упис ученика у специјалну школу врши се у периоду од маја до септембра текуће године, упис у основну музичку школу и основну балетску школу врши се у мјесецу мају, а упис одраслих полазника у редовну школу врши се најкасније десет дана прије почетка наставе за одрасле.

(4) Редовна школа дужна је оснивачу и Педагошком заводу поднијети извјештај о упису до 15. маја текуће године.

(5) Процјену способности дјецe при упису у редовну школу обавља комисија састављена од педагога или педагога - психолога и наставника разредне наставе.

(6) Процјену способности дјецe при упису у специјалну школу обавља комисија састављена од педагога или педагога-психолога, социјалног радника и лица са завршеним едукацијско-рехабилитацијским факултетом одговарајућег смјера.

(7) Комисија из ставова (5) и (6) овог члана врши процјену способности дјецe уз прегходно прибављено лџкарско увјерење издато од овлашћене здравствене установе.

(8) Комисије из ставова (5) и (6) овог члана именује наставничко вијеће школе, на приједлог директора школе.

(9) Број ученика са посебним образовним потребама у одјељењу редовне школе утврђује се Педагошким стандардима и нормативима.

(10) Упис ученика у основну музичку и основну балетску школу врши се на основу плана уписа које доноси Министарство.

(11) Процјену способности дјецe при упису у основну музичку и основну балетску школу обавља стручна комисија формирана од стране наставничког вијећа музичке, односно балетске школе.

Члан 50.

(Категоризација ученика)

(1) Ученици са лакшим сметњама и потешкоћама у развоју уписују се у редовну школу на основу налаза и мишљења комисије из члана 49. став (5) овог закона и рјешења о категоризацији дјетета.

(2) Ученици са тежим сметњама и потешкоћама у развоју уписују се у специјалну школу на основу налаза и мишљења

комисије из члана 49. став (6) овог закона и рјешења о категоризацији дјетета.

(3) Рјешење о категоризацији дјетета из ставова (1) и (2) овог члана доноси комисија о процјени способности и одређивању подршке дјеци и младима са посебним потребама, ако посебним прописом није другачије одређено.

(4) Комисију из става (3) овог члана именује Министарство за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона.

(5) Педагошким стандардима и нормативима утврђују се лакше и теже сметње и потешкоће у развоју дјетета.

Члан 51.

(Образовање дјецe са посебним образовним потребама)

(1) Образовање дјецe са посебним образовним потребама је од приоритетног јавног интереса и саставни је дио јединственог образовног система.

(2) Образовање дјецe са посебним образовним потребама, организује се и проводи у складу с овим законом.

(3) Основни циљ образовања дјецe са посебним образовним потребама је да се, свим ученицима, дају исте могућности учешћа и уживања користи од образовања и учешћа у друштву, на начин који се заснива на принципу најбољег интереса дјетета.

(4) Образовање дјецe са посебним образовним потребама одвија се у редовним школама, на основу принципа интегрисаног образовања, што значи да сви ученици, укључујући и ученике са посебним образовним потребама, имају право да буду у редовном разреду, а да је што је могуће више образовање дјецe из става (1) овог члана интегрални дио образовних активности у разреду.

(5) Образовање дјецe са посебним образовним потребама у редовној школи може се реализовати у мањим групама у школи или кроз појединачни рад са наставником-специјалистом (дефектологом одговарајућег усмјерења), на приједлог комисије из члана 49. став (5) овог закона и уз сагласност Министарства.

(6) Специјална школа може бити организована и у саставу одгојно-образовног завода и центра у чијој се дјелатности, поред основног одгоја и образовања, реализују и програми других нивоа образовања, дијагностички поступци, разврставање и рана рехабилитација дјецe са сметњама у развоју. За ученике који основни одгој и образовање стичу у специјалној школи, може бити организован и цјелодневни боравак, у складу са програмом који доноси Педагошки завод.

(7) У први разред специјалне школе може се уписати школски обвезник до навршених девет година живота, на основу мишљења комисије из члана 49. став (6) овог закона.

(8) Уз обучавање ученика и унапређивање њихових способности, да би се што прије вратили у школу којој њихово подручје становања гравитира, специјалне школе одговорне су и за обучавање наставника за рад са дјецом са посебним потребама, и обучавање и информисање родитеља ученика са посебним потребама, у циљу повратка и задржавања ученика у редовној школи, којој гравитира њихово подручје становања.

Члан 52.

(Промјене у току школовања)

(1) Када у току школовања у развоју ученика наступе промјене које захтијевају прелаз из специјалне у редовну или из редовне у специјалну школу, школа ће без одлагања упутити ученика комисији из члана 50. став (3) овог закона.

(2) На основу налаза и мишљења комисије, ученик се уписује у одговарајућу школу, о чему се обавјештава Министарство.

Члан 53.**(Права ученика са посебним образовним потребама)**

(1) Ученици са посебним образовним потребама имају право на трајање школовања како је прописано чланом 6. овог закона.

(2) Школа је одговорна за омогућавање стицања основног образовања ученика са посебним образовним потребама.

(3) Опис посебних образовних потреба, циљ и општи план задовољења образовних потреба, утврђује школа у сарадњи са родитељима ученика, а на основу налаза комисије из члана 50. став (3) овог закона.

(4) Ученици са посебним образовним потребама, у складу са ставом (3) овог члана, имају право на индивидуални наставни план и програм, којим се утврђују активности и циљеви образовних потреба ученика.

(5) Школа може, уз претходну сагласност Министарства, ангажовати наставнике и стручне сараднике ради реализације посебних програма основног образовања ученика са посебним образовним потребама.

(6) Ближи пропис о одгоју и образовању дјете са посебним образовним потребама доноси министар.

(7) Родитељи сваког полугодишта добијају писмени извјештај, којим се описују постигнути резултати ученика у односу на циљеве из плана задовољења образовних потреба.

Члан 54.**(Право на посебна буџетска средства)**

Установе које образују дјецу са посебним образовним потребама имају право на посебна буџетска средства да би се покрили трошкови посебног програма или да би се школско окружење прилагодило физичким потребама ученика.

Члан 55.**(Сарадња редовне и специјалне школе)**

У реализацији посебних програма из члана 51. овог закона, редовна школа може остварити сарадњу са специјалном школом ради едукације наставника путем семинара, обуке на радном мјесту у краћим или дужим периодима, појединачним инструкцијама и другим активностима које за циљ имају да помогну редовним школама у образовању ученика са посебним образовним потребама.

Члан 56.**(Праћење, вредновање и оцјењивање резултата рада ученика)**

(1) Школа је одговорна да се праћење, вредновање и оцјењивање ученика врше континуирано, у току цијеле школске године.

(2) Оцјењивање је јавно. Приликом оцјењивања уз оцјену се уписује и датум.

(3) Оцјене су бројчане и/или описне.

(4) Бројчане оцјене из предмета су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и довољан (1).

(5) Оцјењивање резултата рада ученика са посебним образовним потребама, уколико ће то боље изразити резултате у односу на циљеве из плана, поред бројчаног може бити и описно.

(6) Агенција за предшколско, основно и средње образовање БиХ прописује стандарде успјеха ученика и оцјењивање постигнутих резултата.

(7) Ближе прописе о напредовању, вредновању и оцјењивању ученика доноси министар.

Члан 57.**(Општи успјех ученика)**

(1) Општи успјех ученика и резултати постигнућа

ученика из наставних предмета утврђују се на крају сваког полугодишта.

(2) Општи успјех ученика утврђује се на основу закључених оцјена из наставних предмета.

(3) Општи успјех ученика I разреда деветогодишње школе утврђује се на основу општег запажања о постигнућима ученика на крају првог полугодишта, односно на крају школске године, у складу са прописом из члана 56. став (7) овог закона.

(4) Оцјену у разредној настави утврђује наставник разредне наставе.

(5) Закључне оцјене у предметној настави утврђује разредно вијеће, на приједлог предметног наставника.

(6) Оцјена из факултативне наставе не улази у општи успјех ученика.

(7) Наставничко вијеће средином оба полугодишта анализира реализацију наставног плана и програма, с освртом на успјехе ученика и континуитет у оцјењивању.

(8) Закључне оцјене на крају другог полугодишта у паралелној школи утврђује наставничко вијеће, на приједлог стручне комисије коју именује директор школе, на приједлог наставничког вијећа школе.

(9) Наставничко вијеће, по окончању првог полугодишта и на крају школске године, анализира рад и резултате рада ученика, одјељења, разредних вијећа, наставника и школе у цјелини.

(10) На крају IX разреда утврђује се обавеза полагања екстерне матуре у складу са правилником који доноси министар на приједлог Педагошког завода.

(11) Изузетно, уколико је за вријеме проглашеног стања природне или друге несреће или за вријеме проглашеног ванредног стања, током наставне године дошло до прекида редовног рада и функционисања школе, министар може донијети одлуку о одгађању, неодржавању или другачијој организацији екстерне матуре.

(12) Уколико министар донесе одлуку о одгађању, неодржавању или другачијој организацији екстерне матуре у свим школама са подручја Кантона из разлога прописаних ставом (11) овог члана, том одлуком, у погледу екстерне матуре, уређује се и начин заштите интереса ученика приликом наставка средњошколског образовања и уписа у први разред средње школе.

Члан 58.**(Начин утврђивања општег успјеха ученика)**

(1) Општи успјех ученика утврђује се на основу просјека пролазних оцјена из свих предмета, из којих су оцјене бројчане.

(2) Ученик је са успјехом завршио разред:

а) одличан (5) ако је постигао просјечну оцјену најмање 4,50

б) врло добар (4) ако је постигао просјечну оцјену најмање 3,50

ц) добар (3) ако је постигао просјечну оцјену најмање 2,50

д) довољан (2) ако је постигао просјечну оцјену најмање 2,00 а нема довољних оцјена.

(3) Ученику који има једну или више довољних оцјена утврђује се општи успјех довољан.

(4) Општи успјех ученика утврђује се аритметичком средином свих наставних предмета израчунатом на двије децимале.

Члан 59.**(Проглашење ученика генерације)**

(1) На основу општег успјеха утврђује се редослијед успјеха ученика у одјељењу, разреду и школи.

(2) Ученик, који заврши основну школу и има најбољи

општи успјех, примјерно владање и запажене резултате у слободним активностима, такмичењима, смотрема и другим ваннаставним активностима, проглашава се учеником генерације школе.

(3) Ближи пропис за проглашење ученика генерације из става (2) овог члана, доноси министар.

Члан 60.

(Изостанак с наставе због болести или других оправданих разлога)

(1) Када ученик дуже вријеме не похађа наставу због болести или из других оправданих разлога, може полагањем испита или другим обликом наставног рада надокнадити изгубљено вријеме и стећи основно образовање у редовном року.

(2) Разредни испити за ученике се организују ако је ученик изостао више од једне половине планираних часова у другом полугодишту.

(3) Наставничко вијеће, у сваком конкретном случају, цијени оправданост разлога непохађања наставе и доноси одлуку о полагању испита.

Члан 61.

(Надокнађивање заостатака у учењу)

(1) Уколико ученик не успијева задовољити минималне стандарде, школа је дужна сачинити индивидуални програм надокнађивања заостатка у учењу како би ученик остварио дефинисани минимум.

(2) Ученик од I до III разреда школе не понавља разред.

(3) Ученик од IV до V разреда који на крају школске године има једну недовољну оцјену, може наставити образовање у наредном разреду, уз сагласност разредног вијећа и родитеља.

(4) Уколико ученик из става (3) овог члана са успјехом заврши наредни разред, сматра се да је савладао и градиво претходног разреда, а у противном, ученик понавља посљедњи похађани разред.

(5) Ученик IV и V разреда који на крају године има двије недовољне оцјене и ученик од VI до IX разреда који на крају школске године има једну или двије недовољне оцјене упућује се на поправни испит.

(6) Ученик од IV до IX разреда који на крају другог полугодишта има три и више недовољних оцјена упућује се да понови разред.

(7) Ученик може задржати статус редовног ученика до навршене 18. године живота.

(8) У случају непримјерног односа према учењу, наставницима, другим ученицима, те школској имовини, ученик може, по одлуци наставничког вијећа, изгубити статус редовног ученика школе када наврши 15 година живота.

Члан 62.

(Поправни, допунски и разредни испити)

(1) Полагање поправних, допунских и разредних испита у школи врши се пред комисијом коју образује наставничко вијеће.

(2) У случају неправилно проведених испита наставничко вијеће може испит поништити.

(3) Ближе прописе о организовању, начину полагања поправних, допунских и разредних испита доноси министар.

Члан 63.

(Приговор родитеља на утврђену оцјену или општи успјех)

(1) Родитељ ученика има право приговора на утврђену оцјену или општи успјех на крају другог полугодишта, односно на крају школске године.

(2) Приговор се подноси наставничком вијећу у року од три дана од дана саопштавања успјеха ученика, ученику или родитељу ученика.

(3) Наставничко вијеће у року од три дана одлучује о приговору из става (2) овог члана.

(4) Када наставничко вијеће усвоји приговор, образоваће комисију која ће провјерити знање ученика у року од два дана.

(5) Оцјена комисије из става (4) овог члана је коначна.

(6) Приговором се може захтијевати изузеће предметног наставника из комисије за провјеру знања.

Члан 64.

(Ученици са изузетним способностима)

(1) Ученик који показује изузетне способности и има одличан успјех, може у току једне школске године завршити два разреда, под условом и на начин утврђен Правилником о бржем напредовању ученика и завршавању два разреда у истој школској години, који доноси министар уз претходно прибављено мишљење Педагошког завода.

(2) Школа ће, у складу са правилима школе, ученицима који су проглашени перспективним и врхунским спортистима и надареним ученицима с врхунским резултатима на кантоналном, федералном, државном или међународном такмичењу одобрити одсуствовање с наставе ради припремања и учешћа на такмичењима.

(3) Ученицима из става (2) овог члана школа ће омогућити да путем инструктивно-консултативне наставе и полагањем испита у току школске године заврше одговарајући разред.

Члан 65.

(Владање ученика)

(1) У школи се оцјењује владање ученика.

(2) Оцјене из владања су: примјерно, врло добро, добро, задовољава и лоше.

(3) Оцјену из владања у разредној настави утврђује наставник разредне наставе, а у предметној настави разредно вијеће на приједлог разредника.

Члан 66.

(Диплома за постигнуте резултате)

(1) Ученику, који у току основног образовања и одгоја по наставном плану и програму постигне, поред одличног успјеха из свих наставних предмета и примјерно владања, врхунске резултате, издаје се посебна диплома за постигнуте резултате.

(2) Наставни план и програм подразумевају програм редовне наставе у којем је постигнут одличан успјех из свих наставних предмета и примјерно владање у свим разредима школе, програм додатне наставе, програм слободних активности као и постигнути значајни резултати на такмичењима, смотрема и другим ваннаставним активностима.

(3) Образац посебне дипломе из става (1) овог члана прописује министар.

Члан 67.

(Ослобађање ученика од похађања наставе)

(1) Наставничко вијеће школе може ослободити ученика од похађања наставе у следећим случајевима:

а) учешће у школским такмичењима на свим нивоима,

б) учешће на спортским такмичењима и културно-умјетничким манифестацијама, а по захтјеву спортских клубова, односно културно - умјетничких друштава,

ц) у другим случајевима предвиђеним у годишњем програму рада школе.

(2) Ако ученик из здравствених разлога не може учествовати у некој физичкој активности или вјежби, или ако би таква вјежба могла угрозити његово здравље, биће привремено или трајно ослобођен од таквих активности.

(3) Ученик који је ослобођен од активности у смислу става (2) овог члана не може бити неоцијењен из наставног предмета.

(4) Оцјена коју постигне ученик из садржаја од којих није ослобођен служи као основ за утврђивање оцјене из тог предмета.

(5) Одуку о ослобађању ученика од одређених активности на период дужи од двије седмице, доноси наставничко вијеће, на препоруку надлежне здравствене установе.

Члан 68.

(Пружање помоћи и савјета ученицима)

(1) Школе, заједно са установама за социјалну заштиту, прате социјалне проблеме међу ученицима и предузимају мјере у циљу обезбјеђивања да сваки ученик добије помоћ и савјет потребан за превазилажење таквих проблема.

(2) Дијете које станује у установи за социјалну заштиту похађа школу која је најближа тој установи.

Члан 69.

(Документација и евиденција)

(1) Школа води документацију и евиденцију о одгојно-образовној дјелатности: матичну књигу, регистар, разредну књигу, дневник рада и др.

(2) Подаци у матичној књизи су трајне вриједности.

(3) Школа издаје свједоцбе, дипломе, ученичке књижице и друге документе.

(4) Ближе прописе о садржају документације и начину вођења евиденције у школи чији је оснивач Скупштина Кантона, град или општина, доноси министар уз претходно стручно мишљење Педагошког завода.

(5) Акт о садржају документације и начину вођења евиденције у школи чији је оснивач друго правно или физичко лице доноси оснивач уз претходну сагласност Министарства и стручно мишљење Педагошког завода.

Члан 70.

(Јавне исправе)

Школа издаје јавне исправе на основу података из службене евиденције и одговорна је за вјеродостојност података садржаних у издатој јавној исправи.

Члан 71.

(Ученичка књижица)

(1) Школа ученику на почетку школовања издаје ученичку књижицу.

(2) Ученичка књижица је јавна исправа којом се у току основног одгоја и образовања доказује статус ученика основне школе.

Члан 72.

(Свједоцба и увјерење)

(1) О завршеном основном образовању по одговарајућем наставном плану и програму, ученику се издаје свједоцба.

(2) Уз свједоцбу, школа издаје увјерење о завршеном VI, VII и VIII разреду деветогодишњег основног одгоја и образовања, те лист професионалне оријентације који је саставни дио свједоцбе.

(3) Школа ученику са посебним образовним потребама, уз увјерења и свједоцбе са оцјенама, издаје и писмени годишњи извјештај који описује постигнуте резултате ученика у односу на циљеве из плана.

(4) Основна музичка школа и основна балетска школа издају ученику увјерење за сваки завршени разред.

Члан 73.

(Похвале и награде)

Ради подстицања на што квалитетнији успјех у одгојно-образовном раду, ученику се додјељују похвале и награде, под условима и на начин утврђен правилима школе.

Члан 74.

(Одгојно-дисциплинске мјере)

(1) Ученику који се непримјерено односи према учењу, наставницима, другим ученицима, укључујући све облике дискриминације, сексуално узнемиравање других ученика, те непримјерен однос према свим школским активностима и школској имовини, могу се изрећи одгојно-дисциплинске мјере.

(2) Одгојно-дисциплинске мјере су:

а) укор разредника,

б) укор разредног вијећа,

ц) укор директора,

д) укор наставничког вијећа и премјештај у друго одјељење исте школе и

е) премјештај у другу најближу школу на подручју истог града или општине, односно сусједног града или општине ако на подручју те општине егзистира само једна школа.

(3) Изречена одгојно-дисциплинска мјера повлачи снижавање оцјене из владања.

(4) Одгојно-дисциплинска мјера вриједи за школску годину у којој је изречена, а може се у току школске године ублажити или укинути.

(5) Ближи пропис о повредама дисциплине, поступку за утврђивање дисциплинске одговорности ученика, накнади причињене материјалне штете, трајању изречене одгојно-дисциплинске мјере, ублажавању и укидању, те посљедичном односу на оцјене из владања ученика, доноси министар.

VIII. НАСТАВНИЦИ, СТРУЧНИ САРАДНИЦИ, СЕКРЕТАРИ, САРАДНИЦИ И ВАННАСТАВНО ОСОБЉЕ

Члан 75.

(Послови наставника и стручних сарадника)

(1) Одгојно-образовни рад у школи обављају наставници и стручни сарадници.

(2) Примарни задатак наставника и стручних сарадника у школи је одгој и образовање ученика према савременим педагошким критеријима, у оквиру утврђеног наставног плана и програма, уважавајући функционалну креативност педагошког рада, принципе демократичности и људских права.

(3) Лица из става (1) овог члана обављају следеће послове:

а) остварују циљеве и задатке образовања и одгоја утврђене овим законом и на основу њега донесеним прописима и другим актима,

б) реализују наставни план и програм у оквиру 40-часовне радне седмице и годишњег програма рада школе,

ц) прате и вреднују успјех у учењу и владању ученика,

д) воде педагошку евиденцију и документацију о одгојно-образовном раду,

е) сарађују са стручном службом школе и родитељима ученика на пословима одгоја и образовања,

ф) учествују у раду стручних органа школе ради унапређивања рада школе и

г) извршавају и друге обавезе по налогу директора школе које произлазе из општих аката школе и годишњег програма рада школе.

(4) Наставници и стручни сарадници дужни су да

предузимају мјере ради заштите права дјетета, те да о сваком кршењу тих права, посебно о свим облицима насиља над дјететом, одмах обавијесте родитеље и надлежну службу социјалне заштите.

Члан 76.

(Услови за извођење наставе)

(1) Послове наставника и стручног сарадника може обављати лице које осим услова утврђених законом, испуњава и следеће услове:

а) има одговарајући ниво образовања у складу са наставним планом и програмом,

б) има положен стручни испит за самосталан рад у образовању,

ц) да је здравствено способан за обављање послова наставника или стручног сарадника,

(2) На наставника, односно стручног сарадника који се прима у својству приправника или лица на стручном оспособљавању без заснивања радног односа, не односи се тражени услов из става (1) тачка б) овог члана.

(3) Дипломе издате у Босни и Херцеговини, као и дипломе издате у бившој СФРЈ до 6. априла 1992. године са истим степеном и врстом школске спреме која се тражи за наставнике и стручне сараднике школе, имају једнаку вриједност, а на основу Закона о важности јавних исправа у Босни и Херцеговини.

(4) За доказивање испуњавања услова из става (1) тачка ц) овог члана признаје се само љекарско увјерење које издаје овлашћена здравствена установа.

Члан 77.

(Утврђивање одговарајућег профила и стручне спреме)

(1) Наставним планом и програмом, у зависности од врсте школе, утврђује се одговарајући профил и стручна спрема наставника разредне и предметне наставе.

(2) Наставник разредне и наставник предметне наставе који изводи наставу од I до IX разреда мора имати високу или вишу стручну спрему наставничког смијера односно високо образовање најмање првог циклуса Болоњског система студирања и положен стручни испит.

(3) Наставници у специјалним одјељењима при школи и у специјалној школи су и дефектолози.

(4) Спорне случајеве о стручној спремности из става (1) овог члана рјешава Педагошки завод.

Члан 78.

(Стручни сарадници)

(1) Педагошко-психолошке, библиотекарске и друге стручне послове одгоја и образовања у школи, у складу са описом послова радног мјеста, обављају стручни сарадници. Називи радних мјеста, услови за обављање послова и опис послова радних мјеста стручних сарадника ближе се одређују Педагошким стандардима и нормативима и другим важећим прописима.

(2) Специфичне облике рада у школи за дјецу са посебним образовним потребама обављају стручни сарадници са одговарајућим стручним звањем и стручном спремом, у складу са Педагошким стандардима и нормативима и другим подзаконским прописом, као и положеним одговарајућим стручним испитом.

(3) Спорне случајеве у вези са одговарајућим стручним звањем и стручном спремом из става (2) овог члана рјешава Педагошки завод.

Члан 79.

(Секретар школе)

(1) Секретар школе обавља правне и послове од значаја за рад и унутрашњу организацију школе, учествује у надзирању и координира рад помоћно-техничког особља школе, у складу са описом послова радног мјеста сарађује са Министарством, другим органима управе и правним лицима у вези са пословима из редовне дјелатности школе, по овлашћењу и у сарадњи са директором школе заступа школу у судским и управним поступцима, те у сарадњи са директором и педагогом школе прати реализацију програма рада школе.

(2) Услови за обављање послова и опис послова радног мјеста секретара школе, у складу са овим законом, ближе се одређују Педагошким стандардима и нормативима.

(3) Секретар школе, по службеној дужности, уједно је и секретар школског одбора, и исти има право и обавезу присуствовати сједницама школског одбора, без могућности права одлучивања.

(4) Секретар школе одговоран је за коришћење материјалних и људских ресурса који су му повјерени и за свој рад одговара директору школе.

Члан 80.

(Ваннаставно особље и сарадници)

(1) Административне, финансијске, оперативнотехничке и помоћно-техничке послове у школи, у складу са описом послова радног мјеста, обавља ваннаставно особље школе. Називи радних мјеста, услови за обављање послова и описи послова радних мјеста ваннаставног особља, ближе се одређују Педагошким стандардима и нормативима.

(2) Пружање помоћи у комуникацијској и социјалној укључености ученика у одгојно-образовни процес, техничку помоћ у кретању и обављању хигијенских потреба, те другу врсту помоћи, зависно од потреба ученика, обављају сарадници. Називи радних мјеста, услови за обављање послова и описи послова радних мјеста сарадника, ближе се одређују Педагошким стандардима и нормативима.

Члан 81.

(Одлучивање о правима, обавезама, одговорностима и другим правним интересима запосленика из радног односа)

(1) О правима, обавезама, одговорностима и другим правним интересима запосленика школе из радног односа, ако законом није другачије прописано, одлучује директор школе.

(2) Против одлуке директора из става (1) овог члана, у року од осам дана од дана запримања исте, запосленик може изјавити приговор школском одбору.

(3) Ако овим законом није другачије прописано, благовремено изјављен приговор запосленика на одлуку директора школе из става (1) овог члана одлаже њено извршење.

(4) Против одлуке школског одбора донесене по приговору из става (2) овог члана, у року од 30 дана од дана њеног запримања, запосленик школе може покренути парнични поступак.

Члан 82.

(Запошљавање у школи)

(1) Школа чији је оснивач Скупштина Кантона је дужна вршити пријем запосленика на основу јавног конкурса, односно огласа, којег расписује Министарство најмање два пута у току школске године и то прије почетка школске године и прије почетка другог полугодишта и објављује у дневном листу и истовремено доставља Служби за запошљавање Тузланског Кантона.

(2) Школа чији је оснивач друго правно или физичко лице врши пријем запосленика на основу конкурса, односно огласа, у складу са условима, критеријима и поступком утврђеним општим актима школе.

(3) Лица из става (1) овог члана могу се примити у радни однос на одређено или неодређено вријеме и без конкурса у следећим случајевима:

а) на одређено или неодређено вријеме код преузимања запосленика који је остао дјелимично или у цјелости без послова и радних задатака у другој основној, односно средњој школи на подручју Кантона, на основу одлуке Комисије за збрињавање запосленика за чијим радом је дјелимично или у цјелости престала потреба у складу са Програмом збрињавања запосленика за чијим је радом престала потреба (у даљем тексту: Програм збрињавања),

б) на неодређено вријеме код преузимања запосленика, који је засновао радни однос на неодређено вријеме у другој школи на подручју Кантона, коме је на основу мишљења надлежне здравствене установе смањена радна способност а није га могуће распоредити на друго одговарајуће радно мјесто у тој школи,

ц) на одређено вријеме ради обезбјеђења стручне заступљености наставе и обављања других неопходних послова, до расписивања конкурса, односно огласа, односно до окончања поступка по расписаном конкурс, односно огласу, школа може примити лице које испуњава услове утврђене овим законом до краја започетог полугодишта, уз претходну сагласност Министарства,

д) на одређено вријеме ради замјене одсутног запосленика школе (боловање, неплаћено одсуство и слично), може се примити лице одговарајућег профила и стручне спреме најдуже до краја започетог полугодишта,

е) на неодређено вријеме на основу споразума основних школа, односно основне и средње школе у којим су запосленици у радном односу на неодређено вријеме о преласку запосленика на истим радним мјестима из једне у другу школу уз сагласност оба запосленика, директора школа и уз претходну сагласност Министарства,

ф) на неодређено вријеме до пуног радног времена када се ради о запосленику који у тој школи има заснован радни однос на неодређено непуно радно вријеме, уз претходну сагласност Министарства,

г) на неодређено вријеме у случају преласка запосленика из једне у другу основну, односно из основне у средњу школу, на основу споразума директора школа и претходну сагласност Министарства,

(4) Изузетно, у складу са одредбама става (3) тачке ц) и д) овог члана, уз претходну сагласност Министарства, за обављање послова из чланова 79. и 80. став (1) овог закона, школа може без конкурса или огласа примити у радни однос на одређено вријеме лице које испуњава прописане услове и током зимског или љетног одмора ученика. Овако заснован радни однос може трајати до окончања поступка по расписаном конкурс или огласу, а најдуже до почетка првог наредног полугодишта.

(5) Ангажовањем запосленика у радни однос на неодређено вријеме из става (3) тачке а), б), е) и г) овог члана не може се угрозити радно-правни статус запосленика који су примљени у радни однос на неодређено вријеме у тој школи путем јавног конкурса прије реализације радног ангажмана на неодређено вријеме по претходно наведеним тачкама.

(6) Изузетно, ако се по окончању конкурсне процедуре не може изабрати кандидат, односно, ако се попуњавање упражњене радне позиције не може извршити лицем

одговарајућег стручног звања и стручне спреме на начин прописан одредбама става (3) тачке ц) и д) овог члана, школа може засновати радни однос са лицем које ће радити на припремању ученика за полагање разредног испита (инструктивна настава).

(7) Радни однос из става (6) овог члана, у складу са упутством које доноси министар и уз претходну сагласност Министарства, заснива се на одређено вријеме и може трајати до краја започетог полугодишта.

(8) Уговор о раду закључен у складу са одредбама ставова (6) и (7) овог члана не може прерасти у уговор о раду на неодређено вријеме.

(9) Радно-правни статус запосленика школе чији је оснивач Скупштина Кантона који је остао дјелимично или у цјелости без послова и радних задатака у школи, рјешава се у складу са овим законом и Програмом збрињавања, којег доноси Влада Кантона, на приједлог Министарства, уз учешће синдиката.

(10) Школа чији је оснивач Скупштина Кантона је дужна у складу са Педагошким стандардима и нормативима доставити Министарству податке о потребама за попуном упражњених радних мјеста, као и податке о запосленицима школе за чијим је радом дјелимично или у цјелости престала потреба на нивоу школе.

(11) Прописом који доноси министар ближе се уређују услови, критерији и поступак запошљавања у школама чији је оснивач Скупштина Кантона.

Члан 83.

(Етички кодекс)

(1) Запосленици школе чији је оснивач Скупштина Кантона у вршењу својих задатака дужни су се придржавати принципа утврђених у кодексу за запосленике школе који доноси министар.

(2) Запосленици школе чији је оснивач друго правно или физичко лице, у вршењу својих задатака дужни су се придржавати принципа утврђених у кодексу за запосленике школе који доноси школа, уз претходно прибављено мишљење Педагошког завода.

Члан 84.

(Забрана дискриминације)

У школи се забрањује дискриминација по било којем основу, у поступку запошљавања, напредовања у послу под једнаким условима, образовања, оспособљавања и стручног усавршавања, услова рада, те сваке друге радње која представља неки облик директне или индиректне дискриминације.

Члан 85.

(Љекарски и систематски преглед запосленика)

(1) Школа је обавезна обезбиједити да запосленици школе изврше љекарски преглед најкасније до 30. септембра текуће школске године.

(2) Школа је обавезна обезбиједити да запосленици школе изврше систематски преглед најмање једном у четири године у складу са Колективним уговором.

(3) Трошкови љекарског и систематског прегледа падају на терет оснивача.

(4) Лица која болују од заразне или душевне болести не могу радити у школи.

(5) Ако се у току школске године установи да је наставник оболио од заразне или душевне болести или има озбиљне психичке поремећаје, утврђене од стране овлашћене здравствене установе, биће ослобођен извођења наставе, односно обављања послова који подразумевају рад са дјецом до излечења.

Члан 86.**(Упућивање запосленика на оцјену радне способности)**

(1) У случају основане сумње да је запосленику школе психофизичко здравље нарушено у мјери која битно умањује његову радну способност, директор школе може сам или на приједлог наставничког вијећа, донијети одуку о упућивању запосленика на оцјену радне способности.

(2) На одлуку о упућивању запосленика на оцјену радне способности незадовољни запосленик има право поднијети жалбу школском одбору.

(3) Одлука школског одбора по поднесеној жалби је коначна.

(4) Запосленик чија је жалба одбачена или одбијена, обавезан је на основу коначне одлуке школског одбора подвргнути се оцјени радне способности.

(5) Трошкови везани за оцјену радне способности падају на терет школе.

(6) Запосленик који одбије извршити одлуку из става (4) овог члана, чини повреду радне обавезе.

(7) Ако се оцјеном радне способности од стране овлашћене установе утврди да запосленик није у могућности уредно извршавати обавезе у одгојно-образовном раду због трајно нарушеног психофизичког здравља, понудиће му се одговарајући послови према преосталој радној способности, ако за то постоје услови.

Члан 87.**(Подобност за рад са дјецом)**

(1) За рад са дјецом неподобан је запосленик школе који је правоснажном пресудом осуђен на казну затвора за кривично дјело против уставног поретка, против човјечности и међународног права, против живота и тијела, против сполне слободе и морала, против брака и породице, против здравља људи, против јавног реда и правног промета, подмићивања или против службене или друге одговорне функције осим ако је наступила рехабилитација по посебном закону.

(2) Лицу из става (1) овог члана, које је правоснажном пресудом осуђено на издржавање казне затвора у трајању дужем од три мјесеца даном правоснажности пресуде, отказаће се уговор о раду без обавезе поштовања прописаног или уговореног отказног рока.

(3) Ако је запосленик школе правоснажном пресудом осуђен на издржавање казне затвора у трајању краћем од три мјесеца, у том случају, за период издржавања казне затвора и период од најдуже 15 дана након издржане казне затвора, у складу са чланом 88. овог закона, директор школе донијеће одлуку о суспензији запосленика са послова и радних задатака. Након издржане казне затвора запосленик је дужан у року од 15 дана од дана издржане казне јавити се на посао, а у противном директор школе ће том запосленику неодложно отказати уговор о раду, без обавезе поштовања прописаног или уговореног отказног рока.

(4) Ако је приликом заснивања радног односа са школом одређено лице прикрило тражене информације, а накнадно се у складу са ставом (1) овог члана утврди неподобност тог лица за рад са дјецом, директор школе ће таквом лицу неодложно отказати уговор о раду, без обавезе поштовања прописаног или уговореног отказног рока.

(5) Одредбе овог члана сходно се примјењују и на директора школе, у којем случају ће школски одбор донијети одлуку о пријевременом разрјешењу директора школе.

Члан 88.**(Привремена суспензија запосленика)**

(1) Запосленик школе суспендује се са послова и радних задатака ако је за неко од кривичних дјела из члана 87. став (1) овог закона против истог потврђена оптужница.

(2) Изузетно од става (1) овог члана, ако се ради о кривичном дјелу против човјечности и међународног права, против здравља људи, против живота и тијела или против сполне слободе и морала, запосленик школе може се суспендовати са послова и радних задатака и након доношења наредбе о спровођењу истраге, што се од стране директора школе цијени у сваком конкретном случају.

(3) Суспензија из става (1) овог члана траје до правоснажног окончања кривичног поступка, а у случају из става (2) овог члана до окончања истраге или правоснажног окончања кривичног поступка.

(4) Ако је запосленику школе од стране суда одређен притвор исти се суспендује са послова и радних задатака одмах по одређивању притвора, а суспензија по овом основу траје за вријеме трајања истог. Након пуштања на слободу на запосленика школе сходно се примјењују остале одредбе овог закона којим се уређује суспензија запосленика.

(5) Запосленик школе може се суспендовати и у случају када је против њега покренут дисциплински поступак за тежу повреду радне дужности. Суспензија у овом случају траје до правоснажног окончања дисциплинског поступка.

(6) Одлуку о суспензији запосленика, у складу са овим законом, доноси директор школе.

(7) Ако се ради о запосленику који је закључио уговор о раду на одређено вријеме, суспензија траје најдуже до истека периода на који је уговор о раду закључен, након чега таквом запосленику, ако још увијек није окончана истрага или правоснажно окончан кривични или дисциплински поступак, престаје радни однос.

(8) Током трајања суспензије запосленик има право на накнаду плате у износу од 70% своје основне плате.

(9) Запосленик има право на накнаду до пуног износа плате коју би остварио да је радио, ако се у кривичном поступку правоснажно утврди да није крив за неко од кривичних дјела из става (1) овог члана, ако се против истог обустави истрага или правоснажно утврди да није крив за неко од кривичних дјела из става (2) овог члана, односно, ако се у дисциплинском поступку утврди да не постоји одговорност за тежу повреду радне дужности.

(10) Против одлуке о суспензији из ставова (1), (2), (4) и (5) овог члана, у року од осам дана од дана заступања исте, запосленик може поднијети приговор школском одбору.

(11) Приговор изјављен против одлуке о суспензији из ставова (1), (2) и (4) овог члана не одлаже њено извршење.

(12) Против одлуке школског одбора из става (10) овог члана, у року од 30 дана од дана њеног заступања, запосленик школе може покренути парнични поступак.

Члан 89.**(Распоред радног времена)**

(1) Распоред радног времена наставника и стручних сарадника у оквиру радне седмице утврђује директор школе, у складу са Педагошким стандардима и нормативима.

(2) Школа је обавезна обезбиједити да наставник у оквиру 40- часовне радне седмице може имати највише 25 наставних часова свих врста и облика непосредног одгојно-образовног рада који се остварују у школи.

Члан 90.**(Седмично оптерећење наставника)**

(1) Норма часова редовне наставе по предметима утврђена је Педагошким стандардима и нормативима.

(2) Непосредни одгојно-образовни рад подразумијева часове редовне, изборне, факултативне, допунске, додатне и инструктивне наставе, вријеме за преглед писмених задаћа,

разредништво, час одјељенске заједнице, вођење секције или других облика ваннаставних активности.

(3) Изузетно, уколико се по окончању конкурсне процедуре настава није могла стручно заступити нити се могло ангажовати лице на послове инструктивне наставе, наставник може, по налогу директора, радити изнад наставне норме утврђене Педагошким стандардима до шест наставних часова седмично.

(4) Рад из става (3) овог члана сматра се прекорвремним радом.

Члан 91. (Годишњи одмор)

(1) Запосленици школе, у правилу, годишњи одмор користе током трајања лјетног одмора ученика, у трајању до 35 радних дана, у складу са Законом о раду („Службене новине Федерације БиХ“, број: 26/16) – (у даљем тексту: Закон о раду) и колективним уговором.

(2) Запосленик школе који годишњи одмор не искористи у току лјетног одмора ученика, исти може користити до 30. јуна наредне календарске године, под условом да је без прекида у току календарске године на коју се годишњи одмор односи користио најмање 12 радних дана.

(3) Запосленик који не искористи дио годишњег одмора у смислу става (2) овог члана, нема право преношења годишњег одмора у наредну календарску годину.

(4) Изузетно од одредаба ставова (2) и (3) овог члана, запосленик школе који годишњи одмор не искористи због породилског одсуства, исти може пренијети у наредну календарску годину, а у том случају дужан га је искористити најкасније до 30. јуна наредне године, након чега губи право на коришћење истог.

Члан 92. (Права и обавезе наставника)

(1) Наставници имају право и обавезу да се припремају за организацију и обављање непосредног одгојно-образовног рада, праћење, подстицање и помагање развоја ученика, стручно усавршавање и извршавање других задатака, утврђених овим законом и правилима школе.

(2) Стручну помоћ наставницима за индивидуално и колективно стручно усавршавање пружа Педагошки завод.

Члан 93. (Приправник)

(1) Приправник је лице које први пут заснива радни однос у занимању за које се образовало ради стручног оспособљавања за самосталан рад.

(2) Приправнику из става (1) овог члана, за пуно радно вријеме, припада плата у износу 70% плате радног мјеста за које се оспособљава, као и друге накнаде које немају карактер плате.

(3) У складу са прописом из члана 95. став (2) овог закона, школа са приправником заснива радни однос на онолико времена колико траје стручно оспособљавање за самосталан рад.

(4) Стручно оспособљавање за самосталан рад које није проведено у складу са одредбама става (3) овог члана и прописом из члана 95. став (2) овог закона не може бити основа за полагање стручног испита.

(5) Одредбе ставова (3) и (4) овог члана, без заснивања радног односа, сходно се примјењују и на лица из члана 94. овог закона.

Члан 94. (Стручно оспособљавање без заснивања радног односа)

Ако је стручни испит или радно искуство утврђено законом или правилником о раду услов за обављање послова одређеног занимања, школа може лице које је завршило школовање за такво занимање примити на стручно оспособљавање без заснивања радног односа у складу са Законом о раду („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 26/16 и 89/18) и прописом из члана 95. став (2) овог закона.

Члан 95. (Оспособљавање за самосталан рад)

(1) Наставничко вијеће школе утврђује програм оспособљавања за самосталан рад и именује ментора лицу из чланова 93. и 94. овог закона.

(2) Дужину трајања приправничког стажа, начин и услове полагања стручног испита лица из чланова 93. и 94. овог закона, именовање и састав комисије пред којом се полаже стручни испит, садржај испита, издавање увјерења о положеном стручном испиту, као и вођење евиденције, ближе се уређује прописом Владе Канона.

(3) За оспособљавање лица из чланова 93. и 94. овог закона одговорни су директор и ментор.

(4) У оспособљавању лица из чланова 93. и 94. овог закона, стручну помоћ директорима и менторима лица из чланова 93. и 94. овог закона пружа Педагошки завод.

Члан 96. (Верификовање наставе наставника и стручног сарадника)

(1) Верификовање наставе наставника и стручног сарадника за вријеме оспособљавања за самосталан одгојно-образовни рад врши ментор.

(2) До момента стицања услова за самосталан одгојно-образовни рад наставник и стручни сарадник ради по инструкцијама и под надзором ментора.

Члан 97. (Оцјењивање рада наставника и стручних сарадника)

(1) Школа је дужна обезбиједити да се рад наставника и стручних сарадника оцјењује сваке двије године.

(2) Оцјена рада наставника и стручног сарадника заснива се на успјешности у раду са ученицима, ваннаставном стручном раду, квалитету и резултатима самосталног извршавања послова и задатака, одговорности у раду и радној дисциплини, благовремености и уредности у извршавању послова, ангажовању на осавременавању одгојно-образовног процеса, стручном усавршавању и доприносу афирмацији школе, сарадничком односу према колегама, поштовању кодекса етичности и професионалности у раду.

(3) Приликом оцјењивања рада наставника и стручних сарадника узима се у обзир оцјена Педагошког завода.

(4) Наставник и стручни сарадник, који за свој рад буде два пута застопно оцијењен оцјеном „не задовољава“, губи право на даљи рад у настави.

Члан 98. (Стицање виших стручних звања)

(1) Школа је дужна да на основу резултата оцјењивања рада наставницима и стручним сарадницима школе омогући стицање виших стручних звања.

(2) Основна звања наставника и стручних сарадника су: наставник и стручни сарадник.

- (3) Виша стручна звања су:
 а) наставник ментор, наставник савјетник
 б) стручни сарадник ментор, стручни сарадник савјетник.

Члан 99.

(Стручно усавршавање)

(1) Стручно усавршавање органа руковођења и управљања школе, наставника, стручних сарадника, сарадника, секретара и ваннаставног особља, поступак оцјењивања рада, стицање виших стручних звања и вођење документације ближе се уређују прописима које доноси Влада Кантона.

(2) Све облике стручног усавршавања запосленика у образовању у сарадњи са свим релевантним институцијама припрема, организује и реализује Педагошки завод.

(3) Педагошки завод врши анализе потреба за стручним усавршавањем, планирањем и организовањем те имплементацијом и финансирањем, као и евалуацијом и извјештавањем о обављеним активностима стручног усавршавања.

(4) Програм обуке и каталог стручног усавршавања утврђује Педагошки завод.

(5) Финансирање стручног усавршавања, у складу са Програмом обуке и каталогом стручног усавршавања из става (4) овог члана, врши се из буџета Кантона.

Члан 100.

(Престанак права на даљи рад наставника и стручног сарадника и распоређивање на друге послове односно отказивање уговора о раду)

(1) Наставник, односно стручни сарадник, може изгубити право на даљи рад на пословима одгоја и образовања у случају кад Педагошки завод утврди да наставник, односно стручни сарадник, није у могућности да извршава своје дужности у складу са овим законом, другим прописима и правилима школе.

(2) Одлуку о престанку права наставника, односно стручног сарадника, на даљи рад на пословима одгоја и образовања доноси школски одбор.

(3) У случају из става (2) овог члана, наставнику, односно стручном сараднику, се може понудити закључење новог уговора под измијењеним условима.

(4) Када наставник и стручни сарадник коме је престало право на даљи рад на пословима одгоја и образовања не закључи нови уговор под измијењеним условима, отказује му се уговор о раду, с тим да има право на отказни рок у складу са законом и колективним уговором.

IX. СТРУЧНИ НАДЗОР

Члан 101.

(Стручни надзор)

(1) Стручни надзор се врши над радом, организацијом, извођењем наставе и других облика одгојно-образовног рада, радом наставника и стручних сарадника у свим школама ради континуираног унапређења одгојно-образовног рада, а у циљу провјере да ли ученици достижу стандарде успјеха које утврди Агенција за предшколско, основно и средње образовање БиХ.

(2) Стручни надзор, поред осталог, обухвата:

- а) праћење примјене наставних планова и програма, односно циљева и задатака, садржаја, обима, облика, метода и поступака одгојно-образовног рада,
 б) праћење рада наставника и стручних сарадника у настави, као и рада директора школе,
 ц) пружање стручне помоћи у планирању, програмирању

и организовању одгојно-образовног рада.

(3) Школа је дужна омогућити несметано обављање стручног надзора и увид у документацију и евиденцију која се води у школи.

(4) Стручни надзор из става (1) овог члана врши Педагошки завод.

(5) Изузетно, за наставни предмет вјеронаука стручни надзор врше Педагошки завод и вјерска заједница.

(6) За школе чији оснивач није Скупштина Кантона, поред обавезног стручног надзора из става (1) овог члана којег врши Педагошки завод, интерни стручни надзор може вршити и надлежни орган школе у складу са општим актима.

Члан 102.

(Извјештај о обављеном стручном надзору)

(1) О обављеном стручном надзору, Министарству и наставничком вијећу подноси се извјештај, који утиче на оцјењивање рада и напредовање наставника и стручног сарадника.

(2) Ближи пропис о вршењу стручног надзора доноси Влада Кантона.

X. ШКОЛСКИ ОРГАНИ И ТИЈЕЛА

Члан 103.

(Орган управљања и орган руковођења)

Орган управљања у школи је школски одбор, а орган руковођења је директор школе.

Члан 104.

(Школски одбор)

(1) Школом као јавном установом управља школски одбор који броји пет чланова.

(2) Чланове школског одбора школе именује и разрјешава оснивач.

(3) Два члана школског одбора именују се испред оснивача и локалне заједнице на основу јавног конкурса, два члана се именују из реда запосленика те школе и један члан се именује из реда родитеља ученика који немају статус запосленика те школе, у складу са прописом из става (16) овог члана.

(4) Директор, помоћник директора школе и предсједник синдикалне организације као и друга лица утврђена посебним прописом не могу бити именовани у школски одбор школе.

(5) Састав школског одбора мора одражавати националну структуру ученика и родитеља, школског особља и локалне заједнице, по важећем попису становништва.

(6) Школски одбор у правилу ће одражавати равноправну заступљеност сполова.

(7) Чланове школског одбора школе чији је оснивач Скупштина Кантона, именује и разрјешава у име оснивача Влада Кантона.

(8) Мандат школског одбора траје четири године, с тим што члану школског одбора из реда родитеља, мандат престаје прије истека времена на који је именован, даном завршетка школовања дјетета.

(9) Исто лице може бити именовано за предсједника или члана школског одбора школе чији је оснивач Скупштина Кантона, највише два пута узастопно.

(10) Вршење дужности члана школског одбора је добровољно и без накнаде.

(11) Оснивач, односно Влада Кантона, може разријешити члана школског одбора школе и прије истека мандата, ако утврди да је одговоран за неуспјешан или незаконит рад школе, на његов лични захтјев и у другим случајевима предвиђеним

законом или правилима школе.

(12) Уколико школски одбор школе чији је оснивач Скупштина Кантона не обавља послове из своје надлежности, Министарство ће покренути поступак разрјешења чланова постојећег и именовања чланова привременог школског одбора.

(13) Привремени школски одбор именује се и у случају када се школски одбор не може конституисати у складу са овим законом или када се поступак који претходи именовању не оконча у законом утврђеном року.

(14) Привремени школски одбор именује се на период до 90 дана, с тим да се именовање привременог школског одбора може поновити, ако након истека тог периода школски одбор не буде именован на мандатни период.

(15) Привремени школски одбор има иста овлашћења, обавезе и одговорности као школски одбор који се именује на мандат.

(16) Ближи пропис о условима, критеријима, поступку и начину именовања, те начину рада школског одбора за школе чији је оснивач Скупштина Кантона доноси Влада Кантона.

Члан 105.

(Надлежности школског одбора)

(1) Школски одбор, поред послова утврђених у овом закону, обавља и следеће послове:

а) утврђује потребу за пријемом запосленика у радни однос,

б) доноси одлуку о расписивању конкурса за директора школе, поштујући рок утврђен у члану 108. став (1) овог закона,

ц) усваја годишњи програм рада школе,

д) одлучује у другом степену о престанку права наставника и стручних сарадника на даљи одгојно-образовни рад,

е) одлучује о приговору родитеља ученика на рад наставника и стручних сарадника и другим питањима у вези са статусом ученика,

ф) одлучује о жалбама родитеља ученика на изречену педагошку мјеру ученику,

г) одлучује, на приједлог наставничког вијећа или директора, о приговору наставника и стручних сарадника на оцјену о раду,

х) именује и разрјешава директора школе уз претходну сагласност оснивача,

и) доноси правила школе, уз сагласност Министарства за школе чији је оснивач Скупштина Кантона,

ј) усмјерава, контролише и предлаже Министарству оцјену о раду директора школе која има статус јавне установе,

к) разматра полугодишње извјештаје о извршењу одобреног буџета школе по врстама трошкова и изворима средстава,

л) доноси одлуке о набавци сталних средстава у складу са одобреним буџетом и усваја извјештај о проведеним набавкама,

м) разматра и усваја извјештај пописних комисија о попису средстава и извора средстава школе и на приједлоге пописних комисија доноси одлуке о отпису,

н) разматра и доноси одлуке о висини средстава на име одштете,

о) доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији и друге опште акте школе,

п) одлучује у другом степену о приговорима запосленика на одлуке директора о правима и обавезама из радног односа и другим случајевима,

р) доноси одлуку о располагању покретним или

непокретним стварима у власништву школе, издавању непокретних ствари у закуп или давању покретних или непокретних ствари другим лицима на бесплатно коришћење,

с) рјешава питања односа са оснивачем,

т) одговара оснивачу за резултате рада школе,

у) подноси оснивачу најмање једанпут годишње извјештај о свом раду и раду школе,

в) извршава одлуке и закључке Министарства,

з) врши и друге послове у складу са законом и правилима школе.

(2) Одлуку о располагању непокретним стварима и давању истих на бесплатно коришћење из става (1) тачка р) овог члана за школе чији је оснивач Скупштина Кантона, школски одбор доноси уз претходну сагласност Владе Кантона, а одлуку о располагању покретним стварима и давању истих на бесплатно коришћење уз претходну сагласност Министарства.

(3) Под располагањем ствари у смислу става (2) овог члана сматрају се: продаја, замјена, поклон, давање непокретних ствари у дугорочан закуп (закуп у трајању најкраће пет година), успостављање права служности, успостављање права грађења, залагање покретних или непокретних ствари, као и сваки други облик управљања стварима које за последицу имају престанак или значајније ограничавање права власништва.

(4) Школски одбор школе чији је оснивач Скупштина Кантона, извјештај о свом раду и раду школе подноси Министарству.

(5) Стручну и едукативну подршку члановима школског одбора пружа Педагошки завод на основу програма обуке школских одбора.

(6) Програм обуке школских одбора на приједлог Педагошког завода доноси Министарство.

Члан 106.

(Директор)

(1) Школом руководи директор, који се именује на период од четири године.

(2) За директора школе може бити именовано лице које поред општих услова, испуњава и услове за наставника или стручног сарадника школе, има VII степен стручне спреме, односно високо образовање најмање првог циклуса Болоњског система студирања и има најмање пет година радног искуства на пословима наставника или стручног сарадника школе.

(3) Ступањем на дужност именовани директор школе са школом закључује уговор о обављању послова директора школе на пуно радно вријеме, који у име школе потписује предсједник школског одбора или друго за то овлашћено лице.

(4) О правима, обавезама, одговорностима и другим правним интересима директора школе, ако овим законом није другачије прописано, одлучује школски одбор.

(5) Против одлуке из става (4) овог члана директор школе може школском одбору поднијети захтјев за њено преиспитивање, а у року од 30 дана од дана њеног пријема, покренути парнични поступак. Поднесени захтјев за преиспитивање одлуке не одлаже њено извршење.

(6) Садржај уговора из става (3) овог члана прописује Министарство.

Члан 107.

(Сметње за именовање директора школе)

За директора школе не може бити именовано лице:

а) које је, у складу са чланом 87. овог закона, неподобно за рад с дјецом,

б) на које се односи члан IX 1. Устава Босне и Херцеговине,

ц) које је члан извршних органа политичких странака,

д) које има директан финансијски или други лични

интерес у школи у којој се кандидује који би могао довести до сукоба интереса са његовом дужношћу директора,

е) којем је у последње три године прије дана објављивања конкурса био отказан уговор о раду због дисциплинске одговорности или којем је у истом периоду изречена дисциплинска мјера отпуста из државне службе,

ф) које је правоснажно осуђено за неко од кривичних дјела из члана 87. став (1) овог закона, које је кажњавано из области привредног преступа, којем је изречена заштитна мјера забране вршења послова директора, наставника или стручног сарадника школе или које у мандатном периоду стиче услове за одлазак у пензију сходно одредбама Закона о раду.

Члан 108.

(Именовање директора школе као јавне установе)

(1) Школа која има статус јавне установе дужна је, на основу одлуке школског одбора, објавити конкурс за директора школе најкасније три мјесеца прије истека мандата директора.

(2) Конкурс из става (1) овог члана објављује се у дневном листу, доставља се Служби за запошљавање Тузланског кантона ради истицања на огласној табли, те истовремено истиче на огласној табли школе.

(3) Избор најповољнијег понуђача за објаву конкурса из става (2) овог члана проводи Министарство по посебном овлашћењу Владе Кантона, путем заједничке јавне набавке за све школе чији је оснивач Скупштина Кантона.

(4) Истовремено са објавом у дневном листу школа је дужна доставити текст конкурса Министарству ради објаве на веб страници.

(5) Конкурс за директора школе садржи опис послова директора, услове из чланова 106. и 107. овог закона, рок за достављање пријава, поступак, период на који се кандидат именује и начин обавјештавања кандидата о резултатима конкурса.

(6) Кандидат за директора школе, уз пријаву на конкурс, доставља и свој програм рада и развоја школе за период на који се именује.

(7) Након провјере благовремености и потпуности пристиглих пријава школски одбор саставља листу кандидата који испуњавају услове тражене јавним конкурсом.

(8) За кандидате из става (7) овог члана школски одбор је дужан прво прибавити стручно мишљење Педагошког завода, а након тога, за кандидате који су добили позитивно стручно мишљење Педагошког завода, сагласност оснивача.

(9) Сагласност за кандидате са листе за именовање директора школе чији је оснивач скупштина Кантона даје Министарство.

(10) За директора школе чији је оснивач Скупштина Кантона школски одбор именује кандидата за којег је гласала већина од укупног броја чланова школског одбора, а који је претходно добио позитивно стручно мишљење Педагошког завода и сагласност Министарства. Школски одбор може пуноважно одлучивати и уколико се на јавни конкурс пријавио само један кандидат који испуњава тражене услове за директора школе.

(11) Лице може бити именовано за директора исте школе чији је оснивач Скупштина Кантона више пута, али не више од два узастопна пуна мандата. Именовање за вршиоца дужности директора тог или другог лица између два мандата, односно разрешење са дужности директора школе прије истека времена на који је именован из разлога прописаног чланом 113. тачка а) овог закона не прекида узастопност мандата у односу на лице које се јавља као кандидат за директора школе.

(12) Кандидат за директора или помоћника директора,

уколико је члан школског одбора, не може одлучивати о избору и именовању директора односно помоћника директора школе.

(13) Одлука школског одбора о именовању директора је коначна.

(14) Критерије на основу којих Педагошки завод даје стручно мишљење, Министарство сагласност а школски одбор именује директора школе чији је оснивач Скупштина Кантона доноси министар.

Члан 109.

(Мировање права и обавеза из радног односа)

Запосленику школе који је запослен на неодређено вријеме, а који је именован за директора исте или друге основне или средње школе у статусу јавне установе, директора јавне установе или јавног предузећа на подручју Кантона, изабран или именован на неку од јавних дужности у органе институција Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Кантона, града или општине на подручју Кантона, односно изабран на професионалну функцију у синдикату, права и обавезе из радног односа, на његов писмени захтјев, мирују најдуже четири године од дана избора, односно именовања.

Члан 110.

(Вршилац дужности директора)

(1) Уколико процедура именовања директора није окончана прије истека периода на који је именован директор у мандату, школски одбор ће, без конкурса, именовати вршиоца дужности директора из реда наставника или стручних сарадника у школи.

(2) Вршилац дужности директора има сва права и дужности директора.

(3) Вршилац дужности директора може руководити школом до именовања директора, а најдуже шест мјесеци од дана његовог именовања.

(4) Исто лице не може бити поново именовано за вршиоца дужности директора, након истека рока из става (3) овог члана.

Члан 111.

(Надлежности директора)

(1) Директор школе обавља следеће послове:

а) руководи радом школе,

б) заступа и представља школу према трећим лицима и одговара за законитост рада школе,

ц) предлаже програм одгојно-образовног рада и предузима одговарајуће мјере за његову реализацију,

д) утврђује потребу за пријемом запосленика у радни однос у случају када у школи није именован школски одбор или постоји потреба за пријемом запосленика у радни однос на одређено вријеме у складу са чланом 82. став (3) тачке ц) и д) и ставовима (4) и (6) овог закона,

е) доноси одлуку о пријему у радни однос и оцјењује рад запосленика током трајања радног односа,

ф) врши интерено распоређивање запосленика на послове који одговарају његовом стручном звању и стручној спреми уз претходну сагласност Министарства,

г) подноси школском одбору, оснивачу и Педагошком заводу извјештај о успјеху и постигнутим резултатима одгојно-образовног рада у школи,

х) реализује наставу или друге облике непосредног одгојно-образовног рада у складу са наставним планом и програмом у обиму утврђеном Педагошким стандардима и нормативима,

и) одговара школском одбору за свој рад и резултате рада школе,

ј) извршава одлуке стручних органа и органа управљања,

к) предлаже правилник о унутрашњој организацији школе и друге опште акте школе,

л) одлучује о правима и обавезама запосленика из радног односа у школи,

м) подноси школском одбору полугодишње и годишње извјештаје о извршењу одобреног буџета школе по врстама трошкова и изворима средстава,

н) предлаже финансијски план и наредбодавац је за извршење финансијског плана по одобреним буџетским позицијама за његову буџетску организацију,

о) обуставља од извршења општи акт школског одбора за који сматра да је у супротности са уставом или законом као и појединачни акт којим се наноси штета школи или друштвеној заједници, осим аката који се односе на поступак пријевременог разрјешења директора из чланова 113. и 114. овог закона и суспензију директора из члана 115. овог закона те аката школског одбора који се односе на поступак избора и именовања директора школе,

п) врши и друге послове у складу са законом, подзаконским прописима и правилима школе.

(2) Интерно распоређивање запосленика у смислу става (1) тачке ф) овог члана може се вршити искључиво унутар радних мјеста наставника и стручних сарадника, односно унутар радних мјеста помоћно-техничког особља ако се ради о ваннаставном особљу.

(3) Интерно распоређивање наставника и стручних сарадника у смислу става (1) тачке ф) овог члана може се вршити искључиво у складу са оним стручним звањем и стручном спремом са којом је исти у школи примљен у радни однос.

Члан 112.

(Оцјена рада директора)

(1) Рад директора школе чији је оснивач Скупштина Кантона оцјењује Министарство на основу надзора Министарства, стручног надзора Педагошког завода и мишљења школског одбора.

(2) Уколико је рад директора школе након истека мандата, а по распоређивању на послове наставника или педагога, оцјењен нарочито успјешним, стиче више стручно звање.

(3) Критерије за оцјењивање директора школе доноси министар.

Члан 113.

(Разрјешење директора)

Школски одбор може разријешити директора школе као јавне установе или школе која се финансира из буџета Кантона и прије истека периода на који је именован:

а) на лични захтјев,

б) ако утврди да је рад директора неуспјешан у реализацији годишњег програма рада школе,

ц) ако организација рада школе није усклађена са Педагошким стандардима и нормативима,

д) ако не предложи финансијски план на вријеме у складу са смјерницама за израду финансијског плана који доноси Влада Кантона,

е) ако не спроводи одлуке Министарства, Владе Кантона и оснивача,

ф) ако утврди да је одговоран за неуспјешан или незаконит рад школе,

г) ако прикупља средства и располаже истим супротно прописима о коришћењу буџетских средстава и властитих прихода,

х) ако не обустави од извршења општи акт школског одбора за који сматра да је у супротности са уставом или законом, као и појединачни акт којим се наноси штета школи или друштвеној заједници,

и) ако се утврди да је именовање директора извршено супротно одредбама закона или других прописа,

ј) ако се током трајања мандата оствари неки од начина за престанак уговора о раду прописан чланом 94. Закона о раду, а који није у супротности са овим законом,

к) у другим случајевима прописаним законом, подзаконским прописом донесеним на основу овог закона или правилима школе.

Члан 114.

(Пријевремено разрјешење директора)

(1) Приједлог за разрјешење директора школе прије истека мандата школском одбору може поднијети оснивач, Влада Кантона, Министарство, надлежна инспекција за образовање и најмање три члана школског одбора.

(2) Одлуку о разрјешењу директора школе прије истека мандата, изузев случајева прописаних чланом 113. тачке а) и ј) овог закона, школски одбор може донијети наконведеног поступка утврђивања одговорности, уз претходну сагласност оснивача. Претходну сагласност за пријевремено разрјешење директора за школе чији је оснивач Скупштина Кантона даје Министарство.

(3) Уколико школски одбор школе чији је оснивач Скупштина Кантона не разријешити директора, а утврди се, на основу надзора Министарства или надзора надлежне инспекције за образовање, да су се стекли услови за разрјешење из става (1) овог члана, министар ће предложити Влади Кантона разрјешење школског одбора и именовање привременог школског одбора.

(4) Поступак утврђивања одговорности и пријевремено разрјешења директора школе чији је оснивач Скупштина Кантона ближе се уређује прописом који доноси Министарство.

Члан 115.

(Суспензија директора)

(1) Директор школе суспендује се са функције у случају да је за неко од кривичних дјела из члана 87. став (1) овог закона против истог потврђена оптужница.

(2) Изузетно од става (1) овог члана, ако се ради о кривичном дјелу против човјечности и међународног права, против здравља људи, против живота и тијела или против сполне слободе и морала, директор школе може се суспендовати са послова и радних задатака и након доношења наредбе о спровођењу истраге, што се од стране школског одбора цијени у сваком конкретном случају.

(3) Суспензија из става (1) овог члана траје до правоснажног окончања кривичног поступка, а у случају из става (2) овог члана до окончања истраге или правоснажног окончања кривичног поступка.

(4) Ако је директору школе од стране суда одређен притвор исти се суспендује са послова и радних задатака одмах по одређивању притвора, а суспензија по овом основу траје за вријеме трајања истог. Након пуштања на слободу у односу на директора школе сходно се примјењују остале одредбе овог закона којим се уређује суспензија директора.

(5) Током трајања суспензије директор школе има право на накнаду плате у износу од 70% своје основне плате.

(6) Одлуку о суспензији директора школе доноси школски одбор.

(7) Суспензија директора школе може трајати најдуже до истека мандата на који је именован, након чега му, ако још увијек није окончана истрага или правоснажно окончан кривични поступак, престаје мандат директора, а одлука о суспензији на одговарајући начин ставља се ван снаге.

(8) Директор школе има право на накнаду до пуног износа

плате коју би остварио да је радио, ако се у кривичном поступку правоснажно утврди да није крив за неко од кривичних дјела из става (1) овог члана, односно, обустави истрага или правоснажно утврди да није крив за неко од кривичних дјела из става (2) овог члана.

(9) Против одлуке о суспензији из ставова (1), (2) и (4) овог члана, директор школе, у року од осам дана од дана запримања одлуке, може поднијети захтјев школском одбору за преиспитивање исте, а најкасније у року од 30 дана од дана њеног запримања покренути парнични поступак.

(10) Захтјев за преиспитивање одлуке из става (9) овог члана не одлаже њено извршење.

(11) Ако је за неко од кривичних дјела из члана 87. став (1) овог закона потврђена оптужница или донесена наредба о спровођењу истраге против вршиоца дужности директора, школски одбор дужан је истог првог наредног дана разријешити са функције вршиоца дужности директора и на ту функцију именовати друго лице. Након његовог разрјешавања са функције вршиоца дужности директора, на исто лице се сходно примјењују одредбе чланова 87. и 88. овог закона.

Члан 116.

(Именовање помоћника директора)

(1) Школа која има више од 25 одјељења, може имати помоћника директора, у складу са општим актом школе и Педагошким стандардима и нормативима.

(2) За помоћника директора школе може бити именовано лице које испуњава услове за директора школе.

(3) Именовање помоћника директора врши школски одбор, на приједлог директора, из реда наставника школе.

(4) Поступак именовања и разрјешења помоћника директора и овлашћења и дужности утврђују се општим актом школе.

(5) Оцјењивање рада помоћника директора врши се у складу са одредбама члана 112. овог закона.

Члан 117.

(Заједница ученика и вијеће ученика)

(1) Ученици школе образују заједницу ученика одјељења (у даљем тексту: заједница ученика) и вијеће ученика школе (у даљем тексту: вијеће ученика).

(2) Заједница ученика и вијеће ученика: промовишу интересе школе у заједници на чијој територији се школа налази, представљају ставове ученика школском одбору, подстичу ангажман ученика у раду школе и информише школски одбор о својим ставовима кад оцијене да је то потребно.

(3) Ближе одредбе о образовању и раду заједнице ученика и вијећа ученика из става (2) овог члана, као и о другим правима, обавезама ученика у одгојно-образовном раду утврђују се правилима школе.

Члан 118.

(Вијеће родитеља)

(1) Родитељи ученика имају право, а школа обавезу помоћи родитељима, да оснују вијеће родитеља школе (у даљем тексту: вијеће родитеља).

(2) Вијеће родитеља се оснива за сваку школску годину.

(3) Вијеће родитеља: промовише интересе школе у заједници у којој се школа налази, представља ставове родитеља ученика школском одбору или било којој другој заинтересованој страни, подржава активно учешће родитеља и заједнице у раду школе, обавјештава школски одбор и друге заинтересоване стране о ставовима вијећа родитеља кад год то сматра неопходним, или по захтјеву школског одбора, изјашњава се о свим питањима везаним

за рад и руковођење школом, утврђује приједлог чланова школског одбора из реда родитеља (на начин одређен прописом из члана 104. став (16) овог закона), учествује у припреми и реализацији одговарајућих пројеката који подржавају и промовишу образовни рад у школи, развија комуникацију и односе између ученика, наставника, родитеља и локалне заједнице.

(4) Састав вијећа родитеља, у највећој могућој мјери, одражава сполну и националну структуру ученика и родитеља ученика.

(5) Пропис којим се ближе уређује поступак оснивања, састав и начин рада вијећа родитеља доноси министар.

Члан 119.

(Вијеће школе и родитеља)

(1) Родитељи, наставници и ученици школе формирају вијеће школе и родитеља.

(2) Вијеће школе и родитеља унапређује одгојно-образовни рад кроз:

а) побољшање услова рада и амбијента у школи,

б) унапређење комуникације између ученика, наставника и родитеља,

ц) подржавање активног учешћа родитеља и заједнице у раду школе,

д) представљање активности и ставова вијећа школе и родитеља школском одбору,

е) реализацију пројеката и кампања подстичући волонтерски рад,

ф) сарадњу са владиним и невладиним сектором, и

г) ради на умрежавању вијећа школе и родитеља на подручју Кантона.

(3) Школа обезбјеђује услове и омогућава рад вијећа родитеља, вијећа ученика и вијећа школе и родитеља.

(4) Вијећа школе и родитеља се могу организовати на градском, општинском и кантоналном нивоу кроз градски, општински и регионални центар.

Члан 120.

(Актив директора)

(1) У граду или општини на подручју Кантона формира се актив директора школе (у даљем тексту: актив директора).

(2) Актив директора може се формирати за подручје града или једне или више општина, односно за подручје једне или више општина, у којем случају исти чине директори школа са подручја тог града или општине.

(3) Актом о формирању актива директора утврђује се састав и послови актива директора.

(4) Актив директора доноси пословник о раду, којим се уређује начин рада.

(5) Активи директора могу формирати актив директора школа Тузланског кантона.

XI. СТРУЧНИ ОРГАНИ ШКОЛЕ

Члан 121.

(Стручни органи школе)

У школи се образују стручни органи:

а) наставничко вијеће које сачињавају директор, помоћник директора, наставници и стручни сарадници школе,

б) разредно вијеће које сачињавају наставници свих одјељења једног разреда,

ц) одјељенско вијеће, које сачињавају сви наставници и стручни сарадници који реализују одгојно-образовни рад у одјељењу,

д) стручни активи које сачињавају наставници одређених наставних области и

е) педагошко вијеће које сачињавају директор, помоћник директора, педагог, предсједници стручних актива и руководиоци разредних вијећа школе.

Члан 122.

(Надлежности наставничког вијећа)

- (1) Радом наставничког вијећа руководи директор школе.
- (2) Наставничко вијеће обавља следеће послове:
 - а) доноси одуке о организацији одгојно-образовног рада,
 - б) прати остваривање наставног плана и програма и предузима мјере за његово извршавање и о томе подноси извјештај школском одбору,
 - ц) утврђује приједлог и разматра реализацију годишњег програма, програм стручног усавршавања наставника и стручних сарадника, програм рада стручних органа и комисија које ће одражавати равноправну заступљеност сполова,
 - д) припрема програм мјера ради постизања једнакости сполова у одгојно-образовном раду,
 - е) обезбјеђује вођење статистичких података разврстаних по сполу,
 - ф) врши избор облика наставе, и сагласно томе, врши распоред ученика и подјелу предмета на наставнике, односно предлаже распоред рада у 40-часовној радној седмици,
 - г) анализира успех ученика и рад разредних вијећа,
 - х) одређује руководиоце разредних вијећа,
 - и) анализира рад наставника и стручних сарадника, и предлаже мјере за унапређивање одгојно-образовног рада,
 - ј) утврђује приједлог и предлаже чланове школског одбора из реда запосленика школе, на начин одређен прописом из члана 104. став (16) овог закона,
 - к) именује комисије за полагање испита,
 - л) разматра извјештаје о полагању испита,
 - м) разматра извјештаје о извршеном стручном надзору,
 - н) предузима одговарајуће мјере и стара се о извршењу тих мјера,
 - о) одобрава завршавање два разреда ученику у току једне школске године,
 - п) стара се о професионалном усмјеравању ученика,
 - р) разматра одгојно-дисциплинске мјере и доноси одговарајуће одлуке,
 - с) доноси одлуку о прихватању плана стажирања и именује ментора лицима из чланова 93. и 94. овог закона,
 - т) прихвата извјештај ментора о реализацији плана стажирања лица из чланова 93. и 94. овог закона и
 - у) обавља и друге послове утврђене законом и општим актима школе.

Члан 123.

(Надлежности разредног вијећа)

Разредно вијеће обавља следеће послове:

- а) прати развој ученика и, на основу тога, предлаже избор програма,
- б) непосредно учествује у професионалној оријентацији ученика,
- ц) одлучује о програмима надарених ученика, програмима за ученике који заостају у напредовању и облицима наставе који ће се примјењивати у разреду у цјелини или за појединачне групе ученика или ученике појединачно,
- д) усклађује рад наставника у одгојно-образовном процесу,
- е) утврђује закључне оцјене ученика,
- ф) анализира рад наставника и стручних сарадника и предлаже мјере за унапређивање одгојно-образовног рада ученика и
- г) врши и друге послове утврђене законом и општим актима школе.

Члан 124.

(Надлежности одјељенског вијећа)

Одјељенско вијеће обавља следеће послове и задатке:

- а) анализира успех ученика у учењу и владању и рад наставника у одјељењу и утврђује приједлог мјера за побољшање у раду,
- б) непосредно ради на професионалној оријентацији ученика,
- ц) предлаже облике наставе који ће се примјењивати у одјељењима у цјелини и за поједине групе ученика или ученика појединачно,
- д) предлаже организовање допунске и додатне наставе водећи рачуна о оптерећењу ученика,
- е) усклађује рад наставника у одгојно-образовном процесу,
- ф) утврђује закључне оцјене,
- г) доноси и изриче стимулативне и педагошке мјере,
- х) предлаже похвале и награде за наставнике и ученике,
- и) анализира рад наставника и стручних сарадника и предлаже мјере за унапређење одгојно-образовног рада у одјељењу и
- ј) врши и друге послове утврђене законом и правилима школе.

Члан 125.

(Надлежности стручног актива)

- (1) Стручни актив обавља следеће послове:
 - а) ради на микро и макро планирању наставе,
 - б) разматра питања у вези наставе и предлаже предузимање потребних мјера у циљу осавременавања одгојно-образовног рада,
 - ц) ради на усавршавању и уједначавању критерија за оцјењивање резултата рада ученика,
 - д) предлаже нове облике и средства рада у настави,
 - е) предлаже организовање допунске и додатне наставе водећи рачуна о оптерећењу ученика,
 - ф) предлаже похвале и награде за наставнике и ученике,
 - г) разматра резултате рада наставника и проблеме са којим се наставници суочавају у свом раду.
- (2) Садржај и начин рада стручног актива ближе се уређује правилима школе и годишњим програмом рада школе.

Члан 126.

(Надлежности педагошког вијећа)

- (1) Педагошко вијеће школе представља стручни, оперативни и савјетодавни орган у школи.
- (2) Педагошко вијеће обавља следеће послове:
 - а) разматра организационо-материјалну проблематику рада школе,
 - б) прати увођење иновација у одгојно-образовни процес,
 - ц) ради на изради програма вредновања рада школе,
 - д) прати рад ученичких органа и тијела,
 - е) анализира програм одгојног рада школе,
 - ф) програмира и анализира рад специјалних одјељења у школи,
 - г) врши аналитичко-студијске послове (води документацију и евиденцију и предузима мјере за унапређење организације и методологије рада),
 - х) врши и друге послове у складу са општим актима школе.
- (3) Састав и начин рада педагошког вијећа ближе се уређује правилима школе.

ХП. АКТИ ШКОЛЕ**Члан 127.****(Акти школе)**

- (1) Основни општи акт школе су правила школе.
- (2) Школа има и друге опште акте у складу са законом и правилима школе.
- (3) Правила школе садрже одредбе које се односе на: назив и сједиште школе, оснивача школе, обавезе школе према оснивачу, дјелатност школе, начин и услове обављања дјелатности, однос према корисницима услуга, статусне промјене, начин стицања и распоређивања средстава за рад, утврђивање врсте и облика организовања одгојно-образовног рада, утврђивање облика и начина основног образовања одраслих, утврђивање облика и начина образовања дјете са посебним образовним потребама, услове за пријем наставника, стручних сарадника и ваннаставног особља у радни однос, начин доношења правила о кућном реду, начин остваривања сарадње школе са родитељима ученика, стицање и распоређивање средстава, поступак и утврђивање специфичних садржаја у оквиру наставних планова и програма, организовање рада ученичких задруга у школи, поступак стручног усавршавања наставника, вредновање рада наставника, оцјењивање и поступак стицања вишег стручног звања, надлежности, права, обавезе и одговорности, начин избора и број чланова школског одбора, поступак именовања и разрешења директора, стручне органе школе и њихове надлежности, опште акте и начин њиховог доношења, лица овлашћена да поред директора заступају школу и њихова овлашћења и одговорности, начин остваривања јавности рада, остваривање права, обавеза и одговорности запосленика школе и друга питања значајна за рад школе.

ХП. ПОТРЕБЕ И ИНТЕРЕСИ ДРУШТВА У ОСНОВНОМ ОДГОЈУ И ОБРАЗОВАЊУ**Члан 128.****(Потребе и интереси друштва)**

- Потребе и интереси друштва у основном одгоју и образовању, у смислу овог закона, су:
- а) обезбиједити остваривање права свој дјечи на образовање,
 - б) основно образовање и одгој школских обвезника у редовним школама,
 - ц) основно образовање и одгој школских обвезника у специјалним школама,
 - д) одгој и основно образовање школских обвезника у специјалним заводима,
 - е) додатно образовање надарених ученика у редовним школама, основним музичким и балетским школама, односно одјељењима тог образовања у редовним школама,
 - ф) стручно усавршавање наставника, и
 - г) издавање уџбеника, приручника и друге стручне литературе за потребе основне школе.

Члан 129.**(Финансирање рада школа)**

- (1) Рад школа финансира се на следећи начин:
 - а) школа чији је оснивач домаће и/или страно физичко или правно лице, финансира се из средстава оснивача,
 - б) школа чији је оснивач Скупштина Кантона, финансира се из буџета Кантона,
 - ц) школа чији је оснивач градско или општинско вијеће, финансира се из буџета града или општине,

д) школа чији су суоснивачи Скупштина Кантона, градско или општинско вијеће, финансира се из буџета Кантона, града и општине,

е) школа чији је оснивач домаће и страно физичко или правно лице, а за чијим радом је Скупштина Кантона исказала јавни интерес, финансира се из буџета Кантона и средстава оснивача.

(2) Финансирање школа из става (1) тачке д) и е) овог члана, се врши на основу уговора о међусобним правима, обавезама и одговорностима суоснивача.

(3) Школа стиче средства за рад од накнаде за обављање интелектуалних, образовних и других услуга, од личног учешћа корисника услуга, продајом материјалних добара и из других извора, под условима одређеним законом или актом о оснивању школе.

(4) Средства из става (3) овог члана се засебно евидентирају и користе за побољшање стандарда наставника и ученика, опремање ученичких радионица, одржавање школског простора, набавку опреме, учила и сл.

Члан 130.**(Остали приходи школе)**

Школа може стицати приход:

- а) донацијама правних и физичких лица и хуманитарних организација,
- б) из легата, поклона и завјештања и
- ц) продајом производа и вршењем услуга.

ХИВ. СИНДИКАТ ШКОЛЕ**Члан 131.****(Синдикат школе)**

- (1) У школи се омогућава дјеловање синдиката.
- (2) Синдикат школе дјелује у складу са законом, Колективним уговором и синдикалним правилима.
- (3) Дјеловање синдиката не може се забранити нити ограничити.

ХВ. НАДЗОР НАД ЗАКОНИТОШЋУ РАДА**Члан 132.****(Надзор над провођењем закона)**

- (1) Надзор над провођењем овог закона као и надзор над прописима донесеним на основу овог закона као и других општих аката донесених на основу овог закона које доносе одгојно-образовне установе врши Министарство.
- (2) Инспекцијски надзор над радом одгојно-образовних установа врши инспекција за образовање.

ХВИ. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 133.****(Казнене одредбе)**

- (1) Новчаном казном од 1.000 до 4.000 КМ казниће се за прекршај школа:
 - а) ако онемогући употребу у настави било којег службеног језика или службеног писма (члан 8.),
 - б) ако отпочне са радом прије него што је уписана у Регистар основних школа који води Министарство (члан 18. став (2)),
 - ц) ако изда свједоцбу или другу јавну исправу о завршеном образовању прије него што је уписана у Регистар основних школа (члан 18. став (4)),
 - д) ако не упише ученика који је доселио на подручје школе и ако га упише без преводнице (члан 22.),

е) истакне симболе у школи супротно одредби члана 24.,
 ф) врши дискриминацију дјече у приступу дјече образовању или њиховом учешћу у образовном процесу (члан 29. став (1)),

г) ако омогући организовање и дјеловање политичких странака и њихових подмладака (члан 32. став (1)),

х) ако изводи наставу по наставном плану и програму који није донијело Министарство (члан 33. став (3)),

и) ако без одлуке Министарства прекине наставу (члан 41. став (1)),

ј) ако поступи супротно одредби члана 42. ставови (3), (4) и (5),

к) ако организује манифестацију која није утврђена годишњим програмом рада школе без претходне сагласности Министарства (члан 43. став (4)),

л) ако организује излете, стручне посјете, екскурзије, логоровања, друштвено-корисни рад, школу у природи и друге облике одгојно-образовног рада супротно програму рада и начелима из члана 45.,

м) ако се у школи употребљавају учбеници и наставна средства која није одобрило Министарство (члан 48. ставови (1) и (3)),

н) ако не изврши упис ученика на начин како је то утврђено одредбом члана 49. став (1),

о) ако извјештај о упису у одређеном року не достави оснивачу и Педагошком заводу (члан 49. став (4)),

п) ако не упути ученика, без одлагања, на комисију, када код њега наступе промјене које захтијевају прелаз из специјалне школе у редовну или из редовне у специјалну школу (члан 52. став (1)),

р) ако не омогући стицање основног образовања ученика са посебним потребама (члан 53. став (2)),

с) ако врши оптерећење наставника супротно члану 89.,

т) ако не омогући стицање виших стручних звања наставницима и стручним сарадницима (члан 98. став (1)),

у) ако поступи супротно одредбама члана 108. ставови (1), (2), (4) и (5),

в) ако не обустави од извршења општи акт школског одбора за који сматра да је у супротности са уставом или законом као и појединачни акт којим се наноси штета школи или друштвеној заједници, у складу са чланом 111. став (1) тачка о).

(2) За прекршаје из става (1) овог члана казниће се и одговорно лице у школи новчаном казном од 400 до 1.500 КМ.

Члан 134.

(Казнене одредбе)

(1) Новчаном казном од 500 до 2.000 КМ казниће се за прекршај школа:

а) ако ученици имају више од наставним планом и програмом предвиђених наставних часова у току једне радне седмице (члан 39.),

б) ако не продужи наставу када није реализован годишњи фонд наставних часова и реализовани програмски садржаји (члан 40. став (2)),

ц) ако не врши редовно оцјењивање ученика на начин утврђен овим законом (члан 56.),

д) ако не води прописану документацију и евиденцију (члан 69.),

е) ако поступи супротно одредбама члана 82.,

ф) ако не обезбједи да запосленици у одређеном року изврше лекаарски и систематски преглед (члан 85. ставови (1) и (2)),

г) ако не врши редовно оцјењивање рада наставника и стручних сарадника (члан 97. став (1)).

х) ангажује приправника или лице на стручно оспособљавање без заснивања радног односа супротно одредбама члана 93. ставови (3) и (5),

и) ако не врши оцјењивање рада секретара и ваннаставног особља у складу са прописом из члана 99. став (1),

ј) ако врши интерно распоређивање запосленика супротно одредбама члана 111. став (1) тачка ф) и ставови (2) и (3).

(2) За прекршаје из става (1) овог члана казниће се одговорно лице у школи новчаном казном од 200 до 800 КМ.

Члан 135.

(Казнене одредбе)

Новчаном казном од 200 до 1.000 КМ казниће се за прекршај родитељ ако не упише дијете у школу или ако не обезбједи да дијете редовно похађа школу током периода трајања обавезног образовања (члан 27. став (1)).

XVII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 136.

(Обавеза усклађивања организације, дјелатности и аката школе)

Постојеће школе су дужне да ускладе своју организацију, дјелатност и опште акте са одредбама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу наведеног закона.

Члан 137.

(Доношење provedбених аката)

(1) Скупштина Кантона ће у року од једне године од дана ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15), донијети дугорочни програм развоја и концепције основног образовања из члана 12. став (5) овог закона.

(2) Влада Кантона ће у року од шест мјесеци од ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) донијети прописе из чланова 82. став (10), 95. став (2), 99. став (1) и 102. став (2) овог закона.

Члан 138.

(Доношење provedбених аката)

(1) Министарство ће у року годину дана од дана ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) донијети прописе из чланова 9. став (5), 83. став (1) и 105. став (4) овог закона.

(2) Министар ће у року од годину дана од дана ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15), донијети прописе из чланова 9. став (8), 14. став (2), 15. став (5), 19. став (2), 45., 46. став (3), 47. став (3), 53. став (6), 56. став (7), 57. став (10), 59. став (3), 62. став (3), 64. став (1), 66. став (3), 69. став (4), 74. став (5), 82. ставови (7) и (11), 104. став (16), 108. став (14), 112. став (3) и 118. став (5) овог закона.

(3) Педагошки завод ће у року од годину дана од дана ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) утврдити методологију за израду годишњег програма из члана 42. став (2) овог закона, донијети програм цјелодневног боравка ученика у школи из члана 51. став (6) овог закона и утврдити Програм обуке и каталог стручног усавршавања наставника из члана 99. став (4) овог закона.

Члан 139.**(Примјена важећих прописа)**

(1) До доношења прописа из чланова 137. и 138. овог закона примјењиваће се важећи прописи уколико нису у супротности са овим законом.

(2) Приликом доношења подзаконских аката који се односе на права, обавезе и одговорности запосленика обавезно је учешће овлашћених представника синдиката потписника Колективног уговора за дјелатност основног образовања Тузланског кантона.

Члан 140.**(Статус ученика по програму осмогодишњег основног образовања)**

Ученици који су започели основно образовање по наставном плану и програму осмогодишњег основног образовања, настављају образовање по том наставном плану и програму.

Члан 141.**(Статус запосленика затечених у школи)**

(1) Лице са завршеном средњом учитељском школом, затечено на пословима наставника разредне наставе на неодређено вријеме, које је на дан ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) имало најмање 30 година радног искуства непосредно у настави, положеним стручним испитом, може и даље обављати послове наставника разредне наставе у настави.

(2) Лице са завршеном средњом музичком школом односно школом за примијењену умјетност, затечено на пословима наставника музичке односно ликовне културе на неодређено вријеме, које је положило педагошко-методичко-дидактичку групу предмета, које је на дан ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) имало 20 година радног искуства непосредно у настави и положеним стручним испитом, може и даље изводити наставу из предмета музичка, односно ликовна култура.

(3) Лице са завршеном средњом музичком школом инструменталне наставе, затечено на пословима наставника инструменталне наставе у основној музичкој школи на неодређено вријеме, које је положило педагошко-методичко-дидактичку групу предмета и које на дан ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) има најмање 20 година радног искуства непосредно у настави и положен стручни испит, може и даље изводити инструменталну наставу у основној музичкој школи.

(4) Лице са завршеном средњом музичком школом инструменталне наставе, затечено на пословима наставника инструменталне наставе у основној музичкој школи на неодређено вријеме, које је положило педагошко-методичко-дидактичку групу предмета и које на дан ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) има мање од 20 година радног искуства непосредно у настави и положен стручни испит, може и даље изводити инструменталну наставу у основној музичкој школи, уз услов да најкасније до краја школске 2019/2020. године стекне одговарајући профил и стручну спрему.

(5) Запосленици са VI и VII степеном стручне спреме затечени у радном односу на неодређено радно вријеме на пословима секретара школе, могу и даље обављати послове на којима су затечени.

(6) Запосленици са IV степеном стручне спреме затечени у радном односу на неодређено вријеме на пословима

секретара школе, а имају 30 и више година радног стажа од чега најмање 15 година на пословима секретара школе, могу и даље обављати послове на којима су затечени.

(7) Запосленици са IV степеном стручне спреме затечени у радном односу на неодређено вријеме на пословима секретара школе, а не испуњавају услове из става (6) овог члана, могу и даље обављати послове на којима су затечени, уз услов да најкасније до краја школске 2019/2020. године стекну одговарајући профил и стручну спрему прописану Педагошким стандардима и нормативима.

(8) Запосленици из ставова (4) и (7) овог члана који у прописаном року не испуне услов у погледу стицања одговарајућег профила и стручне спреме збрињавају се у складу са прописом из члана 82. став (9) овог закона, а уколико исти не могу бити збринуте престаје им уговор о раду без обавезе поштовања прописаног или уговореног отказног рока.

Члан 142.**(Статус лица затечених у мандату чланова школских одбора)**

(1) Мандат чланова школских одбора затечених на дужности на дан ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) траје до именовања нових школских одбора у складу са одредбама наведеног закона.

(2) Влада Кантона ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) именовати школске одборе у складу са одредбама наведеног закона.

Члан 143.**(Статус лица затеченог у мандату директора)**

(1) Школски одбори ће у року од 30 дана од дана именовања расписати јавни конкурс за избор и именовање директора школе.

(2) Лица затечена на дужности директора школе на дан ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) остају на дужности до именовања директора по јавном конкурс у из става (1) овог члана.

(3) Лице које је прије ступања на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) било на дужности директора два узастопна пуна мандата у истој школи, не може бити поново именовано за директора у тој школи.

Члан 144.**(Права Скупштине Кантона као оснивача)**

Скупштина Кантона задржава права и обавезе оснивача према постојећим школама које имају статус јавне установе, преузете ранијим прописима.

Члан 145.**(Окончање започетих процедура)**

(1) Конкурсне процедуре за избор и именовање директора школе које су започете и нису окончане до дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 6/16), окончаће се у складу са одредбама наведеног закона.

(2) Кандидати који учествују у конкурсној процедури из става (1) овог члана, на захтјев школског одбора, доставиће додатну документацију којом, у складу са измјенама и допунама садржаним у Закону о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, број: 6/16), доказују испуњавање услова

и непостојање правних сметњи за избор и именовање на дужност директора школе.

Члан 146.
(Заштита запосленика)

Заштита радно-правног статуса из члана 82. став (5) овог закона сходно се односи и на запосленике који су радни однос на неодређено вријеме у школи засновали у складу са важећим прописима који су били на снази до 31.12.2000. године.

Члан 147.
(Доношење provedбених аката)

(1) У року од три мјесеца од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/18) Министарство ће донијети пропис из члана 104. став (16) овог закона.

(2) У року од шест мјесеци од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/18) Министарство ће прописати садржај уговора о обављању послова директора школе из члана 106. став (6) овог закона.

Члан 148.
(Усклађивање општих аката)

У року од 60 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/18) школе су дужне ускладити своје опште акте са одредбама Закона.

Члан 149.
(Усклађивање рада актива директора)

У року од 60 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/18) активи директора ускладиће свој рад и дјеловање у складу са одредбама наведеног закона. Активи директора чији рад и дјеловање у прописаном року не буде усклађен са одредбама наведеног закона престају са радом.

Члан 150.
(Почетак примјене појединих одредаба)

Одредбе члана 14. став (4) тачка б) овог закона примјењиваће се од почетка школске 2018/2019. године.

Члан 151.
**(Престанак мандата школских одбора,
именовање привремених школских одбора,
расписивање новог јавног конкурса и усклађивање
именовања школског одбора са законом)**

(1) У року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19), у школама чији је оснивач Скупштина Кантона, Влада Кантона именоваће привремене школске одборе, у складу са Законом о основном одгоју и образовању.

(2) Именовањем привремених школских одбора из става (1) овог члана престаје мандат школских одбора затечених у мандату на дан ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19).

(3) У року од 60 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19), за

школе из става (1) овог члана, расписаће се јавни конкурс за именовање чланова школског одбора испред оснивача и локалне заједнице.

(4) Школе чији је оснивач друго правно и физичко лице, у року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19), обезбиједиће именовање школског одбора у складу са чланом 104. став (3) овог закона.

Члан 152.
**(Доношење provedбених и примјена
важећих аката)**

(1) У року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19) Влада Кантона ће донијети прописе из члана 104. став (16) овог закона.

(2) У року од 90 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19) министар ће донијети прописе из члана 44. и члана 82. став (7) овог закона.

(3) До доношења прописа из става (1) овог члана примјењиваће се ранији прописи, уколико нису у супротности са Законом о основном одгоју и образовању.

Члан 153.
(Ступање на снагу и примјена закона)

Закон о допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 6/20) ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеним новинама Тузланског кантона”, а примјењиваће се почев од школске 2019/2020. године.

Члан 154.
(Престанак важења ранијих закона)

Ступањем на снагу Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 9/15) престаје да важи Закон о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 6/04, 7/05 и 17/11).

Члан 155.
Пречишћени текст Закона о основном одгоју и образовању обухвата:

1. Закон о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 9/15),

2. Закон о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 6/16),

3. Закон о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/18),

4. Закон о измјенама и допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19).

5. Закон о допунама Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, број: 6/20).

Члан 156.
Пречишћени текст Закона о основном одгоју и образовању се примјењује од дана објављивања у „Службеним новинама Тузланског кантона”, а важност његових одредби утврђена је у законима који су обухваћени пречишћеним текстом Закона.

661

На основу члана 36. Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/18) и чланова 171. и 174. Пословника Скупштине Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 13/19 и 5/20), Законодавно-правна комисија Скупштине Тузланског кантона, на сједници одржаној 11.6.2020. године, утврдила је пречишћени текст Закона о средњем образовању и одгоју.

Број: 01-02-344-3/20
Тузла, 11.6.2020. године

Председник
Законодавно-правне комисије
Скупштине Тузланског кантона

Муамер Зукић, с.р.

ЗАКОН **О СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ И ОДГОЈУ** (пречишћени текст)

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет закона)

(1) Овим законом уређује се обављање дјелатности средњег општег образовања, средњег стручног образовања, обуке и одгоја у средњој школи, оснивање, организација и финансирање рада средње школе, права и обавезе родитеља, аутономија средње школе, улога и обавезе средње школе, организовање и извођење образовно-одгојног рада у средњој школи, основна питања наставних планова и програма, стандарди оцјењивања и испити, начин именовања и надлежност органа средње школе, статус наставника, стручних сарадника и сарадника, статус ученика, образовање и обука одраслих и друга питања у вези са обављањем дјелатности средњег образовања и одгоја на подручју Тузланског кантона (у даљем тексту: Кантон).

(2) Изрази који се у овом закону користе за лица у мушком роду су неутрални и односе се на мушка и женска лица.

Члан 2.

(Сврха образовања и одгоја)

(1) Средње опште и стручно образовање и одгој је дјелатност од посебног друштвеног интереса.

(2) Сврха средњег општег и стручног образовања и одгоја је да кроз интелектуални, физички, морални и друштвени развој појединца, у складу с његовим могућностима и способностима, допринесе стварању друштва заснованог на владавини закона и поштивању људских права, те допринесе његовом друштвено-економском развоју који ће допринијети унапређењу животног стандарда грађана.

Члан 3.

(Општи циљеви образовања и одгоја)

(1) Општи циљеви средњег општег и стручног образовања и одгоја произилазе из универзалних вриједности демократског друштва, те властитих вриједности система заснованог на специфичностима националне, историјске, културне и вјерске традиције народа и националних мањина које живе на подручју Кантона.

(2) Општи циљеви средњег образовања и одгоја су:

а) омогућавање приступа изворима знања као основи за разумијевање себе, другог и свијета у којем се живи,

б) обезбјеђивање оптималног развоја за свако лице, укључујући и она са посебним потребама, у складу с њиховим узрастом, могућностима и менталним и физичким способностима,

ц) промоција поштивања људских права и основних слобода и припрема сваког лица за живот у друштву које поштује принципе демократије и владавине закона,

д) развијање свијести о припадности држави Босни и Херцеговини, властитом културном идентитету, језику и традицији, на начин примјерен цивилизацијским тековинама, упознајући и уважавајући друге и другачије, поштујући различитости и његујући међусобно разумијевање, хуманизам према човјеку и природи, толеранцију и солидарност међу свим људима, народима и заједницама,

е) обезбјеђење једнаких могућности за образовање и одгој и могућности избора на свим нивоима образовања, без обзира на спол, расу, националну припадност, социјално и културно поријекло и статус, породични статус, вјероисповијест, психофизичке и друге личне особине,

ф) постизање стандарда знања који се могу компарирати на међународном, односно европском нивоу, који омогућавају укључивање и наставак школовања у земљама Европе,

г) подстицање цјеложивотног учења,

х) промоција економског развоја,

и) укључивање у процес европских интеграција,

ј) обезбјеђивање под једнаким условима ученику право на средње опште и стручно образовање и обуку у складу с властитим интересом и способностима,

к) пружање подршке ученику у избору одговарајућег занимања и интегрисања у друштвени живот;

л) развијање свијести ученика о потреби за даљњим образовањем и обуком,

м) обезбјеђивање услова за развој и промоцију традиционалних заната,

н) усклађивање потреба са захтјевима и кретањима на тржишту рада,

о) довођење општег и стручног образовања и обуке на ниво образовања као у земљама чланицама Европске уније.

Члан 4.

(Право дјетета на образовање)

(1) Свако дијете има једнако право приступа и једнаке могућности учешћа у одговарајућем образовању, без дискриминације на било којој основи.

(2) Једнак приступ и једнаке могућности подразумевају обезбјеђење једнаких услова и прилика за све, за почетак и наставак даљег образовања.

(3) Одговарајуће образовање подразумева образовање које, у складу с утврђеним стандардима, обезбјеђује дјетету да на најбољи начин развије своје урођене и потенцијалне умне, физичке и моралне способности у области образовања.

(4) Министарство образовања и науке Тузланског кантона (у даљем тексту: Министарство) може доносити правно обавезујуће акте којим се, у смислу остваривања једнаког поступања и обезбјеђења учинковите интерне процедуре заштите од дискриминације, у складу са надлежностима школе, уређују начела заштите дјете од дискриминације на нивоу школе.

Члан 5.

(Дефинисање појмова)

(1) Средња школа (у даљем тексту: школа) је установа у којој се врши средње опште образовање и одгој и средње стручно образовање, обука и одгој ученика који су претходно завршили основну школу. Зависно од врсте образовног програма разликују се: гимназија, умјетничка школа, техничка

школа, стручна школа, вјерска школа и школа за образовање ученика са посебним образовним потребама.

(2) Агенција за предшколско, основно и средње образовање Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција) је самостална управна организација која је надлежна за успостављање стандарда знања, оцјењивање постигнутих резултата и развој заједничке језгре наставних планова и програма у предшколском, основном и средњем образовању и за друге стручне послове у области стандарда знања и оцјењивања квалитета који су одређени посебним законима и другим прописима.

(3) Средње опште образовање и одгој и средње стручно образовање, обука и одгој представљају интегрални дио образовног система у Босни и Херцеговини, које обезбјеђује стицање општег образовања, вјештина и знања из одређених занимања и основу континуиране обуке с циљем активног укључивања у процес рада или наставка даљег образовања, а подразумијева различите врсте и облике образовања и одгоја, оспособљавања и усавршавања кроз почетно континуирано, редовно или ванредно образовање и обављање праксе, а обухвата и стручну обуку дјецe и одраслих.

(4) Класификација занимања за средње стручно образовање и обуку је акт којим се утврђују породице занимања, дужина образовања, ниво и облик образовања и врста школе. Класификација се, према потреби, структурише у складу са кретањима на тржишту рада и усаглашава са европском праксом и европским класификацијским оквиром за цјеложивотно учење. Агенција иницира и предлаже надлежним органима структурисање и ревидирање класификације занимања.

(5) Инклузија подразумијева свеобухватно укључивање надарених и талентованих ученика и ученика са посебним образовним потребама, тешкоћама у учењу и уопште тешкоћама социјалне интеграције у одгојно-образовни систем, свакодневни живот и друштвену стварност.

(6) Редован ученик је лице које је завршило основну школу и које у моменту уписа у први разред школе није старије од 17 година.

(7) Дијете са посебним образовним потребама је ученик коме је потребно прилагођено извођење образовних програма уз стручну помоћ или посебни, индивидуални образовни програм.

(8) Полазник је лице које је у моменту уписа старије од 18 година које се, похађањем наставе за одрасле или полагањем испита, оспособљава у установи за образовање одраслих за стицање одређених звања или занимања или се стручно усавршава.

(9) Наставници су лица која реализују наставу у складу са наставним планом и програмом.

(10) Стручни сарадници су лица која обављају стручне, педагошко-психолошке и друге послове у школи: педагог, библиотекар и лица са завршеним едукацијско-реhabилитацијским факултетом.

(11) Ваннаставно особље су лица која обављају административне, финансијске, оперативнo-техничке и помоћне послове.

(12) Обрт је самостално и трајно обављање допуштених и регистрованих привредних дјелатности у основном и допунском занимању од физичких лица са циљем постизања добити која се остварује производњом, прометом или пружањем услуга на тржишту. Везани обрт је обрт за чије се обављање тражи одговарајућа стручна спрема. образовање за везане обрте се реализује по наставном плану и програму структурисаном комбинацијом више сродних занимања.

(13) Наставним планом и програмом се прописују

предмети, број часова за реализацију садржаја предмета, профил и стручна спрема наставника, садржај и начин провођења матурског/завршног испита, и одређују циљеви, активности, задаци, методичко-дидактичке смјернице и резултати учења по нивоима образовања, одобрени од стране надлежних органа.

(14) Трипартитно савјетодавно вијеће је орган који се оснива са циљем да се обезбиди веза између средњег стручног образовања, обуке и одгоја и тржишта рада.

(15) Савјетодавно вијеће је орган стручне школе који помаже школи у планирању садржаја програма и помаже јачању веза између школе и локалног тржишта рада.

(16) Тржиште рада је тржиште гдје се кроз понуду и потражњу обезбјеђује запошљавање у друштву те одређује основна цијена рада за поједине послове. Укључује организације и институције које нуде запослење и методе које повезују потенцијалне запосленике са изворима посла и запошљавања.

(17) Екстерна матура је стандардизовани екстерни испит. Извођењем наставног процеса наставници припремају ученике за испите, али их сами не испитују и не оцјењују.

(18) Школско спортско друштво је тијело које школски одбор школе може основати ради провођења ваннаставних спортских активности ученика, а с циљем укључивања што већег броја ученика у спортске активности.

Члан 6.

(Поштовање људских права и основних слобода)

Школа је надлежна и одговорна да, у школи и у средини у којој дјелује, допринесе стварању такве културе која поштује људска права и основне слободе свих грађана како је то утемељено Уставом и међународним документима из области људских права које је потписала Босна и Херцеговина.

Члан 7.

(Обавеза извођења наставе на службеним језицима Босне и Херцеговине)

(1) Настава у школи се изводи на службеним језицима Босне и Херцеговине: босанском, хрватском и српском језику, ијекавског изговора, уз употребу оба службена писма (латинице и ћирилице), а у зависности од потреба ученика, у употреби је и знаковно писмо.

(2) Језик и култура сваке мањине која живи на подручју Кантона, поштоваће се и уклапати у школу у складу с Оквирном конвенцијом о заштити права националних мањина, овим законом и Законом о заштити права припадника националних мањина у Тузланском кантону.

(3) Школа не смије вршити дискриминацију:

а) наставника или другог запосленика при избору, запослењу, обављању послова радног мјеста или напредовања на основу тога што у школи, у усменом или писменом изражавању, користи било који од службених језика Босне и Херцеговине.

б) ученика при пријему, учешћу у активностима школе или у било којој другој активности везаној за тог ученика, на основу тога што у школи, у усменом или писменом изражавању, користи било који од службених језика или службених писма Босне и Херцеговине.

(4) Наставник се посебно оспособљава да препозна и тумачи разлике између три службена језика Босне и Херцеговине, у мјери у којој је то битно за предмете које предаје.

(5) Уџбеници који су у употреби у школама, морају у потпуности поштовати разлике између три службена језика

Босне и Херцеговине.

(6) Наставу босанскога језика, хрватскога језика и српскога језика реализују наставници који имају одговарајући профил и стручну спрему утврђену наставним планом и програмом.

(7) Изузетно, међународне и приватне школе могу наставу изводити на страном језику уз обавезно изучавање језика из става (1) овог члана.

Члан 8.

(Настава матерњег језика за припаднике националних мањина)

(1) Ученику, држављанину Босне и Херцеговине, који се изјашњава припадником националне мањине, биће обезбијеђена настава матерњег језика у школи у коју је уписан у складу са законом.

(2) Ученик, из става (1) овог члана, који жели похађати наставу из матерњег језика, при упису ће обавијестити школу да је припадник националне мањине и школа ће то прихватити као чињеницу без даљих провјера или доказа.

(3) Настава матерњег језика може бити организована у матичној школи или за више школа на за то подесном мјесту и реализује се у одјељењу, групи или појединачно.

(4) Наставник, који реализује наставу из става (1) овог члана, мора имати одговарајућу стручну спрему којом се обезбјеђује да предмет може предавати уз одговарајући стандард.

(5) Наставни план и програм наставе и додатне наставе на језику националне мањине доноси Министарство и обезбјеђује наставна средства за образовање мањина, на приједлог Педагошког завода Тузланског кантона (у даљем тексту: Педагошки завод), и уз оцјену и мишљење Вијећа националних мањина Тузланског кантона (у даљем тексту: Вијеће националних мањина).

(6) У школи у којој се образују само ученици једне националне мањине, цјелокупна настава се реализује на језику те мањине, уз обавезно изучавање језика из члана 7. став (1) овог закона.

(7) У школи у којој ученици припадници једне националне мањине чине најмање једну трећину укупног броја ученика у школи само за припаднике те мањине Министарство ће обезбиједити образовање на језику те мањине, а ако чине једну петину, обезбиједити додатну наставу о језику, књижевности, историји, географији и култури мањине којој припадају, ако то захтијева већина њихових родитеља и ако су претходно обезбијеђени одговарајући стручни кадрови.

(8) Ближи пропис о образовању и одгоју дјете припадника националних мањина доноси министар образовања и науке (у даљем тексту: министар).

Члан 9.

(Вјерске слободе, толеранција и култура дијалога)

(1) Школа ће унапређивати и штитити вјерске слободе, толеранцију и културу дијалога.

(2) Имајући у виду различитост и слободу вјерских увјерења у Босни и Херцеговини, ученици могу, у складу с њиховим увјерењем или увјерењем њихових родитеља, похађати часове вјеронауке.

(3) Школа не смије предузимати мјере и активности којима би се ограничавала слобода изражавања сопствених и упознавања других и другачијих вјерских увјерења.

(4) Школа ће ученицима који не желе похађати наставу из предмета вјеронаука омогућити да похађају наставу из предмета историја религија.

Члан 10.

(Забрана коришћења увредљивих дидактичких и других материјала)

У наставним и другим активностима у школи се не могу употребљавати или излагати дидактички и други материјали, нити давати изјаве од стране наставника и другог школског особља, чији садржај би се оправдано могао сматрати увредљивим за језик, културу и религију ученика који припадају било којој националној, односно етничкој групи или религији.

Члан 11.

(Образовање страних држављана)

Страни држављани и лица без држављанства, када се може основано закључити да ће таква лица у Босни и Херцеговини боравити дуже од три мјесеца, имају право да стичу средње образовање и одгој на подручју Кантона, по одредбама овог закона, у складу са конвенцијама и споразумима које је Босна и Херцеговина закључила са другим државама или међународним организацијама.

Члан 12.

(Стратегија развоја средњег образовања и одгоја)

(1) Развој дјелатности средњег образовања и одгоја утврђује се Стратегијом развоја средњег образовања и одгоја (у даљем тексту: Стратегија) коју доноси Скупштина Тузланског кантона (у даљем тексту: Скупштина Кантона) након проведене јавне расправе на приједлог Владе Тузланског кантона (у даљем тексту: Влада Кантона)

(2) Стратегијом се нарочито утврђује обим потреба за образовањем и одгојем одређеног профила кадрова, као и врста и број установа средњег образовања и одгоја.

II. ОСНИВАЊЕ, РАД И ПРЕСТАНАК РАДА ШКОЛЕ

Члан 13.

(Оснивање школе)

(1) Дјелатност средњег образовања и одгоја, у складу са овим законом, обавља школа.

(2) Школу може основати домаће и страно правно и физичко лице, у свим облицима својине, у складу са овим законом и Стратегијом.

(3) Вјерску школу може основати црква или вјерска заједница.

(4) Школу као јавну установу оснива Скупштина Кантона, градско или општинско вијеће, односно Скупштина Кантона и градско или општинско вијеће у својству суоснивача.

(5) Изузетно, школу као јавну установу, може основати црква или вјерска заједница, као и друго домаће и страно правно или физичко лице, самостално или са другим правним или физичким лицем, када Скупштина Кантона оцијени да за оснивање школе постоји јавни интерес.

(6) Међусобна права и обавезе оснивача и школе уређују се уговором.

(7) Школу могу основати два или више оснивача.

(8) Ако школу оснивају два или више оснивача, њихова међусобна права, обавезе и одговорности уређују се уговором.

(9) Умјетничка школа може се организовати као правно лице које реализује програме основног и средњег образовања.

(10) Међународна приватна школа може имати наставне планове и програме који у потпуности не покривају заједничко језгро наставних планова и програма и изводити их на страном језику.

(11) Школа се не може оснивати у сврху промовисања расних, националних, вјерских сполних и других предрасуда,

нити своје функције смије вршити на начин противан закону, односно на начин којим се наведене предрасуде промовишу.

Члан 14.

(Акт о оснивању школе)

(1) Актом о оснивању школе утврђује се назив, дјелокруг рада и друга питања од значаја за рад школе.

(2) Прије доношења акта о оснивању школе која нема статус јавне установе, оснивач мора прибавити сагласност Министарства.

Члан 15.

(Педагошки стандарди и нормативи)

(1) Школа на подручју Кантона оснива се и ради у складу са Педагошким стандардима и нормативима за средње образовање и одгој (у даљем тексту: Педагошки стандарди и нормативи).

(2) Педагошке стандарде и нормативе, из става (1) овог члана, на приједлог Педагошког завода, а уз учешће синдиката доноси министар, уз сагласност Владе Кантона.

(3) Оснивач школе обезбјеђује финансирање плата и других накнада које немају карактер плата запосленика, њихово стручно усавршавање, средње образовање дјеце са посебним образовним потребама, опремање радионица, рад експерименталне школе, одржавање школских такмичења, простора школе, набавку школске опреме и учила у складу са Педагошким стандардима и нормативима.

Члан 16.

(Елаборат)

(1) Прије доношења акта о оснивању школе као јавне установе, оснивач израђује и усваја елаборат о друштвено-економској оправданости оснивања школе (у даљем тексту: елаборат).

(2) Елаборат обавезно садржи: потребе друштва за образовањем ученика за стицање одређеног стручног звања или занимања, дужину трајања образовања, профил и степен стручне спреме који се стиче по завршетку образовања, опште и посебне услове по Педагошким стандардима и нормативима и одговарајућим нормативима и средства потребна за оснивање и рад школе.

Члан 17.

(Комисија за припреме и почетак рада школе)

(1) Оснивач је дужан да приликом оснивања школе формира комисију и друга радна тијела која ће, у складу са овим законом, извршити припреме за почетак рада школе.

(2) Код оснивања школе као јавне установе, комисију из става (1) овог члана у име оснивача именује Министарство.

(3) Задатак комисије из става (1) овог члана је:

а) израдити приједлоге наставних планова и програма,
б) објавити конкурс и провести процедуру избора наставника и стручних сарадника,

ц) предложити минимални број одјељења за упис.

(4) Ближи пропис о раду комисије из става (1) овог члана доноси министар.

Члан 18.

(Услови за оснивање школе)

(1) Школа се може основати ако има:

а) одобрен наставни план и програм,
б) довољан број одјељења у складу са Педагошким стандардима и нормативима (ако се ради о јавној установи),
ц) одговарајући стручни наставни кадар у складу са наставним плановима и програмима,
д) средства за остваривање одговарајућег наставног

плана и програма,

е) школске просторије, опрему и наставна средства у складу са одговарајућим нормативима.

(2) Број ученика у одјељењима и групама у оквиру којих се остварује образовање и одгој у школи као јавној установи, утврђује се Педагошким стандардима и нормативима.

Члан 19.

(Провјеравање услова за почетак и рад школе)

(1) Школа може почети са радом када Министарство утврди да су испуњени услови предвиђени одредбама члана 18. овог закона и Педагошким стандардима и нормативима.

(2) Провјеравање услова из става (1) овог члана врши Министарство.

(3) Провођење поступка и утврђивање чињеничног стања, везаног за испуњавање услова из члана 18. овог закона, врши се у складу са одредбама Закона о управном поступку.

(4) Новооснована школа почиње са радом почетком школске године.

(5) Увођење новог наставног плана и програма, односно проширивање дјелатности или промјена образовања и одгоја у оквиру рада школе, захтијева утврђивање одговарајућих услова рада у складу са чланом 18. став (1) овог закона.

Члан 20.

(Упис у судски регистар и Регистар средњих школа)

(1) Поред уписа у судски регистар, школа која испуњава услове за рад, уписује се у Регистар средњих школа (у даљем тексту: Регистар), који води Министарство.

(2) Након уписа у Регистар, школа стиче право да издаје свједошце и друге јавне исправе о завршетку појединих разреда и завршетку образовања.

(3) Списак средњих школа уписаних у Регистар објављује се у "Службеним новинама Тузланског кантона".

(4) Ближе прописе о поступку утврђивања услова рада и о садржају и начину вођења Регистра доноси министар.

Члан 21.

(Статусне промјене школе)

(1) Школа може проширити или промијенити дјелатности, као и вршити статусне промјене: спајање, припајање, подјелу и издавањање.

(2) Одлуку о статусним промјенама доноси оснивач након усвајања елабората.

(3) Проширивање или промјена дјелатности, као и статусне промјене школе које се односе на образовно-одгојни рад, важе од почетка наредне школске године.

Члан 22.

(Организација образовно-одгојног рада изван сједишта школе)

(1) Школа може организовати образовно-одгојни рад по одговарајућем програму школе и изван свог сједишта уколико у тој локалној заједници нема школе такве врсте, а постоје друштвене потребе и услови за образовањем ученика.

(2) Школа је дужна за организовање образовно-одгојног рада из става (1) овог члана, претходно прибавити сагласност Министарства.

(3) Образовно-одгојни рад из става (1) овог члана може отпочети када Министарство утврди да су испуњени услови за рад у складу са овим законом.

Члан 23.

(Организација рада одјељења школе другог кантона, односно ентитета)

(1) Школа из другог кантона, ентитета или Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Брчко дистрикт) може

организовати рад одјелења средњег образовања и одгоја на територији Кантона у складу са овим законом.

(2) Рад одјелења из претходног става, организује се уз претходну сагласност Министарства по наставним плановима и програмима које су донјели надлежни органи другог кантона, ентитета или Брчко дистрикта.

(3) Одјелења која организују школе из других кантона, ентитета или Брчко дистрикта могу почети са радом тек када Министарство утврди да су испуњени услови прописани овим законом.

Члан 24.

(Јавност рада школе, печат и натписна табла)

(1) Рад школе је јаван.

(2) Школа има печат у складу са актом о оснивању школе.

(3) Школа је обавезна на видном мјесту при улазу у школски објекат истакнути натписну плочу која садржи назив и сједиште школе, а натписна табла школе чији је оснивач Скупштина Кантона, осим назива и сједишта, садржи и грб Кантона исписана на оба писма језицима конститутивних народа.

(4) Натписна табла школе чији је оснивач град, општина или друго правно или физичко лице, осим назива и сједишта садржи и знак оснивача.

(5) Школа има својство правног лица.

Члан 25.

(Престанак рада школе)

(1) Школа престаје са радом:

а) ако је школи изречена мјера забране обављања дјелатности, због тога што не испуњава услове потребне за рад, прописане овим законом, и задатке ради којих је основана, или, ако не постоји потреба за њеним даљим радом,

б) ако се правоснажном одлуком суда утврди ништавост уписа у судски регистар,

ц) ако није у могућности да испуњава законом прописане обавезе, а актом о оснивању није утврђена одговорност оснивача за те обавезе,

д) ако се припоји другој школи или споји са другом установом,

е) ако се организује у привредно друштво,

ф) у другим случајевима одређеним законом или актом о оснивању.

(2) Акт о престанку рада школе доноси оснивач.

(3) Када Министарство утврди да школа не испуњава услове који су прописани овим законом, одредиће рок у којем оснивач мора отклонити утврђене недостатке.

(4) Уколико недостаци не буду отклоњени у одређеном року, Министарство ће предложити оснивачу да донесе акт о престанку рада школе.

(5) Ако оснивач школе, у року од три мјесеца од дана подношења приједлога из става (4) овог члана, не донесе акт о престанку рада школе, Министарство доноси рјешење о престанку рада школе и проводи поступак брисања те школе из Регистра.

(6) Ако се Скупштина Кантона, за школе чији је оснивач односно суоснивач, не изјасни о приједлогу из става (4) овог члана у року од три мјесеца, Министарство доноси акт о прекиду рада у школи који је привременог карактера и важи до коначне одлуке Скупштине Кантона.

(7) Актом о престанку односно прекиду рада школе, одредиће се рок престанка односно прекида рада школе, који не може бити краћи од рока предвиђеног за завршетак текуће школске године.

(8) У случају престанка односно прекида рада школе, оснивач је дужан да ученицима омогући наставак и завршавање започетог образовања у трајању најдуже двије године по

окончању образовања посљедње генерације редовних ученика.

(9) Начин на који ће бити омогућен наставак и завршетак започетог образовања из става (8) овог члана ближе се уређује актом о престанку односно прекиду рада школе.

(10) Акт о престанку рада школе објављује се у „Службеним новинама Тузланског кантона”.

Члан 26.

(Примјена прописа о установама)

На оснивање, рад и престанак рада школе примјењују се општи прописи о установама, уколико овим законом није другачије прописано.

Члан 27.

(Трипартитно савјетодавно вијеће)

(1) Министарство обезбјеђује да се потребе и захтјеви тржишта рада усаглашавају с потребом оснивања и организацијом рада школа за средње стручно образовање, преко служби запошљавања, професионалног усмјеравања и информисања о избору занимања.

(2) Да би се обезбиједиле везе између средњег стручног образовања и обуке и тржишта рада на нивоу Кантона оснива се трипартитно савјетодавно вијеће, које има девет чланова.

(3) Трипартитно савјетодавно вијеће чине три представника послодавца од којих два предлаже Привредна комора и једног Обртничка комора Тузланског кантона, три представника школа, један представник Службе за запошљавање Тузланског кантона, један представник Министарства и један представник синдиката средњег образовања.

(4) Трипартитно савјетодавно вијеће бира једног представника из реда својих чланова, у правилу из реда запосленика у установама средњег образовања, који ће га заступати при Министарству цивилних послова Босне и Херцеговине као координатора заједничких састанака трипартитних вијећа, основаних на нивоу ентитета, Брчко дистрикта и кантона у Босни и Херцеговини.

(5) Мандат трипартитног савјетодавног вијећа траје четири године.

(6) Одлуку о оснивању трипартитног савјетодавног вијећа доноси Влада Кантона.

III. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ РОДИТЕЉА

Члан 28.

(Права и обавезе родитеља и старатеља)

(1) Родитељи и старатељи (у даљем тексту: родитељи) основни су одгајатељи своје дјеце. Права и обавезе која проистичу из те улоге, родитељи остварују у складу са овим законом.

(2) Родитељ има право и обавезу старати се о образовању и одгоју своје дјеце.

(3) Право је родитеља да, у складу с њиховим увјерењима о томе шта је у најбољем интересу њихове дјеце, колико је то доступно, одаберу врсту образовања коју ће њихова дјеца стицати, под условом да је таквим избором остварено право дјетета на одговарајуће образовање.

(4) Родитељи имају право одабрати да своју дјецу образују у јавној или приватној школи.

Члан 29.

(Ограничење права родитеља)

(1) У остваривању својих права, родитељ не може ограничити права своје дјеце да имају приступ и да уживају корист од образовања примјереног њиховом узрасту и способностима.

(2) Своје право на избор образовања дјеце родитељ не може остваривати на начин којим се испољавају предрасуде на

расној, сполној, националној, језичкој, вјерској и свакој другој основи, као и на начин противан овом закону.

Члан 30.

(Право на информисање и праћење образовног напретка дјетета)

(1) Право и обавеза родитеља је редовно информисање, консултовање и праћење образовног напретка своје дјеце, као и право праћења рада школе у цјелини.

(2) Родитељ има право и обавезу, у интересу своје дјеце и путем својих представника у школским органима и тијелима или путем својих асоцијација, учествовати у одлучивању о питањима од значаја за рад школе и функционисање образовног система уопште.

IV. УЛОГА И ОБАВЕЗЕ ШКОЛЕ

Члан 31.

(Улога и обавезе школе)

(1) Школа своју улогу и обавезу ствара у окружењу у коме развија мотивацију за сваког члана уз стицање и проширивање знања које поштује и подржава индивидуалност сваког ученика, као и његов културни и национални идентитет, језик и вјероисповијест.

(2) Школа обезбјеђује осјећај безбиједности ученика у којем не постоји било какав облик његова застрашивања, злостављања, физичког кажњавања, вријеђања, понижавања, деградирања или штете по здравље, укључујући и штету изазвану пушењем или употребом алкохола или других опојних и законом забрањених средстава.

Члан 32.

(Забрана дискриминације дјете)

(1) Школа је дужна да поштује Конвенцију о правима дјетета и не смије вршити дискриминацију у приступу дјете образовању или њиховом учешћу у образовном процесу на основу расе, боје, пола, језика, религије, политичког или другог мишљења, националног или социјалног поријекла, на основу тога што су дјете са посебним потребама, или на било којој другој основи.

(2) Оснивач школе, заједно са школом, обезбјеђује функционални смјештај и пратећу инфраструктуру за несметан приступ и учешће у образовном процесу лицима са потешкоћама у развоју.

Члан 33.

(Промовисање једнаких могућности)

Школа промовише једнаке могућности за све своје ученике, наставнике и остале запосленике, уважавајући и промовишући истовремено и право на различитости међу њима. У том циљу школа, уз сагласност Министарства, утврђује и проводи властите програме који подржавају и његују различите културе, језике и вјерска увјерења својих ученика и запосленика.

Члан 34.

(Партнерство школе, родитеља и локалне заједнице)

(1) Школа промовише и развија стално и динамично партнерство школе, родитеља и локалне заједнице у свим питањима од значаја и интереса за остваривање функције школе и потреба ученика.

(2) Школа, родитељи, ученици и локална заједница, нарочито промовишу и проводе програме заједничког и организованог дјеловања и сарадње у борби против злостављања и злоупотребе дјете и младих, борби против дроге, алкохолизма и других токсикоманија, пушења,

малољетничке деликвенције, и међувршњачког насиља те свих других појава које угрожавају здравље и живот ученика.

V. АУТОНОМИЈА ШКОЛЕ

Члан 35.

(Аутономија школе)

(1) Школа има одговарајући степен аутономије, у складу са важећим прописима.

(2) Школа је дужна да поштује слободу наставника да изводе наставу на начин који сматрају одговарајућим, при чему школа мора водити рачуна о стандардима и одрживости постојећих и примјени нових облика и метода у наставном процесу.

(3) Школа је дужна да пружи наставницима оптималну подршку при остваривању професионалних стандарда у извођењу наставе.

Члан 36.

(Забрањене активности у школи)

(1) У школи је забрањено политичко организовање и дјеловање политичких странака и њихових подмладака.

(2) Символи који се не могу истицати у просторијама школе су:

а) симболи других држава (заставе, грбови страних држава и сл.),

б) било какви симболи, фотографије или објекти који се односе на политичке странке, покрете, лидере, вјерска и расна обиљежја и сл.,

ц) симболи, фотографије или објекти који се односе на било који рат, осим учила у кабинетима који су нужни за изучавање програмских садржаја,

д) ратне спомен-плоче и споменици који садрже детаље, интерпретације, квалификације или величају рат, као и у другим случајевима предвиђеним критеријима за школске називе и симболе.

(3) Изузетно, у школама се могу истицати симболи других држава за вријеме међународних такмичења.

(4) Наоружаним лицима забрањен је приступ и боравак у просторијама школе, без претходне сагласности директора школе.

VI. ОБРАЗОВНО-ОДГОЈНИ РАД ШКОЛЕ

Члан 37.

(Лица која се образују у школи)

У школи се образују:

а) редовни ученици,

б) полазници и

ц) лица која желе да се стручно усавршавају, допунски образују и стручно оспособљавају.

Члан 38.

(Наставни план и програм)

(1) Наставним планом и програмом одговарајуће школе (у даљем тексту: наставни план и програм), утврђује се сврха, циљеви и задаци програма, наставни предмети, садржаји, трајање и основни облици извођења програма, годишњи и седмични број часова наставе, практичне обуке, број часова за сваки предмет, дидактички и други услови за извођење програма, исходи знања, садржај и начин полагања матурског/завршног испита, те профил и стручна спрема наставника за реализацију плана и програма.

(2) Наставни план и програм може имати модуларну структуру.

Члан 39.**(Однос теоријске, практичне и факултативне наставе)**

(1) Наставним планом и програмом, за сваку врсту школе, утврђују се, у зависности од врсте образовања, однос општеобразовног, стручно-теоријског и практичног дијела програма, наставни предмети, седмични број часова за сваки предмет и разред и број часова факултативне наставе са ваннаставним активностима.

(2) Ученик на почетку школске године, са листе коју утврђује Министарство за сваку врсту школе, бира факултативни предмет.

(3) По изјашњавању ученика о одабиру факултативног предмета, факултативни предмет постаје обавезан за ученика за ту школску годину.

Члан 40.**(Специфични садржаји наставног плана и програма)**

(1) Саставни дио наставног плана и програма средњег образовања и одгоја за сваку врсту школе, групу наставних предмета односно предмет, чине и специфични садржаји чији обим не може бити већи од 30% у односу на заједничко језгро наставних планова и програма.

(2) Приликом креирања специфичних садржаја наставног плана и програма, узимају се у обзир потребе локалне заједнице и локалног тржишта рада.

(3) Специфичне садржаје из става (1) овог члана, утврђује наставничко вијеће школе, на приједлог: школског одбора, оснивача, савјетодавног вијећа, вијећа родитеља, вијећа ученика или удружења грађана, након прибављеног мишљења Педагошког завода, и уз сагласност Министарства.

(4) Изузетно, у вјерским школама, специфични садржаји из става (1) овог члана могу бити и већи од 30% у односу на утврђени наставни план и програм, али не већи од 35%.

Члан 41.**(Заједничко језгро наставних планова и програма)**

(1) Наставни план и програм школа чији је оснивач Скупштина Кантона, град или општина, доноси Министарство, у складу са заједничком језгром наставних планова и програма у Босни и Херцеговини, на приједлог стручних актива и Педагошког завода.

(2) Наставни план и програм школе коју оснива друго правно или физичко лице доноси оснивач, уз претходну сагласност Министарства.

(3) Наставни план и програм за предмет вјеронаука, доноси Министарство на приједлог цркве односно вјерске заједнице.

(4) Заједничко језгро наставних планова и програма:

а) обезбјеђује да се у образовно-одгојном процесу развија однос и осјећај припадности Босни и Херцеговини,

б) гарантује и обезбјеђује квалитетно образовање и достизање задовољавајућег стандарда знања, вјештина и способности за сву дјецу,

ц) обезбјеђује досљедност квалитета стандарда образовања у свим школама,

д) обезбјеђује задовољавајућу усклађеност наставних планова и програма као и њихову прилагодљивост у складу са специфичним потребама школе и локалне заједнице,

е) обезбјеђује примјену наставних планова и програма који одговарају образовним потребама дјете на коју се односе, те њиховом узрасту и посебним интересима са акцентом на промоцију здравог начина живота као највећег интереса

ученика, родитеља, наставног особља и друштва,

ф) обезбјеђује слободу кретања и једнак приступ образовању,

г) гарантује економичност и ефикасност у финансирању и раду школе.

(5) Праћење, евалуацију и побољшање заједничког језгра наставних планова и програма за средње стручно образовање и обуку и предлагање модуларних наставних планова и програма за стручне предмете, врше Агенција и Педагошки завод.

Члан 42.**(Трајање наставе у току школске године)**

(1) Школска година траје од 1. септембра текуће до 31. августа наредне календарске године.

(2) Настава се остварује по полугодиштима и траје 185 радних дана, с тим да се програмски садржаји реализују у оквиру 175 наставних дана.

(3) Настава у завршном разреду школе траје 160 радних дана, с тим да се програмски садржаји реализују у оквиру 150 наставних дана.

(4) Разлика у броју радних и наставних дана користи се за реализацију посебних програмских садржаја, обиљежавање међународних, државних и вјерских празника, за културну и спортску дјелатност школе планиране годишњим програмом рада и школским календаром.

(5) Школски календар за сваку школску годину за школе чији је оснивач Скупштина Кантона доноси министар прије почетка школске године.

(6) Школски календар школе чији је оснивач друго правно или физичко лице доноси оснивач уз сагласност Министарства.

(7) Школским календаром утврђује се почетак наставе, почетак и завршетак полугодишта и трајање зимског одмора ученика и др.

(8) Школа може одступити од школског календара само уз претходну сагласност Министарства.

(9) Школски календар се објављује у „Службеним новинама Тузланског кантона”.

Члан 43.**(Почетак и организација наставе)**

(1) Настава у првом полугодишту почиње првог радног дана у септембру а завршава последњег радног дана у децембру.

(2) Зимски одмор за ученике траје четири седмице, а љетни одмор траје од завршетка наставе у другом полугодишту до почетка наставе наредне школске године.

(3) Изузетно, Министарство може из оправданих разлога, за све или за поједину школу, донијети другачију одлуку о организацији наставе и одмору ученика (вјерски празници, временске прилике, епидемије и друго).

(4) Школа, у правилу, организује наставу у петодневној радној седмици.

(5) Школа може, у оквиру једне суботе у току мјесеца, организовати додатну наставу, допунску наставу, рад секција и рад ученичких организација као и надокнаду наставе у складу са одлуком Министарства.

Члан 44.**(Трајање часа)**

(1) Наставни час општеобразовне, стручно-теоријске и практичне наставе у школи траје 45 минута, а наставни час практичне наставе у привредним друштвима и другим правним лицима и лицима која самостално обављају дјелатност траје 60 минута.

(2) У школама и установама за ученике са посебним образовним потребама, наставни час траје 40 минута.

(3) Изузетно од ставова (1) и (2) овог члана, наставни час се одлуком наставничког вијећа школе може скратити максимално 15 минута, у следећим случајевима:

а) уколико није обезбијеђено оптимално загријавање просторија школе у којима се реализује или које служе у сврху реализације наставног процеса,

б) усљед прекида у напајању школе електричном енергијом,

ц) на препоруку јавних сигурносних агенција,

д) због организовања школских приредби поводом обиљежавања државних празника,

е) због организовања школских такмичења.

Члан 45.

(Оптерећење ученика)

(1) Школа је дужна обезбиједити да укупно оптерећење ученика наставом и осталим видовима непосредног образовно-одгојног рада не може износити више од 35 часова седмично, с тим што у току дана ученик не може имати више од седам наставних часова.

(2) Изузетно, школа може оптеретити ученика наставом и осталим видовима непосредног одгојно-образовног рада са више од 35 часова седмично у случају надокнаде часова интензивном наставом, а на основу посебне одлуке Министарства.

Члан 46.

(Годишњи фонд наставних часова)

(1) Школа је дужна остварити годишњи фонд наставних часова и реализовати програмске садржаје предвиђене наставним планом и програмом.

(2) Ако се утврди да школа није остварила годишњи фонд наставних часова и реализовала програмске садржаје у оквиру предвиђеног броја наставних дана, продужиће наставу док се не оствари годишњи фонд наставних часова.

(3) Изузетно, уколико је усљед проглашеног стања природне или друге несреће или за вријеме проглашеног ванредног стања током наставне године дошло до прекида редовног рада и функционисања школе, иста је дужна у тој наставној години реализовати практичну наставу са најмање 60% планираног фонда наставних часова без обавезе продужетка наставе и остварења годишњег фонда наставних часова практичне наставе планираних наставним планом и програмом.

(4) Школа која не оствари предвиђени годишњи фонд наставних часова, не може издати свједоцбу о завршеном разреду, односно образовању.

Члан 47.

(Прекид рада у току школске године)

Министарство може из оправданих разлога донијети одлуку о прекиду образовно-одгојног рада школе због временских прилика, епидемије или других оправданих разлога.

Члан 48.

(Продужење и скраћење одмора ученика)

Министарство може одобрити, зависно од временских прилика и других услова, ранији почетак или продужетка љетног и зимског одмора, с тим да у току школске године буде остварен годишњи фонд наставних часова и реализовани садржаји предвиђени наставним планом и програмом.

Члан 49.

(Годишњи програм рада школе)

(1) Рад школе у току школске године утврђује се годишњим програмом рада који садржи облике и распоред образовно-одгојног рада, обим и садржај рада, обавезе наставника, стручних сарадника и сарадника, стручно усмјеравање ученика, слободне активности ученика као и друге активности.

(2) Методологију израде годишњег програма рада за сваку врсту школе утврђује Педагошки завод.

(3) Годишњи програм рада школе који утврди наставничко вијеће, а донесе школски одбор, школа је обавезна доставити Министарству и Педагошком заводу најкасније до 1. октобра за текућу школску годину.

(4) Извјештај о раду школе за претходну школску годину чији је оснивач Скупштина Кантона, школа је дужна доставити Министарству и Педагошком заводу најкасније до 1. октобра календарске године.

(5) Извјештај о успјеху ученика у учењу и владању, школа чији је оснивач Скупштина Кантона, је дужна доставити Педагошком заводу најкасније десет дана након усвајања успјеха од стране наставничког вијећа по окончању првог полугодишта односно најкасније десет дана након усвајања успјеха од стране наставничког вијећа по окончању поправних испита у мјесецу августу.

(6) Школа је одговорна за благовремено достављање аката из ставова (3), (4) и (5) овог члана и вјеродостојност података.

Члан 50.

(Излет, стручна посјета, екскурзија и логоровање)

(1) Школа организује излете, стручне посјете, екскурзије и логоровања, у складу са годишњим програмом рада и Начелима о планирању и организовању излета, екскурзија и логоровања (у даљем тексту: Начела).

(2) Излети, стручне посјете, екскурзије и логоровања, која се изводе у складу са Начелима а предвиђена су годишњим програмом рада школе, рачунају се у радне дане.

(3) Стручне посјете и стручне екскурзије урачунавају се у наставне дане ученицима из предмета из којих је реализована стручна посјета, односно стручна екскурзија.

(4) Начела доноси министар на приједлог Педагошког завода.

Члан 51.

(Слободне активности ученика)

(1) У школи, ученицима се у циљу развоја њихових креативних способности, навика и вјештина које презентују учествујући у школским и ваншколским културним и јавним манифестацијама, омогућава укључивање у различите видове слободних активности.

(2) Слободне активности ученика остварују се добровољним укључивањем ученика у рад секција, клубова, дружина, група, ученичких задруга и других облика организовања.

(3) Задаци и програмски садржаји слободних активности утврђују се годишњим програмом рада, у складу са Педагошким стандардима и нормативима и правилима школе.

(4) Школа може организовати манифестацију, која није утврђена годишњим програмом рада, уз достављени програм манифестације и сагласност Министарства.

Члан 52.

(Такмичења ученика)

(1) С циљем развијања потенцијала, ширења и популаризације знања и способности ученика организују се такмичења ученика.

(2) Такмичења ученика из појединих наставних предмета организују Педагошки завод, струковна удружења и стручни активи за поједине наставне предмете, односно вјерске организације за такмичења из области религијског образовања.

(3) Ближи пропис о организацији такмичења ученика доноси министар.

Члан 53.

(Ученичка задруга)

(1) Ученици школе могу, у складу са посебним законом организовати ученичку задругу.

(2) Средства ученичке задруге и средства остварена практичним радом ученика у школским радионицама, не улазе у укупан приход школе.

Члан 54.

(Експериментална школа)

(1) Ради увођења нових облика и садржаја рада, на основу елабората и стручног мишљења Педагошког завода, Министарство може једну или више средњих школа, једно или више одјељења, прогласити експерименталном или основати експерименталну школу.

(2) Актом о оснивању експерименталне школе или актом о проглашењу школе експерименталном, утврђује се евентуално одступање од одредаба овог закона у примјени наставне норме, дневног и седмичног оптерећења ученика наставним часовима, начин вредновања и оцјенивања знања ученика, организовање одјељења и примјена наставног плана и програма.

(3) Оснивање и рад експерименталне школе и проглашење постојећих школа односно одјељења експерименталним, ближе се уређује прописом који доноси министар.

Члан 55.

(Школа - вјежбаоница)

(1) За континуирану обуку наставника, стручних сарадника и сарадника и за извођење педагошко-методичке праксе студената, на приједлог Педагошког завода и одговарајућих факултета - академија, школа се може одредити као школа - вјежбаоница.

(2) Услови обављања педагошко-методичке праксе у вјежбаоници ближе се уређују прописом који доноси министар.

Члан 56.

(Школски уџбеник, збирка задатака, приручник, радна свеска или друга литература)

(1) У школи се употребљава школски уџбеник, збирка задатака, приручник, радна свеска или друга литература, која је додаток уџбенику, израђена у складу са концепцијом уџбеника.

(2) У школи чији је оснивач Скупштина Кантона, град или општина, употребу школских уџбеника, збирки задатака, приручника, радних свески и друге литературе, која је додаток уџбенику или замјењује уџбеник, одобрава Министарство.

(3) У школи чији је оснивач друго правно или физичко лице употребу школских уџбеника, збирки задатака, приручника, радних свески и друге литературе која је додаток уџбенику или замјењује уџбеник, одобрава оснивач уз стручно мишљење Педагошког завода и сагласност Министарства.

(4) Запослени у Министарству и Педагошком заводу, због сукоба интереса, не могу бити аутори и коаутори наставних средстава из става (1) овог члана, која се примјењују у школама на подручју Кантона.

(5) Министарство неће одобрити употребу наставних средстава из става (1) овог члана у настави чији је аутор или коаутор запосленик Министарства или Педагошког завода.

Члан 57.

(Школе)

(1) На подручју Кантона могу се основати следеће школе:
а) гимназија у којој се, поред општеобразовног програма, остварују и посебни програми према типу гимназије;

б) умјетничка школа у којој се, поред одговарајућег општеобразовног програма, остварује и програм из области музичке, балетске или ликовне умјетности;

ц) техничка школа у којој се, поред одговарајућег општеобразовног програма, остварују и стручни програми за стицање одговарајућих звања IV степена стручне спреме;

д) стручна школа у којој се, поред одговарајућег општеобразовног програма, остварује стручни програм III степена стручне спреме, те стичу занимања одговарајуће струке;

е) школа за ученике са посебним образовним потребама, у којој се остварују стручни програми прилагођени за образовање ученика са посебним образовним потребама;

ф) вјерска школа у којој се, поред одговарајућег општеобразовног програма, остварује и посебан програм за средње вјерске школе;

г) мјешовита школа у којој се, поред одговарајућег општеобразовног програма, могу остваривати програми гимназије, средње техничке школе, средње умјетничке школе и средње стручне школе;

х) школа посебне намјене (полицијска и друга школа), је школа у којој се образују ученици за стручно звање или занимање, које је од посебног интереса за Кантон.

(2) У школи, поред реализовања програма општеобразовног и одговарајућег стручног дијела из става (1) овог члана могу се реализовати и програми стручног усавршавања, допунског образовања, као и стручног оспособљавања путем курсева.

VII. СРЕДЊЕ ОПШТЕ И СРЕДЊЕ СТРУЧНО ОБРАЗОВАЊЕ

Члан 58.

(Гимназија)

(1) Гимназија је школа савременог општег четворогодишњег образовања која припрема ученике за наставак образовања на високошколским установама.

(2) У гимназији се образују ученици по општеобразовним програмима и програмима према типу гимназије.

(3) У гимназији се могу остварити образовни програми за следеће типове гимназије:

а) општа гимназија,

б) језичка гимназија,

ц) природно-математичка гимназија,

д) математичко-информатичка гимназија,

е) спортска гимназија,

ф) педагошка гимназија,

г) гимназија примијењених умјетности,

х) здравствена гимназија,

и) гимназија информационих технологија.

(4) У гимназији се не може вршити истовремено образовање по програму друге врсте школе.

Члан 59.

(Умјетничка школа)

(1) У умјетничкој школи образују се ученици по општеобразовном програму и посебном програму из музичке, балетске или ликовне умјетности у трајању од четири године за стицање одговарајућег звања и за наставак образовања на високошколским установама.

(2) Наставним планом и програмом умјетничке школе утврђује се однос општеобразовних садржаја и дијела програмских садржаја за образовање из одређене области умјетности.

Члан 60. (Вјерска школа)

(1) У вјерској школи образују се ученици у трајању од четири године по програму општеобразовних предмета и посебном програму за вјерске школе.

(2) У вјерским школама, у зависности од типа, ученици стичу знање у складу са наставним планом и програмом.

(3) Ученик који заврши вјерску школу оспособљен је за наставак образовања.

(4) У смислу овог закона вјерска школа је еквивалентна гимназији у вредновању и оцјењивању школа, такмичењима ученика и наставку образовања.

(5) У вјерској школи не може се вршити истовремено образовање по програму друге врсте школе.

(6) Вјерска школа може се организовати као школа са домом за ученике.

(7) На вјерску школу са домом за ученике примјењују се одредбе чланова 150., 151. ставови (1) и (2) и 152. овог закона које се односе на рад дома ученика као јавних установа.

(8) Ученик који заврши вјерску школу стиче средњу стручну спрему друштвеног смјера.

Члан 61. (Техничка школа)

(1) У техничкој школи образују се ученици за сложеније захтјеве рада у трајању од четири године по општеобразовном и стручном програму средњег стручног образовања на основама савремене и традиционалне технологије.

(2) Наставним планом и програмом техничке школе, за сваки тип школе, утврђује се однос општеобразовног и садржаја стручно-теоријског и практичног дијела наставе.

(3) У техничкој школи стичу се одговарајућа стручна знања (IV степен стручне спреме).

(4) Ученик који заврши техничку школу, оспособљен је за рад и за наставак образовања.

Члан 62. (Стручна школа)

(1) У стручној школи образују се ученици за одговарајућа занимања у трогодишњем трајању.

(2) Наставним планом и програмом стручне школе, за сваки тип школе, утврђује се однос општеобразовног и садржаја стручно-теоријског и практичног дијела наставе.

(3) У стручној школи стичу се одговарајућа стручна занимања (III степен стручне спреме).

Члан 63. (Прелазак из једног у други образовни програм и наставак образовања)

(1) Ученик може прећи из једног у други образовни програм у оквиру исте струке, највише једанпут у току средњошколског образовања, на основу одлуке наставничког вијећа школе. Одлуком о одобравању преласка у други образовни програм наставничко вијеће школе утврђује и обавезу полагања разлике наставних предмета.

(2) Ученик може прећи из једног у други образовни програм у оквиру различите школе или различите струке, највише једанпут у току средњошколског образовања, али најкасније до завршетка трећег разреда, на основу одлуке наставничког вијећа школе. Одлуком о одобравању преласка у

други образовни програм наставничко вијеће школе утврђује и обавезу полагања разлике наставних предмета.

(3) Редован ученик који заостаје у савладавању наставних садржаја у току свог образовања, може се преусмјерити на образовање по једноставнијем програму. Одлуку о преусмјеравању на образовање по једноставнијем програму доноси наставничко вијеће школе, а ако се ради о преусмјеравању на образовање у другу школу, одлуку о упису доноси наставничко вијеће те школе.

(4) Ученик са завршеном стручном школом (III степен стручне спреме), у оквиру исте струке, може наставити образовање у техничкој школи (IV степен стручне спреме), ако је први, други и трећи разред завршио најмање добрим успјехом и имао примјерно владање. Одлуку о одобравању наставка образовања у техничкој школи доноси наставничко вијеће школе, те утврђује и обавезу полагања разлике наставних предмета.

(5) Ученик којем је одобрен прелазак из једног у други образовни програм или му је одобрен наставак образовања у техничкој школи, утврђену разлику наставних предмета дужан је положити најкасније до 15. априла текуће школске године.

(6) Ако не положи разлику наставних предмета у року из става (5) овог члана ученик понавља разред.

Члан 64. (Практична настава)

(1) Практична настава у техничкој и стручној школи изводи се у складу са наставним плановима и програмима у школским радионицама, лабораторијама и кабинетима, те другим објектима за наставу, опремљеним у складу са одговарајућим нормативима.

(2) Практична настава изводи се под стручним надзором школе и у установама, привредним друштвима, другим правним лицима и лицима која самостално обављају дјелатност а која имају одговарајућу савремену опрему, техничко-технолошка средства и друге одговарајуће услове, у складу с наставним планом и програмом.

(3) Услови, облици, методе и поступци извођења практичне наставе, те вршење стручног надзора утврђују се посебним прописом који дониси министар на приједлог Педагошког завода.

Члан 65. (Феријална пракса ученика)

(1) Наставним планом и програмом техничке и стручне школе, могу се утврдити обавезе, програм, вријеме и трајање обављања феријалне праксе ученика.

(2) Услови извођења феријалне праксе за ученике школе утврђују се уговором са јавним предузећем, привредним друштвом, установом или лицем које самостално обавља дјелатност, у зависности од тога гдје се она изводи.

Члан 66. (Образовање ученика са посебним образовним потребама)

(1) Дјеца и млади са посебним образовним потребама стичу образовање у школама према програмима прилагођеним њиховим могућностима и способностима.

(2) У случајевима кад је немогуће пружити одговарајуће образовање у редовним школама, дјеца и млади са тежим сметњама и потешкоћама у развоју могу се, дјелимично или у цјелини, образовати у установама намијењеним за образовање и одгој лица са потешкоћама у физичком и психичком развоју.

(3) Образовање дјеце и младих са посебним образовним потребама је од приоритетног јавног интереса и саставни је дио јединственог образовног система.

(4) Ближи пропис о образовању и одгоју дјеце и младих са посебним образовним потребама доноси министар.

Члан 67.

(Наставни план и програм и трајање образовања за ученике са посебним образовним потребама)

(1) Наставним планом и програмом за образовање ученика са посебним образовним потребама утврђује се занимање, трајање образовања, однос општеобразовних, стручно-теоријских и садржаја практичне наставе и исходи учења.

(2) У школи за ученике са посебним образовним потребама образовање траје од једне до четири године по прилагођеним програмима за одговарајуће профиле I, II и III степена стручне спреме.

(3) Ученици оштећеног слуха и говора, образују се као редовни ученици и полазници по наставним плановима и програмима I, II, III и IV степена стручне спреме.

VIII. УЧЕНИЦИ

Члан 68.

(Стицање статуса ученика)

(1) Средњошколско образовање је свима доступно, у складу са постигнутим успјехом у основној школи, личним интересом и способностима.

(2) Статус ученика стиче се уписом у одговарајући разред школе.

(3) Статус редовног ученика може се стећи само у једној школи.

(4) Изузетно, ученик који има статус редовног ученика у једној школи, може стећи статус редовног ученика и у умјетничкој школи.

Члан 69.

(Упис ученика у школу)

(1) У први разред школе уписује се лице као редован ученик које је завршило основну школу и које није старије од 17 година у моменту уписа.

(2) Лице које се уписује у школу за ученике са посебним образовним потребама може се уписати без конкурса као редован ученик који је завршио основну школу и који није старији од 19 година.

(3) Упис ученика у први разред школе чији је оснивач Скупштина Кантона врши се на основу конкурса који објављује Министарство у дневном листу најмање два мјесеца прије почетка школске године.

(4) Упис ученика у први разред школе чији је оснивач црква или вјерска заједница или друго правно или физичко лице врши се на основу конкурса који објављује школа.

(5) Упис ученика у први разред врши се на основу постигнутог успјеха у учењу, резултата екстерне матуре и других посебних критерија, у складу са прописом којег доноси министар.

(6) За сваку школску годину школски одбор школе као јавне установе предлаже план уписа, а Министарство доноси коначан план уписа ученика у први разред, након проведене јавне расправе, уз сагласност Владе Кантона.

(7) Редовно средњошколско образовање у јавним установама је бесплатно.

(8) У умјетничку и вјерску школу могу се уписати ученици који су са успјехом завршили редовно основно образовање и положили пријемни испит.

(9) Изузетно, министар може посебном одлуком утврдити обавезу и начин полагања пријемног испита и у другим школама.

(10) Ближи пропис о начину полагања пријемног испита из става (8) овог члана у школи чији је оснивач Скупштина Кантона доноси министар.

(11) Акт о начину полагања пријемног испита у школи чији је оснивач друго правно или физичко лице доноси надлежни орган оснивача уз претходну сагласност Министарства.

Члан 70.

(Престанак статуса редовног ученика школе)

(1) Статус редовног ученика школе престаје:

а) завршавањем образовања у школи,

б) губљењем права на даље редовно образовање у тој школи,

ц) искључивањем из школе,

д) напуштањем школе,

е) исписивањем из школе,

ф) у другим случајевима прописаним законом.

(2) Поступак и услови за утврђивање напуштања школе утврђују се правилима школе.

Члан 71.

(Понављање разреда)

(1) Редован ученик који са успјехом не заврши разред, има право да понови разред.

(2) Редован ученик у току укупног средњошколског образовања има право два пута понављати разред, с тим да исти разред може поновити само једанпут.

(3) Редован ученик који у току образовања заостаје у савладавању наставних садржаја или не заврши разред, може се преусмјерити на образовање по једноставнијем програму одлуком наставничког вијећа.

(4) Лице које је изгубило статус редовног ученика, уколико жели да настави образовање као полазник, сноси трошкове свог образовања.

(5) Редован ученик који је завршио завршни разред, а из објективних разлога није приступио полагању матурског, односно завршног испита, задржава статус редовног ученика до полагања матурског односно завршног испита, а најдуже до окончања јануарског испитног рока наредне школске године.

Члан 72.

(Испис ученика из школе)

(1) Редован ученик се може исписати из школе уз писмену сагласност родитеља:

а) када из објективних разлога мора прекинути образовање,

б) када прелази у другу школу.

(2) Редован ученик се може исписати из школе у случају промјене мјеста боравка и наставка образовања у другој школи, али најкасније два мјесеца прије завршетка наставе у другом полугодишту, односно два мјесеца прије завршетка образовања.

(3) Школа ученицима из става (2) овог члана, на писмени захтјев ученика или родитеља, издаје увјерење о постигнутом успјеху у учењу и владању до момента исписа из школе.

Члан 73.

(Одсуствовање са наставе по одобрењу)

(1) Школа може ученицима, који су проглашени перспективним или врхунским спортистима, те надареним ученицима за поједине наставне области који су стекли право учешћа на међународним или државним такмичењима, као и у другим случајевима, одлуком наставничког вијећа школе, одобрити одсуствовање са наставе ради припремања и учешћа на такмичењима под условима утврђеним правилима школе.

(2) Школа ће ученицима из става (1) овог члана омогућити да, путем инструктивне наставе, консултативне наставе,

наставе на даљину и полагањем испита у току школске године, заврше одговарајући разред.

Члан 74.

(Праћење и вредновање резултата рада ученика)

(1) Школа је дужна да, у току образовања, систематски прати развој ученика, њихове склоности и способности, да вреднује резултате њиховог рада и усмјерава их у складу са потребама тржишта рада и програмом професионалне оријентације за избор одговарајућег образовања.

(2) Програм професионалне оријентације ученика доноси Педагошки завод.

Члан 75.

(Оцјењивање рада ученика)

(1) Школа је одговорна за редовно праћење, вредновање и оцјењивање ученика и равномјерну оптерећеност у току школске године.

(2) Оцјењивање успјеха у учењу ученика у школи је бројчано.

(3) Оцјењивање у школи је јавно и континуирано.

(4) Приликом оцјењивања уз бројчану оцјену уписује се и датум.

(5) Бројчане оцјене из предмета или области су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и довољан (1). Оцјена довољан (1) није пролазна.

(6) Изузетно, оцјењивање успјеха у учењу ученика са посебним образовним потребама, уколико ће то боље изразити резултате у односу на циљеве из плана поред бројчаног може бити и описно.

(7) Ближе прописе о праћењу, вредновању и оцјењивању резултата рада ученика доноси министар.

Члан 76.

(Општи успјех ученика)

(1) Општи успјех ученика утврђује се на основу закључених оцјена на крају оба полугодишта, а за ученике упућене на поправни испит, после обављених поправних испита.

(2) За ученике за које се настава не изводи по полугодиштима, општи успјех утврђује се на завршетку разреда.

(3) Наставничко вијеће након сваког полугодишта утврђује успјех у учењу и владању одјељења, разреда и школе.

Члан 77.

(Закључивање оцјена)

(1) Закључну оцјену из појединих наставних предмета утврђује одјељенско вијеће на приједлог предметног наставника.

(2) Ученик и његов родитељ, имају право приговора на закључну оцјену.

(3) Приговор се подноси наставничком вијећу, у року од три дана од дана саопштења оцјене.

(4) Приговором се може захтијевати изузеће предметног наставника из комисије за провјеру знања.

(5) Наставничко вијеће дужно је да у року од три дана донесе одлуку о приговору.

(6) Ако наставничко вијеће усвоји приговор, образоваће комисију која ће провјерити знање ученика у року од два дана.

(7) Оцјена комисије је коначна.

Члан 78.

(Начин утврђивања општег успјеха ученика)

(1) Општи успјех ученика утврђује се на основу просјека пролазних оцјена из свих наставних предмета.

(2) Ученик је завршио разред:

а) са одличним успјехом ако је постигао просјечну оцјену најмање 4,50,

б) са врло добрим успјехом ако је постигао просјечну оцјену најмање 3,50,

ц) са добрим успјехом ако је постигао просјечну оцјену најмање 2,50,

д) са довољним успјехом ако има просјечну оцјену најмање 2,00.

(3) Одјељенско вијеће утврђује успјех ученика и владање на нивоу одјељења, а наставничко вијеће утврђује постигнути успјех разреда и школе.

(4) Постигнути успјех утврђује се на основу просјечне оцјене заокружене на двије децимале за одјељење, разред и школу.

(5) На основу постигнутог успјеха из става (1) овог члана и других постигнућа, а на основу правилника којег доноси министар, на завршетку образовања се проглашава ученик генерације школе.

Члан 79.

(Поправни испит)

(1) Ученик који на крају другог полугодишта односно образовања, има једну или двије недовољне оцјене упућује се на поправни испит у августовском испитном року.

(2) Изузетно, ученик завршног разреда који на крају другог полугодишта односно образовања, има једну недовољну оцјену, може полагати поправни испит 15 дана након завршетка наставне године, уз писмену сагласност родитеља односно старатеља уколико није стекао пунољетство.

(3) Ученик који не положи поправни испит, упућује се да понови разред.

(4) Изузетно, ученику који прелази у завршни разред образовања, а не положи поправни испит из једног предмета у редовном августовском року, на приједлог одјељенског вијећа, наставничко вијеће може одобрити услован упис у наредни разред, с тим да је обавезан најкасније до краја септембра текуће године положити испит из предмета из којег је упућен на поправни испит.

(5) У случају да испит из става (4) овог члана не положи, ученик се враћа у претходни разред да га понови.

(6) Поправни испит за ученике ближе се уређује посебним прописом који доноси министар.

Члан 80.

(Завршетак разреда односно образовања)

Ученик је завршио разред односно образовање, када је успјешно завршио све обавезе утврђене наставним планом и програмом.

Члан 81.

(Владање ученика)

(1) У школи се оцјењује и владање ученика.

(2) Оцјене из владања су: примјерно, врло добро, добро, задовољава и лоше.

(3) Оцјену из владања утврђује одјељенско вијеће на приједлог разредника.

Члан 82.

(Завршетак два разреда у току једне школске године)

(1) Ученик који у току образовања показује изузетне способности и има одличан успјех, може брже напредовати, односно завршити два разреда у току једне школске године.

(2) Ближим прописом који доноси министар утврђује се начин бржег напредовања, односно завршетка два разреда у току једне школске године.

Члан 83.**(Допунски, разредни и матурски/завршни испит)**

(1) Ученику школе може се утврдити обавеза полагања допунског, разредног и матурског, односно завршног испита.

(2) Допунски испит полаже ученик из одређених предмета или области у случајевима промјене школе и даљег наставка образовања, те након проведеног поступка еквиваленције свједоцбе или нострификације дипломе.

(3) Наставничко вијеће школе утврђује наставне предмете из којих се полаже допунски испит.

(4) Ако ученик који има статус редовног ученика полаже допунски испит из одређеног предмета или области у случајевима да претходно има стечено стручно звање или занимање сноси трошкове полагања допунских испита.

(5) Разредни испит полагају полазници и редовни ученици.

(6) Разредни испит за редовне ученике се организује у случајевима када је ученик на крају наставне године односно образовања остао неоцијенен из оправданих разлога, односно оправдано изостао са наставе више од једне трећине планираних часова у току школске године, као и ученик који је похађао инструктивну наставу.

(7) Матурски/завршни испит се полаже на завршетку образовања.

(8) Уколико се утврде неправилности настале у поступку провођења испита, наставничко вијеће поништава испите најкасније у року од 30 дана од дана полагања испита.

(9) Ближе прописе о организовању, начину, времену и условима полагања испита у школи доноси министар.

Члан 84.**(Полагање матурског/завршног испита у гимназији, техничкој, умјетничкој, вјерској и стручној школи)**

(1) На завршетку образовања у гимназији, техничкој, умјетничкој и вјерској школи се полаже матурски испит.

(2) На завршетку образовања у стручној школи за стицање III степена стручне спреме полаже се завршни испит са практичним радом.

(3) Програм и начин полагања матурског/завршног испита утврђује се наставним планом и програмом за сваку врсту школе.

(4) Ближи пропис о полагању матурског/завршног испита у гимназији, техничкој, умјетничкој и стручној школи чији је оснивач Скупштина Кантона доноси министар на приједлог Педагошког завода.

(5) Програм полагања екстерне матуре на приједлог Педагошког завода доноси министар.

(6) Акт о полагању матурског испита у школи чији је оснивач друго правно или физичко лице доноси оснивач, уз претходну сагласност Министарства.

(7) Изузетно, уколико је усљед проглашеног стања природне или друге несреће или за вријеме проглашеног ванредног стања током наставне године дошло до прекида редовног рада и функционисања школе, министар може донијети одлуку о одгађању, неодржавању или другачијој организацији матурског или завршног испита, односно екстерне матуре.

(8) Одлуку о одгађању, неодржавању или другачијој организацији матурског или завршног испита министар доноси у консултацијама са Педагошким заводом.

(9) Уколико министар донесе одлуку о одгађању, неодржавању или другачијој организацији екстерне матуре у свим школама са подручја Кантона из разлога прописаних ставом (7) овог члана, том одлуком, у погледу екстерне матуре, уређује се и начин заштите интереса ученика приликом евентуалног наставка високошколског образовања и уписа у прву годину првог циклуса студија.

Члан 85.**(Диплома за постигнуте резултате)**

(1) Ученику који у току четворогодишњег образовања и одгоја по наставном плану и програму постигне одличан успјех из свих наставних предмета, примјерно владање у свим разредима школе, изузетне резултате у додатној настави, слободним активностима, као и постигнуте изузетне резултате на такмичењима, смотрема и у другим ваннаставним активностима, издаје се посебна диплома за постигнуте резултате.

(2) Ученику који постиже одличне резултате у образовно-одгојном процесу могу се додјелјивати похвале, признања и награде под условима и на начин утврђен правилима школе.

(3) Образац посебне дипломе из става (1) овог члана прописује министар.

Члан 86.**(Педагошке мјере)**

(1) Ученику се због његовог недолечног понашања могу изрећи следеће педагошке мјере:

- а) укор разредника,
- б) укор одјељењског вијећа,
- ц) укор директора,
- д) укор наставничког вијећа,
- е) премјештање у друго одјељење,
- ф) искључење из школе.

(2) Педагошка мјера искључење из школе се може изрећи само за тежа повреде обавеза ученика.

(3) Тежа повреда обавеза ученика је:

- а) преправка података у свједочанству, дипломи или другим јавним исправама,
- б) преправка или дописивање података у евиденцију коју води школа,
- ц) политичко организовање или дјеловање ученика у школи,
- д) крађа школске и ученичке имовине,
- е) давање или употреба алкохола и наркотичких средстава у школи или у школском дворишту, као и подстрекивање на њихову употребу,
- ф) вршњачко насилничко понашање,
- г) насилничко понашање и омаловажавање наставника и осталих запосленика школе,
- х) посједовање оружја,
- и) изражавање националне и вјерске нетрпељивости,
- ј) неоправдано изостајање са наставе и других облика образовно-одгојног рада 30 и више часова,
- к) злоупотреба мобилног телефона или других електронских уређаја у току наставног процеса,
- л) намјерно оштећење или уништење школске имовине,
- м) лажне дојаве о подметнутим експлозивним средствима у простору школе,
- н) и у другим случајевима прописаним правилима школе.

(4) Педагошке мјере укор наставничког вијећа, премјештање у друго одјељење и искључење из школе, изриче наставничко вијеће, о чему школа доноси рјешење.

(5) Ученик, односно његов родитељ, на изречене педагошке мјере укор наставничког вијећа, премјештање у друго одјељење или искључење из школе, могу поднијети жалбу школском одбору.

(6) Одлука школског одбора је коначна.

Члан 87.**(Педагошке мјере и материјална одговорност ученика)**

(1) Изречена педагошка мјера повлачи снижавање оцјене из владања ученика.

(2) Педагошка мјера важи за школску годину за коју је изречена, а у току школске године може се ублажавати или укинути осим у вјерским школама.

(3) Ученик ће одговорати за материјалну штету учињену у школи или код правног или физичког лица код кога обавља практичну наставу, ако је исту учинио намјерно. Висину учињене штете и околности под којим је штета учињена утврђује комисија коју именује директор школе.

(4) Одлуку о одговорности ученика за штету и висину накнаде, на приједлогу комисије доноси директор, на коју ученик односно његов родитељ може уложити приговор школском одбору. Одлука школског одбора је коначна.

(5) Ближи пропис о повредама дисциплине, поступку за утврђивање одговорности ученика, дужини трајања педагошке мјере, њеном ублажавању, укидању и посљедичном односу на оцјену из владања ученика, као и о накнади учињене материјалне штете, доноси министар.

Члан 88.

(Обавеза упознавања ученика са њиховим правима, дужностима и одговорностима)

Школа је обавезна да, на почетку школске године, упозна ученике са њиховим правима, дужностима и одговорностима утврђеним овим законом и правилима школе.

IX. ПЕДАГОШКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ЕВИДЕНЦИЈА И ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

Члан 89.

(Ученичка књижица)

(1) Школа уписаним редовним ученицима, на почетку образовања, издаје ученичку књижицу која важи до краја одговарајућег образовања и одгоја.

(2) Ученичка књижица је јавна исправа којом се у току средњег образовања доказује статус ученика школе.

Члан 90.

(Свједоцба и диплома)

(1) О завршеном разреду односно образовању, школа издаје свједоцбу.

(2) Ученику који положи са успјехом матурски односно завршни испит, издаје се диплома о завршеној школи.

(3) Свједоцба односно диплома, коју издаје школа, има важност јавне исправе.

Члан 91.

(Валидност свједоцбе односно дипломе)

Свједоцба односно диплома стечена на територији Босне и Херцеговине, има исту вриједност као и свједоцба односно диплома стечена у одговарајућим школама на подручју Кантона.

Члан 92.

(Дупликат свједоцбе односно дипломе)

На захтјев ученика или његовог родитеља, школа издаје дупликат свједоцбе односно дипломе на основу података из матичне књиге.

Члан 93.

(Документација и евиденција)

(1) Школа води документацију и евиденцију о образовно-одгојној дјелатности: матичну књигу, регистар, разредну књигу, дневник рада и др.

(2) Подаци у матичној књизи су трајне вриједности.

(3) Школа издаје свједоцбе, дипломе, ученичке књижице и друге документе и одговорна је за вјеродостојност података садржаних у издатим документима.

(4) Ближе прописе о садржају документације и начину вођења евиденције у школи чији је оснивач Скупштина Кантона, град или општина, доноси министар уз претходно стручно мишљење Педагошког завода.

(5) Акт о садржају документације и начину вођења евиденције у школи чији је оснивач друго правно или физичко лице доноси оснивач уз претходну сагласност Министарства и стручног мишљења Педагошког завода.

X. НАСТАВНИЦИ, СТРУЧНИ САРАДНИЦИ, СЕКРЕТАРИ, САРАДНИЦИ И ВАННАСТАВНО ОСОБЉЕ

Члан 94.

(Послови наставника и стручних сарадника)

(1) Образовно-одгојни рад у школи обављају наставници и стручни сарадници.

(2) Лица из става (1) овог члана обављају следеће послове:

а) остварују циљеве и задатке образовања и одгоја утврђене овим законом и на основу њега донесеним прописима и другим актима,

б) реализују наставни план и програм у оквиру 40-часовне радне седмице и годишњег програма рада школе,

ц) прате и вреднују успјех у учењу и владању ученика,

д) воде педагошку евиденцију и документацију о образовно-одгојном раду,

е) сарађују са стручном службом школе и родитељима ученика на пословима образовања и одгоја,

ф) учествују у раду стручних органа школе ради унапређивања рада школе и

г) извршавају и друге обавезе по налогу директора школе које произлазе из општих аката школе и годишњег програма рада школе.

(3) Наставници и стручни сарадници дужни су да предузимају мјере ради заштите права дјетета, те да о сваком кршењу тих права, посебно о свим облицима насиља над дјететом, одмах обавијесте родитеље и надлежну службу социјалне заштите.

Члан 95.

(Услови за извођење наставе)

(1) Послове наставника и стручног сарадника може обављати лице које осим услова утврђених Законом о раду, испуњава и следеће услове:

а) има одговарајући ниво образовања у складу са наставним планом и програмом,

б) има положен стручни испит за самосталан рад у образовању,

ц) здравствено способан за обављање послова наставника или стручног сарадника,

(2) Услови из става (1) овог члана доказују се прије заснивања радног односа.

(3) На наставника, односно стручног сарадника који се прима у својству приправника, не односи се тражени услов из става (1) тачка б).

(4) Дипломе издате у Босни и Херцеговини, као и дипломе издате у бившој СФРЈ до 6. априла 1992. године са истим степеном и врстом школске спреме која се тражи за наставнике и стручне сараднике школе, имају једнаку вриједност, а на основу Закона о важности јавних исправа у Босни и Херцеговини („Службени гласник Босне и Херцеговине”, број 23/04).

(5) За доказивање услова из става (1) тачка ц) овог члана признаје се само љекарско увјерење које издаје овлашћена здравствена установа.

Члан 96.**(Утврђивање одговарајуће стручне спреме)**

(1) Програмске садржаје општеобразовних наставних предмета може реализовати наставник који има одговарајући ниво образовања – висока стручна спрема у трајању од најмање четири године или еквивалент и стручно звање у одређеној области и положен стручни испит за самосталан рад у образовању.

(2) Програмске садржаје стручно-теоријских наставних предмета може реализовати наставник који има одговарајући ниво образовања – висока стручна спрема у трајању од најмање четири године или еквивалент и стручно звање у одређеној области са допунским педагошко-психолошко-методичко-дидактичким образовањем и положен стручни испит за самосталан рад у образовању.

(3) Програмске садржаје практичне наставе могу реализовати наставници који имају одговарајући профил и стручну спрему (VI и VII степен стручне спреме), или еквивалент и стручно звање у одређеној области са допунским педагошко-психолошко-методичко-дидактичким образовањем и положеним стручним испитом за самосталан рад у образовању и једну годину радног искуства у струци после стицања одговарајуће стручне спреме.

(4) Практичну наставу у школама могу изводити наставници са V степеном стручне спреме са допунским педагошко-психолошко-методичко-дидактичким образовањем и положеним стручним испитом за самосталан рад у образовању и три године радног искуства у струци после стицања одговарајуће стручне спреме.

(5) Практичну наставу у привредним друштвима и другим правним и физичким лицима по програму школе могу изводити лица која имају одговарајући профил и стручну спрему утврђену наставним планом и програмом и три године радног искуства у струци после стицања одговарајуће стручне спреме.

(6) Одговарајућа стручна спрема за извођење наставе појединих предмета утврђује се Наставним планом и програмом.

(7) Спорне случајеве о стручној спремности из овог члана рјешава Педагошки завод.

Члан 97.**(Стручни сарадници)**

Педагошке, библиотекарске и друге стручне послове у школи обављају стручни сарадници са завршеним одговарајућим степеном и врстом стручне спреме и положеним одговарајућим стручним испитом у складу са Педагошким стандардима и нормативима.

Члан 98.**(Секретар школе)**

(1) Секретар школе обавља правне и послове од значаја за рад и унутрашњу организацију школе, учествује у надзирању и координира рад помоћно-техничког особља школе, у складу са описом послова радног мјеста сарађује са Министарством, другим органима управе и правним лицима у вези са пословима из редовне дјелатности школе, по овлашћењу и у сарадњи са директором школе заступа школу у судским и управним поступцима, те у сарадњи са директором и педагогом школе прати реализацију програма рада школе.

(2) Услови за обављање послова и опис послова радног мјеста секретара школе, у складу са овим законом, ближе се одређују Педагошким стандардима и нормативима.

(3) Секретар школе, по службеној дужности, уједно је и секретар школског одбора, и исти има право и обавезу присуствовати сједницама школског одбора, без могућности права одлучивања.

(4) Секретар школе одговоран је за коришћење материјалних и људских ресурса који су му повјерени и за свој рад одговара директору школе.

Члан 99.**(Сарадници)**

За учествовање у образовно-одгојном раду и обављању послова под непосредним руководством наставника, школа може ангажовати за сарадника лаборанта и друго лице које има завршену средњу стручну спрему одговарајућег усмјерења и положен стручни испит у струци.

Члан 100.**(Ваннаставно особље)**

Административне, финансијске, оперативно-техничке и помоћно-техничке послове у школи, у складу са описом послова радног мјеста, обавља ваннаставно особље школе. Називи радних мјеста, услови за обављање послова и описи послова радних мјеста ваннаставног особља, ближе се одређују Педагошким стандардима и нормативима.

Члан 101.**(Запошљавање у школи)**

(1) Школа чији је оснивач Скупштина Кантона дужна је вршити пријем запосленика на основу јавног конкурса, односно огласа, којег расписује Министарство и објављује у дневном листу и на веб страници Министарства и истовремено доставља Служби за запошљавање Кантона.

(2) Школа чији је оснивач друго правно или физичко лице врши пријем запосленика на основу конкурса, односно огласа, који се расписује у складу са општим актима школе.

(3) Јавни конкурс, односно оглас, расписује се најмање два пута у току школске године, а обавезно прије почетка школске године и прије почетка другог полугодишта.

(4) Лица из става (1) овог члана, могу се примити у радни однос на одређено или неодређено вријеме и без конкурса у следећим случајевима:

а) код преузимања запосленика који је остао дјелимично или у цјелости без послова и радних задатака у другој основној, односно средњој школи на подручју Кантона,

б) ради обезбјеђења стручне заступљености наставе и обављања других неопходних послова, до окончања поступка по расписаном конкурс, односно огласу, односно до расписивања конкурса, односно огласа, школа може примити лице које испуњава услове утврђене овим законом на период до краја започетог полугодишта,

ц) ради замјене одсутног запосленика школе (боловање, неплаћено одсуство и сл.), може се примити лице одговарајућег профила и стручне спреме до краја започетог полугодишта,

д) када запосленика, који је засновао радни однос на неодређено вријеме у другој школи, на основу мишљења надлежне здравствене установе, није могуће распоредити на друго одговарајуће радно мјесто у истој школи, споразумом између школа,

е) прелазак из једне у другу основну или средњу школу ради замјене запосленика на истим радним мјестима на основу споразума потписаног од стране оба запосленика, директора школа и уз претходну сагласност Министарства,

ф) ради допуне до пуног радног времена када се ради о запосленику који у тој школи има засновао радни однос на неодређено непуну радно вријеме, уз претходну сагласност Министарства,

г) прелазак запосленика из једне у другу основну или средњу школу на захтјев запосленика, а на основу споразума директора школа и претходну сагласност Министарства.

(5) Изузетно, у складу са одредбама става (4) тачке б) и ц) овог члана, уз претходну сагласност Министарства, за обављање послова из чланова 98. и 100. овог закона, школа може без конкурса или огласа примити у радни однос на одређено вријеме лице које испуњава прописане услове и током зимског или љетног одмора ученика. Овако заснован радни однос може трајати до окончања поступка по расписаном конкурс у или огласу, а најдуже до почетка првог наредног полугодишта.

(6) Ангажовањем запосленика у радни однос на неодређено вријеме из става (4) тачке а), д), е) и г) овог члана не може се угрозити радно-правни статус запосленика који су примљени у радни однос на неодређено вријеме у тој школи путем јавног конкурса, односно јавног огласа, прије реализације радног ангажмана на неодређено вријеме по претходно наведеним тачкама.

(7) Изузетно, ако се након окончања конкурсне процедуре не може изабрати кандидат, односно ако се попуњавање упражњене радне позиције не може извршити лицем одговарајућег стручног звања и стручне спреме на начин прописан ставом (4) тачке б) и ц) овог члана, школа може засновати радни однос са лицем које ће радити на припремању ученика за полагање разредног испита (инструктивна настава).

(8) Радни однос из става (7) овог члана, у складу са упутством које доноси министар и уз претходну сагласност Министарства, заснива се на одређено вријеме и може трајати до краја започетог полугодишта.

(9) Уговор о раду закључен у складу са одредбама ставова (7) и (8) овог члана не може прерасти у уговор о раду на неодређено вријеме.

(10) Уколико се по окончању конкурса не буде могао изабрати кандидат у складу са ставом (4) овог члана, школа може ангажовати запосленика без заснивања радног односа у циљу реализације наставног процеса за дефицитарна занимања за која је потребно ангажовати стручне кадрове који су у радном односу код другог послодавца.

(11) Радно-правни статус запосленика школе чији је оснивач Скупштина Кантона који је остао дјелимично или у цјелости без послова и радних задатака у школи, рјешава се у складу са овим законом и Програмом збрињавања запосленика за чијим је радом престала потреба, којег доноси Влада Кантона, на приједлог Министарства, уз учешће синдиката.

(12) Школа чији је оснивач Скупштина Кантона је дужна у складу са Педагошким стандардима и нормативима доставити Министарству податке о потребама за попуном упражњених радних мјеста, као и податке о запосленицима школе за чијим је радом дјелимично или у цјелости престала потреба на нивоу школе.

(13) Прописом који доноси министар ближе се уређују услови, критерији и поступак запошљавања у установама средњег образовања чији је оснивач Скупштина Кантона.

Члан 102.

(Забрана дискриминације)

Забрањује се дискриминација по било којем основу у раду школе, у поступку запошљавања, утврђивања плате и других накнада за исти рад, односно за рад једнаке вриједности, напредовања у послу под једнаким условима образовања, оспособљавања и стручног усавршавања, услова рада, те сваке друге радње која представља неки облик директне или индиректне дискриминације.

Члан 103.

(Систематски и други љекарски прегледи)

(1) Школа је дужна обезбиједити да запосленици школе

изврше љекарски преглед сваке године најкасније до 30. септембра, те систематски преглед најмање једном у четири године.

(2) Трошкови систематског и љекарског прегледа запосленика у школи чији је оснивач Скупштина Кантона, падају на терет буџета Кантона. Одлуку о висини трошкова систематског и љекарског прегледа доноси овлашћена здравствена установа, уз претходно прибављено мишљење Министарства здравства Тузланског кантона.

(3) Ако се од стране овлашћене здравствене установе установи да је наставник, стручни сарадник или сарадник оболио од заразне болести или душевне болести, да је склон алкохолизму или наркоманији или има озбиљне поремећаје у понашању, то лице не може обављати послове који подразумијевају рад са ученицима, док овлашћена здравствена установа не утврди да су престале околности због којих му је рад са ученицима забрањен.

Члан 104.

(Упућивање запосленика на оцјену радне способности)

(1) У случају основане сумње да је запосленику школе психофизичко здравље нарушено у мјери која битно умањује његову радну способност, директор школе може упутити запосленика на оцјену радне способности.

(2) На одлуку о упућивању на оцјену радне способности незадовољни запосленик има право поднијети жалбу школском одбору.

(3) Одлука школског одбора по поднесеној жалби је коначна.

(4) Ако се оцјеном радне способности утврди да запосленик није у могућности уредно извршавати обавезе у образовно-одгојном раду због трајно нарушеног психофизичког здравља, понудиће му се одговарајући послови према преосталој радној способности, у складу са Законом.

Члан 105.

(Подобност за рад са дјецом)

(1) За рад са дјецом неподобан је запосленик који је правоснажном пресудом осуђен на казну затвора за кривично дјело против уставног поретка, против човјечности и међународног права, против живота и тијела, против сполне слободе и морала, против брака и породице, против здравља људи, против јавног реда и правног промета, подмићивања или кривично дјело против службене или друге одговорне функције осим ако је наступила рехабилитација по посебном закону.

(2) Лицу из става (1) овог члана које је правоснажном пресудом осуђено на издржавање казне затвора у трајању дужем од три мјесеца а запосленик је школе даном правоснажности пресуде отказаће се уговор о раду без обавезе поштивања прописаног или уговореног отказног рока.

(3) Ако је запосленик школе правоснажном пресудом осуђен на издржавање казне затвора у трајању краћем од три мјесеца, у том случају, за период издржавања казне затвора и период од најдуже 15 дана након издржане казне затвора, директор школе, у складу са чланом 106. овог закона, донијеће одлуку о суспензији запосленика са послова и радних задатака. Након издржане казне затвора запосленик је дужан у року од 15 дана од дана издржане казне јавити се на посао, а у противном директор школе ће том запосленику неодложно отказати уговор о раду, без обавезе поштивања прописаног или уговореног отказног рока.

(4) Ако је приликом заснивања радног односа са школом одређено лице прикрило тражене информације, а накнадно се

утврди неподобност тог лица за рад са дјецом из става (1) овог члана, директор школе ће таквом лицу отказати уговор о раду, без обавезе поштивања прописаног или уговореног отказног рока.

(5) Одредбе овог члана сходно се примјењују и на директора школе, у којем случају ће школски одбор донијети одлуку о пријевременом разрешењу директора школе.

Члан 106.

(Суспензија запосленика)

(1) Запосленик школе суспендује се са послова и радних задатака ако је за неко од кривичних дјела из става 105. став (1) овог закона против истог потврђена оптужница.

(2) Изузетно од става (1) овог члана, ако се ради о кривичном дјелу против човјечности и међународног права, против здравља људи, против живота и тијела или против сполне слободе и морала, запосленик школе може се суспендовати са послова и радних задатака и након доношења наредбе о спровођењу истраге, што се од стране директора школе цијени у сваком конкретном случају.

(3) Суспензија из става (1) овог члана траје до правоснажног окончања кривичног поступка, а у случају из става (2) овог члана до окончања истраге или правоснажног окончања кривичног поступка.

(4) Ако је запосленику школе од стране суда одређен притвор исти се суспендује са послова и радних задатака одмах по одређивању притвора, а суспензија по овом основу траје за вријеме трајања истог. Након пуштања на слободу у односу на запосленика школе сходно се примјењују остале одредбе овог закона којим се уређује суспензија запосленика.

(5) Запосленик школе може се суспендовати и у случају када је против њега покренут дисциплински поступак за тежу повреду радне дужности. Суспензија у овом случају траје до правоснажног окончања дисциплинског поступка.

(6) Одлуку о суспензији запосленика, у складу са овим законом, доноси директор школе.

(7) Ако се ради о запосленику који је закључио уговор о раду на одређено вријеме, суспензија траје најдуже до истека периода на који је уговор о раду закључен, након чега таквом запосленику, ако још увијек није окончана истрага или правоснажно окончан кривични или дисциплински поступак, престаје радни однос.

(8) Током трајања суспензије запосленик има право на накнаду плате у износу од 70% своје основне плате.

(9) Запосленик има право на накнаду до пуног износа плате коју би остварио да је радио, ако се у кривичном поступку правоснажно утврди да није крив за неко од кривичних дјела из става (1) овог члана, ако се против истог обустави истрага или правоснажно утврди да није крив за неко од кривичних дјела из става (2) овог члана, односно ако се у дисциплинском поступку утврди да не постоји одговорност за тежу повреду радне дужности.

(10) Против одлуке о суспензији из ставова (1), (2), (4) и (5) овог члана, у року од осам дана од дана запримања исте, запосленик може поднијети приговор школском одбору.

(11) Приговор изјављен против одлуке о суспензији из ставова (1), (2) и (4) овог члана не одлаже њено извршење.

(12) Против одлуке школског одбора из става (10) овог члана, у року од 30 дана од дана њеног запримања, запосленик школе може покренути парнични поступак.

Члан 107.

(Распоред радног времена)

Распоред радног времена запосленика школе у оквиру радне седмице утврђује директор школе, у складу са Педагошким стандардима и нормативима.

Члан 108.

(Седмично оптерећење наставника)

(1) Наставник у оквиру 40-часовне радне седмице има највише до 35 часова свих облика образовно-одгојног рада који укључују: наставну норму редовне наставе утврђену Педагошким стандардима и нормативима, вријеме за припрему за наставу, исправку и оцјенивање писмених, контролних и графичких радова, часове одјељенске заједнице, допунске, додатне и факултативне наставе, кординирање рада секција, удружења и других облика ученичког организовања.

(2) Изузетно, уколико се по окончању конкурса настава није могла стручно заступити, нити се могло ангажовати лице на послове инструктивне наставе, наставник може, на захтјев директора, у току једног полугодишта, радити изнад наставне норме утврђене Педагошким стандардима и нормативима до шест наставних часова седмично.

(3) Рад из става (2) овог члана сматра се прековременим радом.

Члан 109.

(Годишњи одмор)

(1) Запосленици школе, у правилу, годишњи одмор користе током трајања љетног одмора ученика, у трајању до 35 радних дана, у складу са Законом о раду („Службене новине Федерације БиХ“, број: 26/16) – (у даљем тексту: Закон о раду) и колективним уговором.

(2) Запосленик школе који годишњи одмор не искористи у току љетног одмора ученика, исти може користити до 30. јуна наредне календарске године, под условом да је без прекида у току календарске године на коју се годишњи одмор односи користио најмање 12 радних дана.

(3) Запосленик који не искористи дио годишњег одмора у смислу става (2) овог члана, нема право преношења годишњег одмора у наредну календарску годину.

(4) Изузетно од одредаба ставова (2) и (3) овог члана, запосленик школе који годишњи одмор не искористи због породичног одсуства, исти може пренијети у наредну календарску годину, а у том случају дужан га је искористити најкасније до 30. јуна наредне године, након чега губи право на коришћење истог.

Члан 110.

(Права и дужности наставника)

Наставници имају право и дужност да организују и обављају непосредан образовно-одгојни рад, прате, подстичу и помажу развој ученика, стручно се усавршавају и извршавају друге задатке утврђене овим законом и правилима школе.

Члан 111.

(Приправник)

(1) Приправник је лице које први пут заснива радни однос у занимању за које се образовало, ради стручног оспособљавања за самосталан рад.

(2) У току трајања приправничког стажа, приправнику из става (1) овог члана, за пуно радно вријеме, припада плата у износу 70% плате радног мјеста за које се оспособљава као и друге накнаде које немају карактер плате.

(3) У складу са прописом из члана 113. став (4) овог закона, школа са приправником заснива радни однос на онолико времена колико траје стручно оспособљавање за самосталан рад.

(4) Стручно оспособљавање за самосталан рад које није проведено у складу са одредбама става (3) овог члана и прописом из члана 113. став (4) овог закона не може бити основа за полагање стручног испита.

(5) Одредбе ставова (3) и (4) овог члана, без заснивања радног односа, сходно се примјењују и на лица из члана 112. овог закона.

Члан 112.**(Стручно оспособљавање без заснивања радног односа)**

Ако је стручни испит или радно искуство утврђено законом или правилником о раду услов за обављање послова одређеног занимања, школа може лице које је завршило школовање за такво занимање примити на стручно оспособљавање без заснивања радног односа у складу са Законом о раду („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 26/16 и 89/19) и прописом из члана 113. став (4) овог закона.

Члан 113.**(Оспособљавање за самосталан рад)**

(1) Наставничко вијеће школе утврђује програм оспособљавања за самосталан рад и именује ментора лицу из чланова 111. и 112. овог закона.

(2) Верификовање рада наставника, стручног сарадника и сарадника за вријеме оспособљавања за самосталан образовно-одгојни рад врши ментор.

(3) До момента стицања услова за самосталан образовно-одгојни рад, наставник, стручни сарадник или сарадник ради по инструкцијама и под надзором ментора.

(4) Дужину трајања приправничког стажа, начин и услове полагања стручног испита лица из чланова 111. и 112. овог закона, именовање и састав комисије пред којом се полаже стручни испит, садржај испита, издавање увјерења о положеном стручном испиту, као и вођење евиденције, ближе се уређује прописом Владе Кантона.

(5) За оспособљавање лица из чланова 111. и 112. овог закона одговорни су директор и ментор.

(6) У оспособљавању лица из чланова 111. и 112. овог закона, стручну помоћ директорима и менторима приправника пружа Педагошки завод.

Члан 114.**(Оцјењивање рада наставника, стручних сарадника и сарадника)**

(1) Школа је дужна обезбиједити да се рад наставника, стручних сарадника и сарадника оцјењују сваке двије године.

(2) Оцјена рада наставника, стручног сарадника и сарадника заснива се на успјешности у раду са ученицима, ваннаставном стручном раду, квалитету и резултатима самосталног извршавања послова и задатака, одговорности у раду и радној дисциплини, благовремености и уредности у извршавању послова, ангажовању на осавременавању образовно-одгојног процеса, стручном усавршавању и доприносу афирмацији школе, сарадничком односу према колегама, поштивању кодекса етичности и професионалности у раду.

(3) Приликом оцјењивања рада наставника, стручних сарадника и сарадника узима се у обзир оцјена Педагошког завода.

(4) Наставник, стручни сарадник и сарадник, који за свој рад буде два пута узастопно оцјењен оцјеном „не задовољава“, губи право на даљи рад у настави.

Члан 115.**(Стицање виших стручних звања)**

(1) Школа је дужна да на основу резултата оцјењивања рада наставницима, стручним сарадницима и сарадницима школе омогући стицање виших стручних звања.

(2) Основна звања наставника, стручних сарадника и сарадника су: наставник, стручни сарадник и сарадник.

(3) Виша стручна звања су:

а) наставник ментор, наставник савјетник,

б) стручни сарадник ментор, стручни сарадник савјетник,

ц) виши сарадник.

(4) Стручно усавршавање органа руковођења и управљања школе, наставника, стручних сарадника, секретара, сарадника и ваннаставног особља, поступак оцјењивања рада, стицање виших стручних звања и вођење документације ближе се уређују прописима које доноси Влада Кантона.

(5) Све облике стручног усавршавања запосленика у образовању у сарадњи са свим релевантним институцијама припрема, организује и реализује Педагошки завод.

(6) Педагошки завод врши анализе потреба за стручним усавршавањем, планирањем и организовањем те имплементацијом и финансирањем, као и евалуацијом и извјештавањем о обављеним активностима стручног усавршавања.

(7) Програм обуке и каталог стручног усавршавања утврђује Педагошки завод.

(8) Финансирање стручног усавршавања врши се из буџета Кантона.

Члан 116.**(Престанак права на даљи рад наставника, стручног сарадника и сарадника и распоређивање на друге послове односно отказивање уговора о раду)**

(1) Наставник, стручни сарадник и сарадник може изгубити право на даљи рад на пословима образовања и одгоја у случају кад Педагошки завод утврди да наставник, стручни сарадник или сарадник није у могућности да извршава своје дужности у складу са овим законом, другим прописима и правилима школе.

(2) Школски одбор доноси одлуку о престанку права наставника, стручног сарадника и сарадника на даљи рад на пословима образовања и одгоја.

(3) У случају из става (2) овог члана, наставнику, стручном сараднику и сараднику се може понудити закључење новог уговора под измијењеним условима.

Члан 117.**(Одлучивање о правима, обавезама, одговорностима и другим правним интересима запосленика из радног односа)**

(1) О правима, обавезама, одговорностима и другим правним интересима запосленика школе из радног односа, ако законом није другачије прописано, одлучује директор школе.

(2) Против одлуке директора из става (1) овог члана, у року од осам дана од дана запримања исте, запосленик може изјавити приговор школском одбору.

(3) Ако овим законом није другачије прописано, благовремено изјављен приговор запосленика на одлуку директора школе из става (1) овог члана одлаже њено извршење.

(4) Против одлуке школског одбора донесене по приговору из става (2) овог члана, у року од 30 дана од дана њеног запримања, запосленик школе може покренути парнични поступак.

Члан 118.**(Дисциплинска одговорност запосленика школе)**

(1) Колективним уговором или правилником о раду утврђују се лакше и теже повреде радних дужности запосленика школе.

(2) Дисциплинске мјере које се могу изрећи запосленику школе због повреде радних дужности су: писмено упозорење, новчана казна и отказ уговора о раду.

(3) Новчана казна и отказ уговора о раду могу се изрећи само за теже повреде радних дужности.

(4) Правилником о раду не могу се утврдити неповољнија права за запосленика од права утврђених колективним уговором.

(5) Правила дисциплинског поступка, дисциплинске

мјере за поједине повреде радних дужности, органи за вођење дисциплинског поступка и друга питања која се тичу дисциплинског поступка, у складу са овим законом, ближе се уређују прописом који доноси министар.

XI. СТРУЧНИ НАДЗОР

Члан 119.

(Стручни надзор)

- (1) Стручни надзор обавља Педагошки завод.
- (2) Стручни надзор се врши над организовањем и извођењем наставе и других облика образовно- одгојног рада и радом наставника, стручних сарадника и сарадника у свим школама, ради даљег унапређења образовно-одгојног рада, а у циљу провере да ли ученици достижу стандарде успјеха у учењу које утврди Агенција.
- (3) Изузетно, за наставни предмет вјеронауку стручни надзор врши Педагошки завод и вјерска заједница.
- (4) Стручни надзор обухвата, нарочито:
 - а) праћење примјене и реализације наставног плана и програма, односно циљева и задатака, садржаја, обима, облика, метода и поступака образовно-одгојног рада,
 - б) праћење и оцјењивање рада наставника, стручних сарадника и сарадника у настави као и рада директора и помоћника директора у школи,
 - ц) пружање стручне помоћи наставнику у планирању, програмирању и организовању образовно-одгојног рада, оцјењивању и напредовању ученика, а посебно надарених ученика,
 - д) пружање стручне помоћи у планирању ваннаставних активности, излета и стручних екскурзија,
 - е) надзор над документацијом и евиденцијом везано за образовање и образовни процес,
 - ф) као и друге послове у складу са законом.

Члан 120.

(Вршење стручног надзора)

Школа је обавезна да омогући Педагошком заводу несметано вршење стручног надзора и увид у документацију и евиденцију коју води.

Члан 121.

(Извјештај о стручном надзору)

- (1) Педагошки завод о обављеном стручном надзору над радом школе чији је оснивач Скупштина Кантона доставља извјештај школи и Министарству.
- (2) Пропис о стручном надзору доноси Влада Кантона.
- (3) Извјештај о извршеном стручном надзору школа Педагошки завод је дужан доставити сваких шест мјесеци.

Члан 122.

(Стандарди за оцјењивање)

- (1) Стандард и квалитет образовања и обуке у оквиру средњег општег и стручног образовања и обуке, укључујући образовање и обуку одраслих, прате Агенција, Педагошки завод и Министарство.
- (2) Школа је дужна омогућити Агенцији и Педагошком заводу да се, у сарадњи с Министарством, баве успостављањем стандарда за резултате учења ученика и оцјењивање степена њиховог успјеха, укључујући и матурски/завршни испит, организовањем екстерног оцјењивања школа, провођењем истраживања у области оцјењивања с циљем да процијени развој и представи резултате истраживања, савјетовањем надлежних образовних власти у погледу прописаних стандарда и њихове примјене, пружањем помоћи у погледу признавања домаћих диплома и сертификата у страним

земљама, покретањем и праћењем процеса структурисања и класификације занимања и провођењем и других активности које се тичу примјене стандарда.

(3) У циљу сталног побољшања квалитета образовно-одгојног процеса и евидентирања постојећег стања, Педагошки завод врши потребна истраживања са препорукама и мјерама за подизање квалитета одгоја и образовања.

XII. ШКОЛСКИ ОРГАНИ И ТИЈЕЛА

Члан 123.

(Орган управљања и орган руковођења)

Орган управљања у школи је школски одбор, а орган руковођења је директор школе.

Члан 124.

(Школски одбор школе)

- (1) Школом управља школски одбор који има пет чланова.
- (2) У гимназији, средњој умјетничкој школи и школи за ученике са посебним образовним потребама два члана школског одбора именују се испред оснивача и локалне заједнице на основу јавног конкурса, два члана именују се из реда запосленика те школе и један члан се именује из реда родитеља ученика који немају статус запосленика те школе, у складу са прописом из става (14) овог члана.
- (3) У средњој техничкој, стручној и мјешовитој школи три члана школског одбора именују се испред оснивача, локалне заједнице и тржишта рада на основу јавног конкурса, један члан из реда запосленика те школе и један члан из реда родитеља који немају статус запосленика те школе, у складу са прописом из става (14) овог члана.
- (4) У вјерској школи, односно у школи над којом је Скупштина Кантона исказала јавни интерес, и школи чији је оснивач друго правно или физичко лице чланове школског одбора именује оснивач на начин утврђен правилима школе.
- (5) Састав школског одбора мора одражавати националну структуру ученика, родитеља, запосленика школе и локалне заједнице по важећем попису становништва.
- (6) Чланове школског одбора школе именује и разрјешава оснивач.
- (7) Ако је оснивач школе Скупштина Кантона чланове школског одбора школе именује и разрјешава, у име оснивача, Влада Кантона.
- (8) Мандат школског одбора траје четири године, с тим што члану школског одбора из реда родитеља мандат престаје прије истека времена на који је именован, даном завршетка школовања дјетета.
- (9) Исто лице може бити именовано за предсједника или члана школског одбора школе чији је оснивач Скупштина Кантона највише два пута узастопно.
- (10) Вршење дужности члана школског одбора је добровољно и без накнаде.
- (11) Едукацију чланова школског одбора врши Педагошки завод.
- (12) Програм обуке школских одбора на приједлог Педагошког завода доноси Министарство.
- (13) Директор, помоћник директора и предсједник синдикалне организације, као и друга лица утврђена посебним прописима не могу бити именовани у школски одбор.
- (14) Ближи пропис о условима, критеријима, поступку и начину именовања, те начину рада школског одбора за школе чији је оснивач Скупштина Кантона доноси Влада Кантона.

Члан 125.

(Привремени школски одбор)

- (1) Оснивач школе односно Влада Кантона, може

разријешити предсједника и члана школског одбора и прије истека мандата ако утврди да је одговоран за неуспјешан или незаконит рад школе, на његов лични захтјев и у другим случајевима предвиђеним посебним прописима и правилима школе.

(2) Уколико школски одбор школе као јавне установе не обавља послове из своје надлежности, или их обавља неуспјешно или незаконито, Министарство ће покренути поступак разрјешења чланова постојећег и именовања чланова привременог школског одбора.

(3) Привремени школски одбор именује се и у случају када се школски одбор не може конституисати у складу са овим законом или када се поступак који претходи именовању не оконча у законом утврђеном року.

(4) Привремени школски одбор именује се на период до 90 дана, с тим да се именовање привременог школског одбора може поновити, ако након истека тог периода школски одбор не буде именован на мандатни период.

(5) Привремени школски одбор има иста овлашћења, обавезе и одговорности као школски одбор који се именује на мандатни период.

Члан 126.

(Надлежности школског одбора)

(1) Школски одбор, поред послова утврђених законом, обавља и следеће послове:

а) утврђује потребу за пријемом запосленика у радни однос,

б) утврђује приједлог плана уписа ученика у први разред,

ц) одлучује о правима наставника, стручних сарадника и сарадника на даљи образовно-одгојни рад као другостепени орган,

д) одлучује о приговору родитеља односно старатеља ученика на рад наставника и стручних сарадника, и другим питањима везано за статус ученика,

е) одлучује о жалбама родитеља односно старатеља ученика на изречену педагошку мјеру,

ф) одлучује, на приједлог наставничког вијећа или директора, о приговору наставника, стручних сарадника и сарадника на оцјену о раду,

г) именује и разрјешава директора школе уз претходну сагласност оснивача,

х) доноси правила школе,

и) усмјерава и контролише рад директора те предлаже Министарству оцјену о раду директора школе као јавне установе,

ј) разматра полугодишње извјештаје о извршењу одобреног буџета школе по врстама трошкова и изворима средстава,

к) доноси одлуке о набавци сталних средстава у складу са одобреним буџетом и усваја извјештај о проведеним набавкама,

л) разматра и усваја извјештај пописних комисија о попису средстава и извора средстава школе и на приједлоге пописних комисија доноси одлуке о отпису,

м) разматра и доноси одлуке о висини средстава на име уписине и одштете,

н) доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији и правилник о платама запосленика уз сагласност Министарства за школе чији је оснивач Скупштина Кантона, те друге опште акте,

о) одлучује у другом степену о приговорима запосленика на одлуке директора о правима и обавезама из радног односа и другим случајевима,

п) рјешава питања односа са оснивачем,

р) доноси одлуку о располагању покретним или непокретним стварима у власништву школе, издавању непокретних ствари у закуп или давању покретних или непокретних ствари другим лицима на бесплатно кориштење,

с) одговара оснивачу за резултате рада школе,

т) подноси оснивачу, најмање једанпут годишње, извјештај о свом раду и раду школе,

у) врши и друге послове у складу са овим законом и правилима школе,

в) извршава одлуке и закључке Министарства.

(2) Одлуку о располагању непокретним стварима и давању истих на бесплатно кориштење из става (1) тачка р) овог члана за школе чији је оснивач Скупштина Кантона, школски одбор доноси уз претходну сагласност Владе Кантона, а одлуку о располагању покретним стварима и давању истих на бесплатно кориштење уз претходну сагласност Министарства.

(3) Подрасполагањем ствари у смислу става (2) овог члана сматрају се: продаја, замјена, поклон, давање непокретних ствари у дугорочан закуп (закуп у трајању најкраће пет година), успостављање права служности, успостављање права грађења, залагање покретних или непокретних ствари, као и сваки други облик управљања стварима које за посљедицу имају престанак или значајније ограничавање права власништва.

(4) Школски одбор школе чији је оснивач Скупштина Кантона, извјештај о свом и раду школе подноси Министарству.

Члан 127.

(Директор школе)

(1) Школом руководи директор.

(2) За директора школе може бити именовано лице које, поред општих услова, испуњава и услове:

а) за наставника или педагога у складу са наставним планом и програмом школе у којој конкурише,

б) има одговарајући ниво образовања - висока стручна спрема или еквивалент и стручно звање у одређеној области,

ц) има најмање пет година радног искуства на пословима наставника или педагога школе послједице стицања одговарајуће стручне спреме,

д) истиче се организационим способностима.

(3) Ступањем на дужност именовани директор школе са школом закључује уговор о обављању послова директора школе на пуно радно вријеме, који у име школе потписује предсједник школског одбора или друго за то овлашћено лице.

(4) О правима, обавезама, одговорностима и другим правним интересима директора школе, ако овим законом није другачије прописано, одлучује школски одбор.

(5) Против одлуке из става (4) овог члана директор школе може школском одбору поднијети захтјев за њено преиспитивање, а у року од 30 дана од дана њеног пријема, покренути парнични поступак. Поднесени захтјев за преиспитивање одлуке не одлаже њено извршење.

(6) Садржај уговора из става (3) овог члана прописује Министарство.

Члан 128.

(Сметње за именовање директора школе)

За директора школе не може бити именовано лице:

а) које је правоснажно осуђивано за кривично дјело које га по члану 105. став (1) овог закона чини неподобним за рад са дјецом,

б) на које се односи члан IX 1. Устава Босне и Херцеговине,

ц) које је члан извршних органа политичких партија,

д) које има директан финансијски или други лични интерес у школи у којој се кандидује који би могао довести до сукоба интереса са његовом дужношћу директора,

е) којем је у последње три године прије дана објављивања конкурса био отказан уговор о раду због дисциплинске одговорности или којем је у истом периоду изречена дисциплинска мјера отпуста из државне службе,

ф) које је правоснажно осуђено за неко од кривичних дјела из члана 105. став (1) овог закона, које је кажњавано из области привредног преступа, којем је изречена заштитна мјера забране вршења послова директора, наставника или педагога школе или које у мандатном периоду стиче услове за одлазак у пензију сходно одредбама Закона о раду,

г) у другим случајевима утврђеним законом, другим прописом или правилима школе.

Члан 129.

(Именовање директора школе као јавне установе)

(1) Школа, која има статус јавне установе, дужна је на основу одлуке школског одбора расписати конкурс за избор и именовање директора школе, најкасније три мјесеца прије истека мандата директора.

(2) Школа чији је оснивач Скупштина Кантона расписује конкурс за избор и именовање директора који се објављује у дневном листу, доставља Служби за запошљавање Кантона ради истицања на огласној плочи, те истовремено истиче на огласној плочи школе.

(3) Избор најповољнијег понуђача за објаву конкурса из претходног става провешће Министарство по посебном овлаштењу Владе Кантона путем заједничке јавне набавке за све средње школе чији је оснивач Скупштина Кантона.

(4) Истовремено са објавом у дневном листу средња школа која има статус јавне установе дужна је доставити текст конкурса Министарству ради објаве на веб страници.

(5) Конкурс за директора школе садржи услове из чланова 127. и 128. овог закона, трајање конкурса, поступак и трајање избора кандидата и начин обавјештавања кандидата о резултатима конкурса.

(6) Кандидат за директора школе, уз пријаву на конкурс, доставља програм развоја школе за период на који се именује.

(7) Након провјере благовремености и потпуности пристиглих пријава школски одбор саставља листу кандидата који испуњавају услове тражене јавним конкурсом.

(8) За кандидате из става (7) овог члана школски одбор је дужан прво прибавити стручно мишљење Педагошког завода, а након тога, за кандидате који су добили позитивно стручно мишљење Педагошког завода, сагласност оснивача.

(9) Сагласност за кандидате са листе за именовање директора школе чији је оснивач Скупштина Кантона даје Министарство.

(10) За директора школе чији је оснивач Скупштина Кантона школски одбор именује кандидата за којег је гласала већина од укупног броја чланова школског одбора, а који је претходно добио позитивно стручно мишљење Педагошког завода и сагласност Министарства. Школски одбор може пуноважно одлучивати и уколико се на јавни конкурс пријавио само један кандидат који испуњава тражене услове за директора школе.

(11) Директор школе именује се за вријеме од четири године.

(12) Лице може бити именовано за директора исте школе чији је оснивач Скупштина Кантона више пута, али не више од два узастопна пуна мандата. Именовање за вршиоца дужности директора тог или другог лица између два мандата, односно разрјешење са дужности директора школе прије истека времена на који је именован из разлога прописаног чланом 134. став (1) тачка а) овог закона не прекида узастопност мандата у односу

на лице које се јавља као кандидат за директора школе.

(13) Кандидат за директора или помоћника директора, уколико је члан школског одбора, не учествује у избору и именовану директора односно помоћника директора школе.

(14) Одлука о именовану директора је коначна.

(15) Критерије на основу којих се врши избор и именовање кандидата за директора школе чији је оснивач Скупштина Кантона утврђује министар.

(16) Директор школе има обавезу да у првој години свог мандата прође поступак усавршавања у складу са каталогом стручног усавршавања који доноси Педагошки завод.

Члан 130.

(Мировање права из радног односа)

Запосленику школе који је запослен на неодређено вријеме, а који је именован за директора исте или друге основне или средње школе у статусу јавне установе, директора јавних установа и предузећа на подручју Кантона, запосленику изабраном, односно именованом на неку од јавних дужности у органе Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, органе Кантона, града и општине и запосленику изабраном на професионалну функцију у синдикату, права и обавезе из радног односа, на његов писмени захтјев мирују, а најдуже четири године од дана избора односно именовања.

Члан 131.

(Вршилац дужности директора)

(1) Ако позиција директора прије истека мандата на који је именован, остане упражњена, школски одбор ће без конкурса, именovati вршиоца дужности директора из реда наставника или стручних сарадника школе који су у сталном радном односу који испуњава услове за директора у складу са чланом 127. став (2) овог закона.

(2) Вршилац дужности директора има сва права и дужности директора.

(3) Вршилац дужности директора руководи средњом школом до именовања директора, а најдуже шест мјесеци.

(4) За вршиоца дужности директора школе не може се именovati два пута узастопно исто лице.

Члан 132.

(Надлежност директора)

(1) Директор школе обавља следеће послове:

а) руководи радом школе,

б) заступа и представља школу према трећим лицима и одговара за законитост рада школе,

ц) предлаже програм образовно-одгојног рада и предузима одговарајуће мјере за његову реализацију,

д) утврђује потребу за пријемом запосленика у радни однос у случају када у школи није именован школски одбор или када постоји потреба за пријемом запосленика у радни однос на одређено вријеме у складу са чланом 101. став (4) тачке б) и ц) и ставовима (5) и (7) овог закона,

е) доноси одлуку о пријему у радни однос и оцјењује рад запосленика током трајања радног односа,

ф) врши интерно распоређивање запосленика на послове који одговарају његовом стручном звању и стручној спреми, уз претходну сагласност Министарства,

г) подноси школском одбору, оснивачу и Педагошком заводу извјештај о успјеху и постигнутим резултатима образовно-одгојног рада у школи,

х) одговара школском одбору за свој рад и резултате рада школе,

и) извршава одлуке стручних органа школе и органа управљања,

ј) предлаже правилник о унутрашњој организацији и друге опште акте школе,

к) одлучује о правима и обавезама запосленика из радног односа у школи,

л) подноси школском одбору полугодишње и годишње извјештаје о извршењу одобреног буџета школе по врстама трошкова и изворима средстава,

м) предлаже финансијски план и наредбодавац је за извршење финансијског плана по одобреним буџетским позицијама за његову буџетску организацију,

н) обуставља од извршења општи акт школског одбора који је у супротности са уставом или законом као и појединачни акт којим се наноси штета школи или друштвеној заједници, осим аката који се односе на поступак пријевременог разрјешења директора из чланова 134. и 135. овог закона и суспензију директора из члана 136. овог закона, те аката школског одбора који се односе на поступак избора и именовања директора школе,

о) врши и друге послове у складу са законом, подзаконским прописима и општим актима школе.

(2) Интерно распоређивање запосленика у смислу става (1) тачке ф) овог члана може се вршити искључиво унутар радних мјеста наставника и стручних сарадника, односно унутар радних мјеста помоћно-техничког особља ако се ради о ваннаставном особљу.

(3) Интерно распоређивање наставника и стручних сарадника у смислу става (1) тачке ф) овог члана може се вршити искључиво у складу са оним стручним звањем и стручном спремом са којом је запосленик у школу примљен у радни однос.

Члан 133.

(Оцјена рада директора)

(1) Рад директора школе коју оснива Скупштина Кантона оцјењује Министарство на основу надзора Министарства, инспекцијског надзора, надзора Педагошког завода и мишљења школског одбора.

(2) Уколико је рад директора школе након истека мандата, а по распоређивању на послове наставника или педагога, оцјењен нарочито успјешним, стиче више стручно звање.

(3) Критерије за оцјењивање директора школе доноси министар.

Члан 134.

(Разрјешење директора)

(1) Школски одбор може разрјешити директора школе као јавне установе или школе која се финансира из буџета Кантона и прије истека времена на које је именован:

а) на захтјев директора,

б) ако утврди да је рад директора неуспјешан у реализацији годишњег програма рада школе,

ц) ако организација рада школе није усклађена са Педагошким стандардима и нормативима,

д) ако не предложи финансијски план на вријеме у складу са смјерницама за израду финансијског плана који доноси Влада Кантона,

е) ако не спроводи одлуке Министарства, Владе Кантона и оснивача,

ф) ако утврди да је одговоран за неуспјешан или незаконит рад школе,

г) ако прикупља средства и располаже истим супротно прописима о коришћењу буџетских средстава и властитих прихода,

х) ако не обустави од извршења општи акт школског одбора који је у супротности са уставом или законом као и појединачни акт којим се наноси штета школи или друштвеној заједници,

и) ако се утврди да је именовање директора извршено супротно одредбама закона и других прописа,

ј) ако се током трајања мандата оствари неки од начина за престанак уговора о раду прописан чланом 94. Закона о раду, а који није у супротности са овим законом,

к) и у другим случајевима утврђеним законом, или подзаконским прописом донесеним на основу овог закона или правилима школе.

(2) Уколико школски одбор не разрјешити директора, а утврди се, на основу надзора Министарства и инспекцијског надзора и стручног надзора Педагошког завода, да су се стекли услови за разрјешење из става (1) овог члана, министар ће предложити Влади Кантона разрјешење школског одбора и именовање привременог школског одбора.

Члан 135.

(Пријевремено разрјешење директора)

(1) Приједлог за разрјешење директора школе прије истека мандата школском одбору може поднијети оснивач, Влада Кантона, Министарство, надлежна инспекција за образовање и најмање три члана школског одбора.

(2) Одлуку о разрјешењу директора школе прије истека мандата, изузев случајева прописаних чланом 134. тачке а) и ј) овог закона, школски одбор може донијети након проведеног поступка утврђивања одговорности директора школе, уз претходну сагласност оснивача.

(3) Претходну сагласност за пријевремено разрјешење директора за школе чији је оснивач Скупштина Кантона даје Министарство.

(4) Поступак утврђивања одговорности и пријевременог разрјешења директора школе чији је оснивач Скупштина Кантона ближе се уређује прописом који доноси Министарство.

Члан 136.

(Суспензија директора)

(1) Директор школе суспендује се са функције у случају да је за неко од кривичних дјела из члана 105. став (1) овог закона против истог потврђена оптужница.

(2) Изузетно од става (1) овог члана, ако се ради о кривичном дјелу против човјечности и међународног права, против здравља људи, против живота и тијела или против сполне слободе и морала, директор школе може се суспендовати са послова и радних задатака и након доношења наредбе о спровођењу истраге, што се од стране школског одбора цијени у сваком конкретном случају.

(3) Суспензија из става (1) овог члана траје до правоснажног окончања кривичног поступка, а у случају из става (2) овог члана до окончања истраге или правоснажног окончања кривичног поступка.

(4) Ако је директору школе од стране суда одређен притвор исти се суспендује са послова и радних задатака одмах по одређивању притвора, а суспензија по овом основу траје за вријеме трајања истог. Након пуштања на слободу у односу на директора школе сходно се примјењују остале одредбе овог закона којим се уређује суспензија запосленика.

(5) Током трајања суспензије директор школе има право на накнаду плате у износу од 70% своје основне плате.

(6) Одлуку о суспензији директора школе доноси школски одбор.

(7) Суспензија директора школе може трајати најдуже до истека мандата на који је именован, након чега му, ако још увијек није окончана истрага или правоснажно окончан кривични поступак, престаје мандат директора, а одлука о суспензији на одговарајући начин ставља се ван снаге.

(8) Директор школе има право на накнаду до пуног износа

плате коју би остварио да је радио, ако се у кривичном поступку правоснажно утврди да није крив за неко од кривичних дјела из става (1) овог члана, односно обустави истрага или правоснажно утврди да није крив за неко од кривичних дјела из става (2) овог члана.

(9) Против одлуке о суспензији из ставова (1), (2) и (4) овог члана, директор школе, у року од осам дана од дана запримања одлуке, може поднијети захтјев школском одбору за преиспитивање исте, а најкасније у року од 30 дана од дана њеног запримања покренути парнични поступак.

(10) Захтјев за преиспитивање одлуке из става (9) овог члана не одлаже њено извршење.

(11) Ако је за неко од кривичних дјела из члана 105. став (1) овог закона потврђена оптужница или донесена наредба о спровођењу истраге против вршиоца дужности директора, школски одбор дужан је истог неодложно разријешити са функције вршиоца дужности директора и на ту функцију именовати друго лице. Након његовог разрјешавања са функције вршиоца дужности директора, на исто лице се сходно примјењују одредбе чланова 105. и 106. овог закона.

Члан 137.

(Именовање помоћника директора)

(1) Правилима школе, школа ће утврдити послове помоћника директора у складу са Педагошким стандардима и нормативима.

(2) За помоћника директора може бити именовано лице које испуњава услове за директора из члана 127. став (2) овог закона.

(3) Именовање помоћника директора врши школски одбор на приједлог директора, на мандат од четири године.

(4) Поступак именовања помоћника директора, овлашћења и дужности, утврђује се правилима школе.

(5) Оцјењивање рада помоћника директора врши се у складу са одредбама члана 133. овог закона.

Члан 138.

(Савјетодавно вијеће)

(1) Стручна школа формира савјетодавно вијеће.

(2) Савјетодавно вијеће броји седам чланова и чине га представници локалног тржишта рада одређене струке, локалне заједнице и запосленици школе.

(3) Савјетодавно вијеће помаже школи у планирању садржаја њених програма, савјетује органе школе о свим питањима која се тичу обуке и помаже јачању веза између школе и локалног тржишта рада, те предлаже развојне пројекте.

(4) Састав савјетодавног вијећа и поступак именовања и разрјешења његових чланова уређује се правилима школе.

(5) Обављање дужности савјетодавног вијећа је добровољно и без накнаде.

Члан 139.

(Актив директора)

(1) На подручју Кантона формира се Актив директора средњих школа (у даљем тексту: актив директора).

(2) Актив директора чине директори средњих школа са подручја Кантона.

(3) Актом о формирању актива директора утврђује се састав и послови актива директора.

(4) Актив директора доноси пословник о раду којим се уређује начин његовог рада.

Члан 140.

(Вијеће родитеља)

(1) Родитељи ученика имају право, а школа обавезу,

помоћи родитељима да оснују вијеће родитеља.

(2) Родитељи ученика из сваког одјељења бирају по једног преставника у вијеће родитеља разреда.

(3) Вијеће родитеља разреда из сваког разреда предлаже по два представника у вијеће родитеља школе.

(4) Вијеће родитеља се оснива за сваку школску годину.

(5) Вијеће родитеља промовише интересе школе у заједници у којој се школа налази; представља ставове родитеља школском одбору или било којој другој заинтересованој страни; подржава активно учешће родитеља и заједнице у раду школе; предлаже чланове школског одбора из реда родитеља ученика на начин одређен прописом из члана 124. став (14) овог закона; обавјештава школски одбор и друге заинтересоване стране о ставовима вијећа родитеља кад год то сматра неопходним, или по захтјеву школског одбора или друге заинтересоване стране, изјашњава се о свим питањима везаним за рад и руковођење школом; учествује у припреми и реализацији одговарајућих пројеката који подржавају и промовишу образовни рад у школи; развија комуникацију и односе између ученика, наставника, родитеља и локалне заједнице.

(6) Састав вијећа родитеља, у највећој мјери, одражава националну и сполну структуру родитеља ученика.

(7) Ближи пропис о поступку оснивања и начину рада вијећа родитеља доноси министар.

Члан 141.

(Вијеће ученика)

(1) Ученици образују вијеће ученика чија је функција да:

а) промовише интересе школе у заједници на чијој локацији се школа налази,

б) представља ставове ученика школском одбору школе,

ц) подстиче ангажман ученика у раду школе и

д) информише школски одбор о својим ставовима кад оцијени да је то потребно, или по захтјеву школског одбора, даје мишљење о сваком питању које се односи на рад и управљање школом.

(2) Свако одјељење бира по једног преставника у вијеће ученика школе.

(3) Састав вијећа ученика, у највећој мјери, одражава националну и сполну структуру ученика школе.

(4) Начин и поступак оснивања и рада вијећа ученика утврђује се општим актима школе.

XIII. СТРУЧНИ ОРГАНИ ШКОЛЕ

Члан 142.

(Стручни органи школе)

У школи дјелују стручни органи:

а) Наставничко вијеће, које сачињавају сви наставници, стручни сарадници и сарадници школе,

б) Одјељенско вијеће, које сачињавају сви наставници, стручни сарадници и сарадници који реализују образовно-одгојни рад у одјељењу,

ц) Стручни активи наставника одређених наставних области/подручја (наставници одређеног наставног предмета или групе сродних предмета).

Члан 143.

(Надлежности наставничког вијећа)

(1) Наставничко вијеће је стручни орган који обавља следеће послове и задатке:

а) организује и унапређује образовно-одгојни рад у школи,

б) утврђује успјех ученика у учењу и владању и анализира рад одјељенских вијећа,

- ц) на приједлог директора, одређује разреднике,
 д) врши избор облика наставе и сагласно томе, врши распоред ученика по одјељењима и подјелу предмета на наставнике, односно утврђује организацију наставе у (40-часовној) радној седмици,
 е) одобрава ученицима завршавање два разреда у току једне школске године,
 ф) прати остваривање наставног плана и програма и предузима мјере за његово извршење,
 г) предлаже директору набавку стручних часописа и друге стручне литературе,
 х) утврђује приједлог и разматра извршење годишњег програма рада школе, рада стручних органа, тијела и комисија,
 и) утврђује програм и прати реализацију стручног усавршавања наставника, стручних сарадника и сарадника,
 ј) утврђује програм и усваја извјештај о реализацији екскурзија, излета и логоровања,
 к) анализира рад наставника, стручних сарадника и сарадника и предлаже оцјену о њиховом раду и унапређивању,
 л) утврђује приједлог и предлаже чланове школског одбора из реда запосленика школе у складу са прописом из члана 124. став (14) овог закона,
 м) утврђује и прати реализацију програма професионалне оријентације ученика,
 н) именује комисију за полагање испита,
 о) одобрава и организује полагање пријемних, допунских, разредних, поправних, ванредних испита и матурског односно завршног испита који се обавља у школи у складу са овим законом, те разматра и усваја извјештаје о обављеним испитима,
 п) доноси одлуку о поништавању испита,
 р) прати рад вијећа ученика школе,
 с) разматра извјештаје о извршеном стручном надзору, по потреби и инспекцијском прегледу, предузима одговарајуће мјере са циљем извршавања истих,
 т) доноси одлуку о прихватању плана стажирања и именовању ментора као и прихватању реализације плана стажирања лица из чланова 111. и 112. овог закона,
 у) обавља и друге послове предвиђене законом и правилима школе.
 (2) Радам наставничког вијећа руководи директор школе или стручно лице које он одреди.

Члан 144.

(Надлежности одјељенског вијећа)

- (1) Одјељенско вијеће обавља следеће послове и задатке:
 а) анализира успјех ученика у учењу и владању и рад наставника у одјељењу и утврђује приједлог мјера за побољшање у раду,
 б) непосредно ради на професионалној оријентацији ученика,
 ц) предлаже облике наставе који ће се примјењивати у одјељењима у цјелини и за поједине групе ученика или ученика појединачно,
 д) предлаже организовање допунске и додатне наставе водећи рачуна о оптерећењу ученика,
 е) усклађује рад наставника у образовно-одгојном процесу,
 ф) утврђује закључне оцјене,
 г) доноси и изриче стимулативне и педагошке мјере,
 х) предлаже похвале и награде за наставнике и ученике,
 и) анализира рад наставника, стручних сарадника и сарадника и предлаже мјере за унапређење образовно-одгојног рада у одјељењу, и
 ј) врши и друге послове утврђене законом и правилима школе.

- (2) Ближе одредбе о раду стручних органа и разредника утврђују се правилима школе.

Члан 145.

(Стручни актив)

- (1) Стручни актив обавља следеће послове:
 а) ради на микро и макро планирању наставних садржаја и њихове реализације,
 б) разматра питања у вези са наставом и предлаже предузимање потребних мјера у циљу осавремењавања образовно-одгојног рада,
 ц) анализира наставне планове и програме наставних предмета и предлаже њихово осавремењавање,
 д) ради на усавршавању и уједначавању критерија за оцјењивање резултата рада ученика,
 е) предлаже нове облике и средства рада у настави,
 ф) тежиште рада усмјерава на стручно усавршавање наставника стручног актива,
 г) разматра резултате рада наставника и проблеме са којим се наставници суочавају у свом раду.
 (2) Садржај и начин рада стручног актива ближе се уређује правилима школе и годишњим програмом рада.

XIV. АКТИ ШКОЛЕ

Члан 146.

(Општи акти)

- (1) Основни општи акт школе су правила школе.
 (2) Школа има и друге опште акте у складу са законом и правилима школе.

Члан 147.

(Правила школе)

- (1) Правила школе садрже одредбе које се односе на: назив и сједиште школе, оснивача школе, обавезе школе према оснивачу, дјелатност школе, начин и услове обављања дјелатности, однос према корисницима услуга, статусне промјене, начин стицања и распоређивања средстава за рад, утврђивање врсте и облика организовања образовно-одгојног рада, образовање одраслих, услове за пријем наставника, стручних сарадника и сарадника, начин доношења правила о кућном реду, начин остваривања сарадње школе са родитељима односно старатељима ученика, начин организовања извођења практичне наставе, рада у школским радионицама за практичну наставу, поступак и утврђивање специфичних садржаја у оквиру наставних планова и програма, организовање феријалне праксе, организовање екскурзија и излета, организовање рада ученичке задруге у школи, поступак стручног усавршавања наставног особља, вредновање рада наставника, оцјењивање и поступак напредовања у струци и стицање вишег стручног звања, број чланова школског одбора, поступак именовања и разрјешења директора и помоћника директора, лица овлашћена да поред директора заступају школу и њихова овлашћења и одговорности, стручне органе школе, вијеће родитеља, вијеће ученика, школска спортска друштва и њихове надлежности, опште акте и начин њиховог доношења, начин остваривања јавности рада, остваривање права, обавеза и одговорности запосленика школе и друга питања од значаја за рад школе.
 (2) Министарство врши контролу усклађености правила и других општих аката школе са законом.

XV. ДОМОВИ УЧЕНИКА

Члан 148.

(Дом ученика)

- (1) Домови ученика су установе у којима се обезбјеђује

одгој и образовање, смјештај и исхрана, културна дјелатност, физичка рекреација и задовољавање других потреба ученика средњих школа.

(2) Одредбе овог закона о статусу, оснивању, раду и престанку рада, посебном друштвеном интересу, јавности рада, годишњем програму рада и извјештају, надзору над радом, о упису, правима и обавезама ученика, о избору, оцјењивању и напредовању одгајатеља, стручних сарадника и сарадника, органу управљања, органу руковођења те вођењу документације и евиденције односе се и на домове ученика.

Члан 149.

(Акти који се примјењују на оснивање дома ученика)

(1) За оснивање дома ученика, оснивач је дужан да, поред општих услова, утврђених овим законом, обезбиди средства и услове у складу са Педагошким стандардима и нормативима хигијенско-техничких и просторних услова за рад дома ученика.

(2) Педагошке стандарде и нормативе из става (1) овог члана доноси министар.

Члан 150.

(Програм образовно-одгојног рада)

(1) Програмом образовно-одгојног рада утврђују се послови, циљеви, задаци и садржаји, врста и обим образовно-одгојне активности у дому ученика.

(2) Јединствен програм образовно-одгојног рада за све врсте домова ученика чији је оснивач Скупштина Кантона доноси Министарство.

Члан 151.

(Педагошко вијеће)

(1) Стручни орган дома ученика је педагошко вијеће, које сачињавају сви одгајатељи, стручни сарадници и сарадници дома ученика.

(2) Дом ученика може имати и друге стручне органе, које образује, у зависности од својих потреба у складу са правилима дома.

(3) Ближе одредбе о садржају и начину рада стручних органа дома ученика садрже правила дома ученика.

Члан 152.

(Услови за избор одгајатеља)

(1) Одгојни рад у дому ученика обављају одгајатељи.

(2) За одгајатеља у дому ученика може бити изабрано лице које има одговарајући ниво образовања - висока стручна спрема или еквивалент и стручно звање у одређеној области, здравствену способност и положен стручни испит.

Члан 153.

(Орган управљања дома)

(1) Орган управљања у дому је управни одбор.

(2) Управни одбор дома има три члана.

(3) Један члан управног одбора је представник оснивача, један члан управног одбора је из реда запосленика дома и један члан из реда родитеља ученика.

(4) Чланови управног одбора дома ученика именују се на период од четири године.

(5) Ближи пропис о начину рада управног одбора доноси министар.

Члан 154.

(Избор и именовање директора)

(1) За директора дома ученика може бити именовано лице које, поред општих услова, испуњава услове:

а) за одгајатеља у дому ученика,

б) има одговарајући ниво образовања – висока стручна спрема или еквивалент и стручно звање у одређеној области,

ц) има најмање пет година радног искуства у струци на пословима одгајатеља послје стицања одговарајуће стручне спреме,

д) да се истиче организационим способностима.

(2) Директора дома ученика именује управни одбор дома ученика, наконведеног конкурса и уз претходну сагласност оснивача и стручно мишљење Педагошког завода.

(3) Претходну сагласност за именовање директора дома ученика, чији је оснивач Скупштина Кантона, даје Министарство.

(4) Директор дома ученика именује се за вријеме од четири године. Исто лице може бити именовано за директора дома ученика највише два мандата у истом дому.

(5) Лице које није добило сагласност Министарства не може бити именовано за вршиоца дужности директора, нити за директора дома ученика.

(6) Уколико је члан управног одбора кандидат за директора или помоћника директора не учествује у избору и именовању директора односно помоћника директора дома ученика.

(7) Одлука о именовању директора дома ученика је коначна.

Члан 155.

(Конкурс за директора)

(1) Дом ученика, као јавна установа, дужан је на основу одлуке управног одбора, расписати конкурс за избор и именовање директора најкасније три мјесеца прије истека мандата директора.

(2) Конкурс за избор и именовање директора дома ученика објављује се у дневном листу доставља Служби за запошљавање Тузланског кантона ради истицања на огласној табли, те истовремено истиче на огласној табли дома.

(3) Избор најповољнијег понуђача за објаву конкурса из претходног става провешће Министарство по посебном овлашћењу Владе Кантона путем заједничке јавне набавке за све домове ученика који имају статус јавне установе.

(4) Истовремено са објавом у дневном листу дом ученика који има статус јавне установе дужан је доставити текст конкурса Министарству ради објаве на веб страници.

(5) Конкурс за избор и именовање директора дома ученика садржи услове за избор и именовање директора утврђене овим законом и правилима дома ученика, трајање конкурса, поступак и трајање избора кандидата и начин обавјештавања кандидата о резултатима конкурса.

Члан 156.

(Правила дома)

(1) Дом ученика има правила дома ученика, која доноси управни одбор.

(2) Правила дома ученика, поред одредаба утврђених овим законом, садрже и одредбе које се односе на: назив и сједиште дома, оснивача дома, обавезе дома према оснивачу, дјелатност, начин и услове обављања дјелатности, однос према корисницима услуга, статусне промјене, начин уписа и пријема у дом ученика, здравствену заштиту ученика у дому, начин остваривања сарадње са школама, родитељима односно старатељима ученика, начин стицања и распоређивања средстава за рад, услове за пријем у радни однос, поступак стручног усавршавања запосленика, број чланова управног одбора, поступак именовања и разрјешења директора, стручне органе дома и њихове надлежности, опште акте и начин њиховог доношења, начин остваривања јавности рада,

остваривање права, обавеза и одговорности запосленика дома и друга питања од значаја за рад дома.

(3) Министарство врши контролу усклађености правила и других општих аката дома ученика са законом.

XVI. СИНДИКАЛНО ОРГАНИЗОВАЊЕ

Члан 157.

(Синдикат школе)

(1) У школи се омогућава дјеловање синдиката.

(2) Синдикат школе дјелује у складу са законом, Колективним уговором за дјелатност средњег образовања у Тузланском кантону и правилима синдиката.

XVII. ПОТРЕБЕ И ИНТЕРЕСИ КАНТОНА У СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ

Члан 158.

(Потребе и интереси Кантона у средњем образовању и одгоју)

Потребе и интереси Кантона у средњем образовању и одгоју у смислу овог закона су:

а) обезбиједити остваривање права свој дјечи на образовање,

б) обезбјеђење доступности средњег образовања дјечи са посебним образовним потребама,

ц) организовање општег и стручног образовања на достигнућима савремене науке, технологије и друштвеног развоја за стицање знања и вјештина за рад и наставак образовања,

д) унапређивање дјелатности средњег образовања и обезбјеђивање услова рада према захтјевима наставних планова и програма,

е) обезбјеђење доступности средњег образовања према способностима и могућностима ученика, а посебно надарених ученика који постижу натпросјечне резултате,

ф) издавање школских уџбеника, приручника, часописа и другог дидактичког материјала.

XVIII. ФИНАНСИРАЊЕ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА

Члан 159.

(Финансијске обавезе оснивача)

Оснивач школе обезбјеђује средства потребна за оснивање школе, њен рад у складу са стандардима за школе, а нарочито обезбјеђује финансирање следећег:

а) плате и друге накнаде које немају карактер плата наставника, стручних сарадника и сарадника и других запосленика,

б) њихово стручно усавршавање и обуку,

ц) образовање дјече са посебним потребама,

д) школска такмичења,

е) рад експерименталне школе и вјежбаонице,

ф) одржавање простора школе, куповину школске опреме, учила и другог дидактичког материјала,

г) екстерну матуру.

Члан 160.

(Стипендирање ученика дефицитарних занимања)

Оснивач школе може стипендирати редовне ученике дефицитарних занимања у складу са могућностима.

Члан 161.

(Финансирање рада школа)

(1) Рад школа финансира се на следећи начин:

а) школа чији је оснивач Скупштина Кантона, финансира

се из буџета Кантона и других извора у складу са законом,

б) школа чији је оснивач градско или општинско вијеће, финансира се из буџета града или општине и других извора у складу са законом,

ц) школа чији су суоснивачи Скупштина Кантона и градско или општинско вијеће, финансира се из буџета Кантона и града или општине и других извора у складу са законом,

д) школа чији је оснивач домаће и/или страно физичко или правно лице, финансира се из средстава оснивача,

е) школа чији је оснивач домаће или страно физичко или правно лице, а за чијим радом је Скупштина Кантона исказала јавни интерес, финансира се из средстава оснивача, а може се суфинансирати из средстава буџета Кантона,

ф) вјерска школа чији је оснивач црква или вјерска заједница, а за чијим радом је Скупштина Кантона исказала јавни интерес, финансира се из средстава оснивача и средстава буџета Кантона.

(2) Финансирање школа из тачака ц), е) и ф) се врши на основу уговора о међусобним правима, обавезама и одговорностима оснивача.

(3) Властити приходи школе који су као такви дефинисани посебним прописима, расподјељују се на начин и у роковима утврђеним посебним прописима, правилима и усвојеним финансијским планом школе.

Члан 162.

(Етички кодекс)

(1) Етички кодекс дефинише начин понашања, поштовање општих и посебних моралних и етичких принципа од стране запосленика школе, при обављању свакодневних послова и извршавања обавеза.

(2) Запосленик школе потписује изјаву из које произилази да је упознат са садржајем и да ће се придржавати општих и посебних обавеза и принципа Етичког кодекса.

(3) Етички кодекс за школе чији је оснивач Скупштина Кантона доноси министар.

(4) За школе чији оснивач је друго правно или физичко лице етички кодекс из става (1) овог члана доноси оснивач.

XIX. НАДЗОР

Члан 163.

(Надзор над радом школе)

(1) Надзор над провођењем овог закона као и надзор над прописима донесеним на основу овог закона као и других општих аката које доносе школе на основу овог закона врши Министарство.

(2) Инспекцијски надзор над радом школа, врши инспекција за образовање.

XX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 164.

(Казнене одредбе)

(1) Новчаном казном од 1.000 до 4.000 КМ казниће се за прекршај школа, ако:

а) онемогући употребу у настави било којег службеног језика или службеног писма (члан 7. став (1)),

б) врши дискриминацију запосленика и ученика због коришћења било којег од службених језика у БиХ (члан 7. став (3)),

ц) не омогући ученицима који не желе похађати наставу из предмета вјеронаука да похађају наставу из предмета историја религија (члан 9. став (4)),

д) отпочне са радом прије него што Министарство утврди да су испуњени услови за рад (члан 19. став (1)),

е) изда свједоцбу или другу јавну исправу о завршеном разреду односно образовању, прије уписа у Регистар средњих школа (члан 20. став (2)),

ф) организује образовно-одгојни рад изван сједишта школе без сагласности Министарства (члан 22. став (2));

г) врши дискриминацију дјете у приступу дјете образовању или њиховом учешћу у образовном процесу (члан 32. став (1));

х) омогући организовање и дјеловање политичких странака и њихових подмладака (члан 36. став (1)),

и) истакне симболе у школи супротно одредбама члана 36. став (2),

ј) одступи од школског календара без сагласности Министарства (члан 42. став (8)),

к) поступи супротно одредби члана 49. став (6),

л) организује излете, стручне посјете, екскурзије и логоровања супротно годишњем програму рада и Начелима (члан 50. став (1)),

м) организује манифестацију која није утврђена годишњим програмом рада без сагласности Министарства (члан 51. став (4)),

н) дозволи употребу уџбеника, приручника и других наставних средстава које није одобрило Министарство (члан 56. став (2)),

о) не омогући ученику полагање разлике предмета до почетка другог полугодишта текуће школске године (члан 63.),

п) не закључи уговор за извођење практичне наставе са привредним друштвом, другим правним лицем или лицем које самостално обавља дјелатност у којем се изводи практична настава (члан 64. став (3)),

р) упише ученика супротно одредбама члана 69. ставови (1) до (9),

с) изда документ са нетачним подацима из члана 93. став (3),

ш) поступи супротно одредби члана 101. ставови (1), (7), (8), (10), (11) и (13),

т) се утврди да је норма наставника у супротности са одредбама Педагошких стандарда и норматива (члан 108. став (1)),

у) не обезбиједи редовно оцјењивање рада наставника, стручних сарадника и сарадника (члан 114. став (1)),

в) поступи супротно одредбама члана 115. ставови (1) и (4),

з) поступи супротно одредбама члана 129. ставови (1), (2) или (4),

ж) не обустави од извршења општи акт школског одбора који је у супротности са уставом или законом као и појединачни акт којим се наноси штета школи или друштвеној заједници (члан 132. став (1) тачка н)),

(2) За прекршај из претходног става казниће се и одговорно лице у школи новчаном казном од 300 до 1.200 КМ.

Члан 165.

(Казнене одредбе)

(1) Новчаном казном од 500 до 2.000 КМ казниће се за прекршај школа, ако:

а) ученици у току дана имају више од седам односно у току седмице имају више од 35 часова наставе и осталих видова непосредног образовно-одгојног рада (члан 45. став (1)),

б) изда свједоцбу прије него оствари годишњи фонд наставних часова предвиђен наставним планом и програмом (члан 46. став (3)),

ц) у утврђеном року не достави годишњи програм рада

школе Министарству и Педагошком заводу (члан 49. став (3)),

д) не прати и не вреднује резултате рада ученика у складу са одредбама члана 74. став (1),

е) не води прописану документацију и евиденцију из члана 93. став (1),

ф) прими запосленика у радни однос супротно одредбама члана 101. ставови (2), (4) и (5),

г) врши дискриминацију запосленика по било којем основу (члан 102.),

х) не обезбиједи да запосленици школе у одређеном року изврше љекарски и систематски љекарски преглед (члан 103. став (1),

и) ангажује приправника или лице на стручно оспособљавање без заснивања радног односа супротно одредбама члана 111. ставови (3) и (5),

ј) ако врши интерно распоређивање запосленика супротно одредбама члана 132.

(2) За прекршај из претходног става казниће се и одговорно лице у школи новчаном казном од 200 до 800 КМ.

(3) Новчаном казном од 200 до 800 КМ казниће се предсједник и чланови школског одбора за прекршај из чланова 49. став (3), 126. став (1) и 129. став (1).

XXI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 166.

(Обавеза усклађивања организације, дјелатности и аката школе)

Школе су дужне да ускладе своју организацију, дјелатност и правила са одредбама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 17/11) у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу наведеног Закона.

Члан 167.

(Право на завршетак започетог образовања)

Ученици који су започели образовање по наставним плановима и програмима донесеним у складу са Законом о средњем образовању („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 6/04, 7/05 и 3/08), имају право да заврше своје образовање по тим наставним плановима и програмима, а најдуже двије године након окончаног образовања последње генерације у тој школи.

Члан 168.

(Статус наставника затечених у наставном процесу)

Наставници који не испуњавају услове утврђене Законом о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 17/11), затечени на пословима стручнотеоријске и практичне наставе могу и даље обављати послове на којима су затечени, под условом да у року од пет година од дана ступања на снагу наведеног закона стекну одговарајућу стручну спрему утврђену наведеним законом.

Члан 169.

(Мандат чланова школског одбора и директора)

(1) Даном ступања на снагу Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 17/11) члановима школског одбора затеченим на дужности престаје мандат, о чему ће Влада Кантона донијети рјешење.

(2) Након доношења рјешења из става (1) овог члана, Влада Кантона ће у школама именовати привремене школске одборе.

(3) Лице које је прије ступања на снагу Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 17/11) најмање два пута именовано на позицију директора школе не може бити поново именовано за директора или вршиоца дужности директора у истој школи.

(4) Лице затечено на дужности директора школе на дан ступања на снагу Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 17/11) остаје на дужности до истека мандата на који је изабрано, односно до разрјешења са дужности директора.

(5) Поступци именованња председника и чланова школског одбора и директора који су започети прије ступања на снагу Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 17/11), обуставиће се.

Члан 170.

(Задржавање права и обавезе оснивача)

Скупштина Кантона задржава права и обавезе оснивача према постојећим школама и домовима ученика, који имају статус јавне установе, преузета ранијим прописима.

Члан 171.

(Доношење provedбених аката)

(1) Скупштина Кантона ће у року од једне године од дана ступања на снагу Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 17/11), донијети Стратегију развоја средњег образовања и одгоја Тузланског кантона (члан 12).

(2) Скупштина Кантона ће у року од двије године од дана ступања на снагу Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 17/11), донијети Закон о образовању и обуци одраслих.

(3) Влада Кантона ће до почетка наредне школске године, донијети прописе из чланова 27., 113., 115. и 121. овог закона.

Члан 172.

(Доношење provedбених аката)

(1) Министарство ће до почетка наредне школске године донијети прописе из чланова 41. и 69.

(2) Министарство ће у року од године дана донијети прописе из чланова 8. и 150. став (2).

(3) Министар ће у року године дана, од дана ступања на снагу Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 17/11), донијети прописе из чланова 8., 15., 17., 20., 50., 54., 55., 64., 66., 69., 75., 78., 82., 83., 84., 85., 87., 93., 101., 118., 124., 129., 133., 140., 149., 153. и 162.

(4) Педагошки завод ће до почетка наредне школске године донијети пропис из чланова 49. и 74.

(5) До доношења прописа из ставова (1) до (4) овог члана примјењиваће се важећи прописи уколико нису у супротности са Законом о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 17/11).

(6) Приликом доношења подзаконских аката који се односе на права, обавезе и одговорности запосленика обавезно је учешће овлашћених представника синдиката потписника Колективног уговора за дјелатност средњег образовања Тузланског кантона.

Члан 173.

(Статус лица затечених у мандату чланова школских одбора)

(1) Мандат чланова школских одбора затечених на дужности на дан ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) траје до именованња

нових школских одбора у складу са одредбама наведеног закона.

(2) Влада Кантона ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15), именовати школске одборе у складу са одредбама наведеног закона.

Члан 174.

(Статус лица затеченог у мандату директора)

(1) Школски одбори ће у року од 30 дана од дана именованња расписати јавни конкурс за избор и именованње директора школе.

(2) Лица затечена на дужности директора школе на дан ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15), остају на дужности до именованња директора по јавном конкурс у из става (1) овог члана.

(3) Лице које је прије ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 9/15) било на дужности директора два узастопна пуна мандата у истој школи, не може бити поново именовано за директора у тој школи.

Члан 175.

(Окончање започетих процедура)

(1) Конкурсне процедуре за избор и именованње директора школе које су започете и нису окончане до дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 6/16), окончаће се у складу са одредбама наведеног закона.

(2) Кандидати који учествују у конкурсној процедури из става (1) овог члана, на захтјев школског одбора, доставиће додатну документацију којом у складу са измјенама и допунама садржаним у Закону о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 6/16), доказују испуњавање услова и непостојање правних сметњи за избор и именованње на дужност директора школе.

Члан 176.

(Посебна заштита запосленика)

Заштита радно-правног статуса из члана 101. став (6) Закона сходно се односи и на запосленике који су радни однос на неодређено вријеме у школи засновали у складу са важећим прописима који су били на снази до 31.12.2000. године.

Члан 177.

(Доношење provedбених аката)

(1) У року од шест мјесеци од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 14/18) Министарство ће прописати садржај уговора о обављању послова директора школе из члана 127. став (6) Закона.

(2) У року од три мјесеца од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 14/18) Министарство ће донијети пропис из члана 64. став (3) и члана 135. став (4) Закона.

Члан 178.

(Усклађивање општих аката)

У року од 60 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, број: 14/18) школе су дужне ускладити своје опште акте са одредбама Закона.

Члан 179.**(Почетак примјене појединих одредаба)**

Одредбе члана 58. став (3) овог закона примјењиваће се од почетка школске 2018/2019. године.

Члан 180.**(Престанак мандата школских одбора, именовање привремених школских одбора, расписивање новог јавног конкурса и усклађивање именовања школског одбора са законом)**

(1) У року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19), у школама чији је оснивач Скупштина Кантона, Влада Кантона именоваће привремене школске одборе, у складу са Законом о средњем образовању и одгоју.

(2) Именовањем привремених школских одбора из става (1) овог члана престаје мандат школских одбора затечених у мандату на дан ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19).

(3) У року од 60 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19), за школе из става (1) овог члана, расписаће се јавни конкурс за именовање чланова школског одбора испред оснивача, локалне заједнице и тржишта рада.

(4) Школе чији је оснивач друго правно и физичко лице, у року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19), обезбиједиће именовање школског одбора у складу са чланом 124. ставови (2) и (3) овог закона.

Члан 181.**(Доношење проведених и примјена важећих аката)**

(1) У року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19) Влада Кантона ће донијети прописе из члана 124. став (14) овог Закона.

(2) У року од 90 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19) министар ће донијети прописе из члана 52. и члана 101. став (8) овог закона, а у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19) пропис из члана 118. овог закона.

(3) До доношења прописа из члана 118. и члана 124. став (14) овог закона примјењиваће се ранији прописи, уколико нису у супротности са Законом о средњем образовању и одгоју.

Члан 182.**(Ступање на снагу и примјена закона)**

Закон о измјени и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 6/20) ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеним новинама Тузланског кантона”, и примјењиваће се почев од школске 2019/2020. године.

Члан 183.**(Престанак важења ранијих прописа)**

Ступањем на снагу Закона о средњем образовању и

одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 17/11) престаје да важи Закон о средњем образовању („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 6/04, 7/05 и 3/08).

Члан 184.

Пречишћени текст Закона о средњем образовању и одгоју обухвата:

1. Закон о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 17/11),

2. Закон о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 9/15),

3. Закон о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 6/16),

4. Закон о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/18),

5. Закон о измјенама и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 14/19).

6. Закон о измјени и допунама Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона”, број: 6/20)

Члан 185.

Пречишћени текст Закона о средњем образовању и одгоју се примјењује од дана објављивања у „Службеним новинама Тузланског кантона”, а важност његових одредби утврђена је у законима који су обухваћени пречишћеним текстом Закона.

662

На основу члана 46. Закона о измјенама и допунама Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица („Службене новине Тузланског кантона”, број: 6/20) и чланова 171. и 174. Пословника Скупштине Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 13/19 и 5/20), Законодавно-правна комисија Скупштине Тузланског кантона, на сједници одржаној 11.6.2020. године, утврдила је други пречишћени текст Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица

Предсједник
Законодавно-правне комисије
Скупштине Тузланског
кантона

Број: 01-02-371-3/20
Тузла, 11.6.2020. године

Муамер Зукић, с. р.

ЗАКОН

О ДОПУНСКИМ ПРАВИМА БРАНИЛАЦА И ЧЛАНОВА ЊИХОВИХ ПОРОДИЦА (други пречишћени текст)

ПОГЛАВЉЕ I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.**(Предмет закона)**

(1) Овим законом се уређују услови, начин и поступак за остваривање права: чланова породица шехида, погинулих, умрлих и несталих бранилаца (у даљем тексту: породице шехида, погинулих, умрлих и несталих бранилаца); ратних војних инвалида; добитника ратних признања и одликовања; демобилисаних бранилаца и мирнодопских војних инвалида, као и друга питања из области заштите бранилаца и чланова њихових породица, који су остварили права на подручју

Тузланског кантона (у даљем тексту: Кантон).

(2) Овим законом обухваћени су и чланови породице ратног војног инвалида, добитника ратног признања и одликовања, мирнодопског војног инвалида и демобилисаног браниоца.

(3) Овим законом обухваћени су борци народнослободилачког рата од 1941. до 1945. године, мирнодопски војни инвалиди корисници права бранилачко-инвалидске заштите који су своја права стекли до 6.4.1992. године и чланови њихових породица.

(4) Појам шехид или појам погинули бранилац, у смислу овог закона, користи се по слободном избору корисника права.

(5) Лица из ст. (1), (2) и (3) овог члана, права по овом закону остварују као допунска, уз права која су за браниоце и чланове њихових породица утврђена Законом о правима бранилаца и чланова њихових породица („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, бр. 33/04, 56/05, 70/07, 9/10 и 90/17) - (у даљем тексту: Федерални закон), Законом о посебним правима добитника ратних признања и одликовања и чланова њихових породица („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, бр. 70/05, 70/06, 9/10 и 90/17), Законом о правима демобилисаних бранилаца и чланова њихових породица („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број: 54/19), Законом о основним правима војних инвалида и породица палих бораца („Службени лист Републике Босне и Херцеговине“, бр. 2/92, 6/94 и 13/94), Законом о заштити бораца Народнослободилачког рата („Службени лист Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине“, број: 35/90) и Одлуком о посебним правима носилаца „Партизанске споменице 1941“ и чланова њихових породица („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број: 6/06).

(6) Све именице које се односе на носиоце појединих права, употребљене у овом закону само у мушком или само у женском роду, односе се на оба спол.

Члан 2.

(Дефиниције по Федералном закону)

Код регулисања права и погодности која се тичу бранилаца и чланова њихових породица, утврђених овим законом и другим прописима на подручју Кантона, користе се следећи појмови и дефиниције:

а) Браниоцем, у смислу овог закона, сматра се припадник Армије Републике Босне и Херцеговине, Хрватског вијећа одбране и полиције надлежног органа унутрашњих послова (у даљем тексту: Оружане снаге), који је учествовао у одбрани суверенитета и цјеловитости Босне и Херцеговине, од 18.9.1991. до 23.12.1996. године, односно до престанка непосредне ратне опасности и који је демобилисан рјешењем надлежног војног органа, као и лице које је учествовало у припреми за одбрану и у одбрани Босне и Херцеговине.

б) Добровољцем, у смислу овог закона, сматра се припадник војних јединица који је учествовао у припреми за одбрану и у одбрани Босне и Херцеговине у периоду од 18.9.1991. до 9.4.1992. године, као и друго лице које није било војни обвезник у вријеме добровољног ступања у Оружане снаге и остало непрекидно у јединицама до краја рата или је раније демобилисано од надлежног војног органа.

ц) Организатором отпора, у смислу овог закона, сматра се лице које је организовало и руководило у припреми за одбрану и у одбрани Босне и Херцеговине, најмање 100 дана, у периоду од 18.9.1991. до 9.4.1992. године и уз то било припадник Оружаних снага или државних органа или институција везаних за одбрану Босне и Херцеговине најмање двије године, а чији је статус потврђен од стране Федералног министарства за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата.

д) Ветераном, у смислу овог закона, сматра се лице које је ступило у јединице из тачке а) овог члана од 18.9.1991. до 31.12.1992. године и остало непрекидно до 23.12.1995. године или раније демобилисано од надлежног војног органа.

Члан 3.

(Дефиниције)

(1) Члан породице шехида, погинулог, умрлог и несталиг браниоца, у смислу овог закона, је корисник права на породичну инвалиднину, на основу коначног рјешења надлежног органа, издатог у складу са важећим федералним прописима из области бранилачко-инвалидске заштите.

(2) Дијете шехида, погинулог, умрлог, несталиг браниоца без оба родитеља, у смислу овог закона, је члан породице шехида, погинулог, умрлог, несталиг браниоца, које је у вријеме губитка оба родитеља било млађе од 15 година живота као и иза навршене 15. године живота, уколико се налазило на редовном школовању, а најкасније до навршене 25. године живота, односно, које је неспособно за привређивање, уколико је неспособност за привређивање наступила прије навршене 15. године живота, односно, 25. године уколико се налазило на редовном школовању.

(3) Ратни војни инвалид, у смислу овог закона, је бранилац којем је то својство утврђено рјешењем надлежног органа, издатог у складу са важећим федералним прописима из области бранилачко-инвалидске заштите.

(4) Дјететом ратног/мирнодопског војног инвалида, добитника ратног признања и одликовања и демобилисаног браниоца у смислу овог закона, сматра се дијете рођено у браку / ван брака, пасторче или усвојено дијете, млађе од 15 година живота као и иза навршене 15. године живота, уколико се налази на редовном школовању, а најкасније до навршене 25. године живота, односно, које је неспособно за привређивање, уколико је неспособност за привређивање наступила прије навршене 15. године живота, односно, 25. године уколико се налазило на редовном школовању.

(5) Добитник ратног признања и одликовања и члан уже породице погинулог, умрлог или несталиг добитника ратног признања и одликовања, у смислу овог закона, је корисник права на мјесечни новчани додатак, на основу коначног рјешења надлежног органа, у складу са одредбама Закона о посебним правима добитника ратних признања и одликовања и чланова њихових породица.

(6) Мирнодопски војни инвалид, у смислу овог закона, је лице које је у миру без намјере, вршећи војну дужност, задобило рану или повреду, па је због тога наступило оштећење његовог организма најмање за 20%, односно код којег је услед болести или погоршања болести наступило оштећење његовог организма најмање за 60% у периоду од 24.12.1996. године до 1.1.2006. године, и то:

а) војно лице на служењу обавезног војног рока,

б) питомац у војној школи,

ц) припадник резервног састава за вријеме војне дужности.

(7) Носилац „Партизанске споменице 1941“ и члан уже породице погинулог или умрлог носиоца „Партизанске споменице 1941“, у смислу овог закона, је корисник права на мјесечни новчани додатак, на основу коначног рјешења надлежног органа, у складу са одредбама Одлуке о посебним правима носилаца „Партизанске споменице 1941“ и чланова њихових породица, под условом да је у периоду 18.9.1991. године до 23.12.1996. године, боравио на подручју Кантона.

(8) Борцем народно-ослободилачког антифашистичког рата од 1941. до 1945. године, у смислу овог закона, сматра се лице којем је тај статус признат Законом о заштити

бораца народно-ослободилачког рата („Службени лист Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине“, број: 35/90) и чија су права по том основу утврђена рјешењем надлежног органа.

(9) Мирнодопским војним инвалидом, који је своје право стекао до 6.4.1992. године, у смислу овог закона, сматра се лице, којем је тај статус признат Законом о основним правима војних инвалида и породица палих бораца и чија су права по том основу утврђена рјешењем надлежног органа.

(10) Члан уже породице ратног/мирнодопског војног инвалида, добитника ратног признања и одликовања, демобилисаног браниоца, умрлог ратног/мирнодопског војног инвалида и умрлог демобилисаног браниоца, у смислу овог закона, је брачни партнер, ванбрачни партнер, у смислу члана 3. Породичног закона Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, бр. 35/05 и 31/14), дјеца рођена у браку и ван брака, усвојена дјеца и пасторчад.

(11) Члан уже породице умрлог ратног/мирнодопског војног инвалида, добитника ратног признања и одликовања и демобилисаног браниоца остварује права по овом закону као лице из члана 1. став (2) овог закона, а удовица и под условом да није ступила у брак или ванбрачну заједницу.

Члан 4.

(Посебни корисници права по закону)

Права из чл. 6., 11., 18., 23., 25., 26., 27. и 28. овог закона, може користити дијете шехида - погинулог, умрлог и несталог браниоца, дијете умрлог ратног војног инвалида, умрлог добитника ратног признања и одликовања и умрлог демобилисаног браниоца под условом да је незапослен, да се не налази на редовном школовању и да није навршило 25 година живота.

ПОГЛАВЉЕ II. ПРАВА

Члан 5.

(Допунска права по закону)

Бранилац који је у саставу Оружаних снага провео најмање 12 мјесеци у периоду од 18.9.1991. до 22.4.1996. године, као и чланови његове породице, у складу са овим законом и расположивим буџетским средствима, остварују следећа права:

а) Здравствену заштиту, ортотско-протетска помагала, обезбјеђење хигијенско санитарског материјала, лијекова, санитарског материјала и дезинфекционих средстава, право на лијечење и предност у коришћењу услуга здравствених установа,

б) Бањско и климатско лијечење (медицинска рехабилитација),

ц) Обезбјеђење повољнијих услова за запошљавање и приоритет при запошљавању,

д) Приоритет у обављању стручног оспособљавања без заснивања радног односа,

е) Приоритет у школовању, стипендирању и смјештају у домовне,

ф) Рјешавање стамбених потреба и додјела средстава за одрживи повратак,

г) Ослобађање од плаћања судских и административних такси,

х) Подизање нишана - надгробног споменика,

и) Помоћ у случају смрти,

ј) Изградњу прилаза до стамбене зграде,

к) Посебна права,

л) Субвенција накнада за додијелено, купљено и поклоњено грађевинско земљиште,

м) Надокнаду трошкова превоза ради лијечења,

н) Једнократне новчане помоћи,

о) Додјела финансијских средстава у трошковима учешћа, организовања и одржавања спортских такмичења и манифестација у инвалидском спорту,

п) Новчана егзистенцијална накнада и

р) Бесплатан прикључак на инфраструктурну мрежу (вода и електрична енергија).

Одјељак А. Здравствена заштита, ортотско-протетска помагала, обезбјеђење хигијенско-санитарског материјала, лијекова, санитарског материјала и дезинфекционих средстава, право на лијечење и предност у коришћењу услуга здравствених установа

Члан 6.

(Остваривање права)

(1) Лица из члана 1. ст. (1), (2) и (3) овог закона, уколико не могу остварити статус осигураног лица по прописима из области здравственог обезбјеђења, остварују то право по овом закону.

(2) У случајевима из става (1) овог члана обвезник уплате доприноса за здравствено обезбјеђење је Министарство за борачка питања Тузланског кантона (у даљем тексту: Министарство).

(3) Проширени обим права из области здравствене заштите бранилаца и чланова њихових породица, посебним прописом утврђује Скупштина Тузланског кантона (у даљем тексту: Скупштина Кантона).

(4) За лица из члана 1. ст. (1) и (2) и члана 4. овог закона, Министарство сноси трошкове плаћања непосредног учешћа осигураних лица у трошковима коришћења здравствене заштите - премије, на подручју Кантона, сходно посебном пропису Министарства, уколико то право не могу остварити по прописима из области здравственог обезбјеђења.

(5) Право из става (1) овог члана, могу користити и лица из тачке II став 1. Одлуке о посебним правима носилаца „Партизанске споменице 1941“ и чланова њихових породица, под условима из члана 3. став (7) овог закона.

Члан 7.

(Ортотско - протетска помагала)

Ратни војни инвалид, коме је због оштећења организма, као непосредне посљедице задобијене ране, повреде, болести или погоршања болести, проузрокована ампутација екстремитета или тешко оштећење функције екстремитета, као и због губитка вида на оба ока или енуклеације једног ока, има право на одговарајућу протезу, која служи за функционалну и естетску замјену изгубљеног дијела тијела, у складу са прописом из члана 6. став (3) овог закона.

Члан 8.

(Обезбјеђење хигијенско-санитарског материјала)

Ратни војни инвалид-особа са парализацијом и ратни војни инвалид са утврђеним процентом у висини 100% II групе, 90% III групе и 80% IV групе војног инвалидитета којем је према федералном закону, утврђено право на његу и помоћ другог лица, као непосредне посљедице задобијене ране, повреде, болести или погоршања болести, има право на обезбјеђење хигијенско-санитарског материјала, у складу са прописом из члана 6. став (3) овог закона.

Члан 9.

(Обезбјеђење лијекова, санитарског материјала и дезинфекционих средстава)

Ратни војни инвалид има право на све лијекове, санитарски материјал и дезинфекциона средстава, који су

регистровани у Босни и Херцеговини, а који су неопходни за лијечење рана, повреда, озледа, болести или погоршања болести, задобијених у току служења у Оружаним снагама, у складу са прописом из члана 6. став (3) овог закона.

Члан 10.
(Приоритет у коришћењу услуга здравствених установа)

Надлежни органи у установама из области здравства обезбједиће истицање обавјести на видним мјестима да приоритет без чекања у реду има: ратни војни инвалид, члан породице шехида, погинулог, умрлог, несталог браниоца, добитник ратног признања и одликовања, носилац „Партизанске споменице 1941“, демобилисани бранилац, члан уже породице погинулог, умрлог или несталог добитника ратног признања и одликовања и члан уже породице погинулог или умрлог носиоца „Партизанске споменице 1941“, који ће свој статус доказивати одговарајућим исказницима.

Члан 11.
(Право на лијечење)

(1) Ратни војни инвалид, супруга погинулог, умрлог и несталог браниоца, супруга ратног војног инвалида, супруга добитника ратног признања и одликовања, супруга демобилисаног браниоца, супруга умрлог ратног војног инвалида, дијете ратног војног инвалида, дијете погинулог, умрлог и несталог браниоца; добитник ратног признања и одликовања, демобилисани бранилац, дијете демобилисаног браниоца и носилац „Партизанске споменице 1941“, има право на помоћ у лијечењу у иностранству, ако је у питању обољење које се не може лијечити у Босни и Херцеговини, а у земљи у коју се осигурано лице упућује, постоји могућност за успјешно лијечење тог обољења и под условом да надлежна конзилијарна лџкарска комисија, на основу медицинских индикација, предложи такво лијечење.

(2) Лицима из члана 1. ст. (1) и (2) и члана 4. овог закона, могу се додијелити финансијска средства и за помоћ у лијечењу у Босни и Херцеговини.

(3) Условне, критерије и поступак за остваривање права из ст. (1) и (2) овог члана утврђује Влада Тузланског кантона (у даљем тексту: Влада Кантона), на приједлог Министарства.

Одјељак Б. Бањско и климатско лијечење (медицинска рехабилитација)

Члан 12.
(Корисници права)

(1) Ратни војни инвалид, добитник ратног признања и одликовања и носилац „Партизанске споменице 1941“, има право на медицинску рехабилитацију у бањско-климатском лјечилишту, уколико је према медицинским индикацијама такво лијечење неопходно и под условима предвиђеним чланом 13. овог закона.

(2) Изузетно од одредби става (1) овог члана, ратни војни инвалид-лице са параплегијом, има право на бањско-климатско лијечење, једанпут у календарској години, у трајању најдуже до 21 дан, без обзира на медицинске индикације.

(3) Демобилисани бранилац и члан породице шехида-погинулог браниоца има право на медицинску рехабилитацију у бањско-климатском лјечилишту искључиво као наставак болничког лијечења, под условом да то право не може остварити по другом основу.

(4) Посебним прописом Министарства утврдит ће се услови, критерији и поступак за остваривање права из овог члана.

Члан 13.

(Садржина права на бањско-климатско лијечење)

Бањско-климатско лијечење, према овом закону, за лица из члана 12. став (1), подразумева лијечење које је неопходно као наставак лијечења од последица рањавања, повређивања и болести, као и обољења и повреда других органа и тијела које су настале као узрочно - последична веза ране, повреде, болести или погоршања болести, настале рањавањем или обољењем, које су прописане као индикације за то лијечење, а које се обавља амбулантно или у специјализованим здравственим установама у којима се у лијечењу примјењује и природни фактор, другим здравственим установама у којима се лијечење обавља претежно природним фактором, као и у установама и привредним друштвима основаним за лијечење, одмор и рекреацију у којима се у лијечењу примјењује природни фактор.

Одјељак Ц. Обезбјеђење повољнијих услова за запошљавање

Члан 14.

(Приоритет при запошљавању)

(1) Незапослено лице из члана 1. ст. (1) и (2) овог закона, без обзира на старосну доб које је на евиденцији службе за запошљавање, при једнаким условима и једнаком броју бодова, има приоритет при запошљавању, у складу са утврђеним критеријима, и то следећим редослиједом:

а) члан породице шехида, погинулог, умрлог и несталог браниоца,

б) ратни војни инвалид,

ц) добитник ратног признања и одликовања,

д) демобилисани бранилац и

е) чланови породице ратног војног инвалида, добитника ратног признања и одликовања и демобилисаног браниоца.

(2) Право из става (1) овог члана не може остварити лице, којем је радни однос, заснован по основу раније оствареног приоритета при запошљавању, престао његовом кривцом или је по престанку радног односа остварио право на отпремнину, односно које је корисник права на породичну пензију.

(3) Да би остварило приоритет на запошљавање, лице из става (1) овога члана, које испуњава услове за остваривање тог права, дужно је уз пријаву, односно понуду на јавни конкурс или оглас приложити све доказе о испуњавању тражених услова, као и потврду надлежног органа о признатом статусу браниоца односно члана породице истога.

(4) Влада Кантона ће посебним прописом утврдити услове, критерије и поступак реализације права из овог члана.

(5) Органи управе и управне организације, службе за управу, други органи и институције Кантона града и општина, јавне установе и друга правна лица чији су оснивачи Кантон, град или општина, као и привредна друштва, јавна предузећа у којима Кантон, град или општина има већински власнички удио, дужни су обезбједити предност лицима из чл. 1. и 2. овог закона.

(6) Субјекти из става (5) овог члана дужни су ускладити своје акте, прописе и донијети проведбени пропис којим се регулише начин на који ће се лицима из чл. 2. и 3. овог закона обезбједити приоритет приликом запошљавања под једнаким условима.

Члан 15.

(Приоритет при коришћењу програма Службе за запошљавање и министарстава)

Члан породице шехида, погинулог, умрлог, несталог браниоца, ратни војни инвалид, добитник ратног признања и одликовања и демобилисани бранилац који је на евиденцији

Службе за запошљавање, има приоритет при коришћењу програма те Службе и министарства намијењених запошљавању.

Члан 16.

(Додјела финансијских средстава за запошљавање)

(1) У циљу отварања нових радних мјеста, намијењених запошљавању лица из чл. 1. и 4. овог закона, без обзира на старосну доб, могу се додијелити финансијска средства.

(2) Влада Кантона ће посебним прописом утврдити висину новчаних средстава за запошљавање, критерије и поступак додјеле истих, као и остала питања од значаја за остваривање овог права.

Одјељак Д. Приоритет у обављању стручног оспособљавања без заснивања радног односа

Члан 17.

(Стручно оспособљавање без заснивања радног односа)

(1) Лица из члана 1. ст. (1) и (2) и члана 4. овог закона, без обзира на старосну доб, имају приоритет приликом пријема на стручно оспособљавање без заснивања радног односа.

(2) Влада Кантона посебним прописом утврђује критерије, услове и поступак реализације права из става (1) овог члана.

Одјељак Е. Приоритет у школовању, стипендирање и смјештај у домове

Члан 18.

(Приоритет при упису у образовне установе)

(1) Дијете погинулог, умрлог и несталог браниоца, ратни војни инвалид, добитник ратног признања и одликовања, демобилисани бранилац, дијете ратног војног инвалида, дијете добитника ратног признања и одликовања и дијете демобилисаног браниоца, као редовни ђак или студент, под условом да испуни бодовни минимум, односно да задовољи на пријемном испиту, има приоритет под једнаким условима, приликом уписа у јавну средњошколску или високошколску установу.

(2) Лица из става (1) овог члана, сходно напријед наведеним условима, остварују право на обавезан упис у једну од јавних установа средњег образовања.

(3) Влада Кантона ће посебном одлуком, за лица из става (1) овог члана, омогућити упис у средњошколске и високообразовне установе, у случајевима када број пријављених кандидата прелази утврђени број за упис.

Члан 19.

(Бенефиције при упису)

(1) Дијете из породице погинулог, умрлог и несталог браниоца, ратни војни инвалид, дијете ратног војног инвалида, добитник ратног признања и одликовања, дијете добитника ратног признања и одликовања, незапослени демобилисани бранилац, код редовног школовања, односно редовног студирања на првом циклусу високог образовања у Јавној установи Универзитет у Тузли (у даљем тексту: Универзитет), има право на бенефицију у висини до 50% код плаћања накнада за упис у нову студијску/академску годину.

(2) Влада Кантона ће посебним прописом утврдити услове, критерије и поступак реализације права из става (1) овог члана.

(3) Средства за остваривање права из става (1) овог члана обезбједиће се у буџету Кантона, у складу са могућностима.

Члан 20.

(Додјела стипендија)

(1) Дијете погинулог, умрлог и несталог браниоца, ратни војни инвалид, добитник ратног признања и одликовања, демобилисани бранилац, дијете ратног војног инвалида/добитника ратног признања и одликовања/демобилисаног браниоца, има приоритет приликом одобравања стипендија-кредита, током редовног студирања/школовања, у складу са прописом из става (2) овог члана.

(2) Влада Кантона односно надлежни градски и општински органи ће посебним прописом утврдити критерије, услове и поступак реализације права из овог члана.

(3) Средства за стипендирање дјете из реда бранилачких популација, утврђена буџетом Кантона распоређују се према посебним условима које утврђује Влада Кантона.

Члан 21.

(Смјештај у ђачке и студентске домове)

Дијете погинулог, умрлог и несталог браниоца, ратни војни инвалид, дијете ратног војног инвалида, добитник ратног признања и одликовања, борац НОР-а, удовица ратног признања и одликовања, демобилисани бранилац и дијете демобилисаног браниоца, има приоритет приликом остваривања права на смјештај у ђачке и студентске домове, на подручју Кантона, током редовног школовања, односно студирања, у складу са одговарајућим актом установе у којој се врши смјештај ђака - студената.

Члан 22.

(Смјештај у пензионерске домове)

(1) Родитељи, удовица или удовац погинулог, умрлог и несталог браниоца, ратни војни инвалид, добитник ратног признања и одликовања, борац НОР-а, удовица ратног војног признања и одликовања, борац НОР-а, удовица ратног војног признања и одликовања имају приоритет при смјештају у пензионерске домове, чији су оснивачи Кантон, град и општина, уколико нема чланова породице који су по закону дужни да их издржавају.

(2) Лицима из става (1) овог члана, приликом смјештаја у пензионерске домове, припадају бенефиције, у складу са одговарајућим актом установе у којој се врши смјештај.

Одјељак Ф. Рјешавање стамбених потреба и додјела средстава за одрживи повратак

Члан 23.

(Начин рјешавања стамбених потреба)

(1) Лица из члана 1. став (1) овог закона и чланови уже породице иза умрлог ратног војног инвалида / мирнодопског војног инвалида / добитника ратног признања и одликовања и демобилисаног браниоца, имају право на помоћ за рјешавање стамбених потреба, једнократном додјелом бесповратних новчаних средстава, бескаматних кредита или субвенционисањем камата.

(2) Стамбени објекти изграђени, дограђени или купљени додјелом новчаних средстава из става (1) овог члана, у сувласништву су свих чланова уже породице и не могу се отуђити док су чланови уже породице малолетни.

(3) Влада Кантона посебним прописом утврђује висину средстава из става (1) овог члана, за сваку буџетску годину.

(4) Министарство посебним прописом утврђује услове, критерије и поступак додјеле средстава из става (1) овог члана намијењених стамбеном збрињавању лица из овог члана, као и остала питања од значаја за остваривање овог права.

(5) Средства за бескаматне кредите, из става (1) овог члана, обезбјеђују се на посебном рачуну, издвајањем нових средстава сваке буџетске године и повратом раније

додијелених кредитних средстава.

(6) Средства на посебном рачуну из става (5) овог члана, могу се користити и за измирење створених обавеза по основу осталих допунских права из члана 5. овог закона, о чему одлуку доноси Влада Кантона, на приједлог Министарства.

Члан 24.

(Приоритетно рјешавање стамбених потреба)

Влада Кантона, у складу са важећим прописима, обезбјеђује приоритетно рјешавање стамбених потреба припадника бранилачке популације путем једнократне бесповратне помоћи или путем кредитирања за стамбено збрињавање, по праву првенства како сlijеди:

а) дијете шехида, погинулог, умрлог, несталог браниоца без оба родитеља и ратни војни инвалид са оштећењем организма од 100% I групе,

б) породица са два и више шехида, погинулих, умрлих, несталих бранилаца и ратни војни инвалид са оштећењем организма од 100% II групе,

ц) добитник ратног признања и одликовања у оквиру категорије у којој се појављује као подносилац захтјева,

д) породица шехида, погинулог, умрлог, несталог браниоца и ратни војни инвалид са оштећењем организма од 90%, 80% и 70%,

е) члан уже породице погинулог, умрлог и несталог добитника ратног признања или одликовања,

ф) остали ратни војни инвалиди према проценту инвалидности,

г) демобилисани браниоци и

х) чланови уже породице умрлог ратног и мирнодопског војног инвалида, умрлог добитника ратног признања и одликовања, умрлог демобилисаног браниоца.

Члан 25.

(Додјела станова)

(1) Стамбени објекти и станови изграђени и купљени средствима буџета Кантона, до ступања на снагу овог закона, могу се додијелити у власништво лицима из члана 24. став (1) овог закона, ако су додијелени на коришћење у складу са општим актом Министарства и одлуком Владе Кантона.

(2) Стамбени објекти и станови из става (1) овог члана у случају смрти лица из члана 24. став (1) овог закона могу се додијелити члановима уже породице који су са њима живјели у заједничком домаћинству до момента смрти.

(3) Право из става (1) овог члана може се остварити уколико лице из члана 24. став (1) овог закона и чланови његове уже породице, немају ријешене стамбене потребе на подручју Босне и Херцеговине.

(4) Министарство ће посебним прописом утврдити поступак и услове за додјелу станова из става (1) овог члана.

(5) Појединачни акт о додјели стана у власништво доноси Влада Кантона.

Члан 26.

(Додјела средстава за одрживи повратак)

(1) Лица из члана 1. ст. (1) и (2) овог закона, која су остварила повратак у мјеста у којима су имала пребивалиште, односно боравиште прије 18.9.1991. године, усврху обезбјеђења услова за одрживи повратак у исто, имају право на једнократну додјелу средстава за одрживи повратак, под условом да су до оствареног повратка, права по основу бранилачко - инвалидске заштите остварила и остварују на подручју Кантона, у складу са расположивим буџетским средствима.

(2) Право из става (1) овог члана нема лице које је, изван свог пријератног мјеста пребивалишта, ријешило своје

стамбено питање.

(3) Влада Кантона ће посебним прописом утврдити услове, критерије и поступак реализације права из овог члана.

(4) Реализација права из става (1) овог члана врши се путем Министарства за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона.

Одјељак Г. Ослобађање од плаћања судских и административних такси

Члан 27.

(Корисници права)

(1) Члан породице шехида, погинулог, умрлог, несталог браниоца који је иза погинулог остварио право на породичну инвалиднину, ратни војни инвалид са и преко 50% војног инвалидитета и логораши ослобођени су плаћања судских такси.

(2) Од плаћања таксе из става (1) овога члана у износу од 50% ослобођен је и незапослени демобилисани бранилац који је у редовима Оружаних снага провео најмање двије године.

(3) Лица утврђена Законом о кантоналним административним таксама и тарифи кантоналних административних такси, пречишћени текст („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 6/12, 15/13 и 10/18) и градским, односно општинским прописима ослобођени су од плаћања кантоналних, градских, односно општинских административних такси.

Члан 28.

(Посебни случајеви ослобађања)

Члан породице шехида, погинулог, умрлог, несталог браниоца, ратни и мирнодопски војни инвалид, добитник ратног признања и одликовања, незапослени демобилисани бранилац, дијете ратног и мирнодопског војног инвалида, дијете добитника ратног признања и одликовања и дијете незапосленог демобилисаног браниоца, у поступку прибављања документације у циљу стипендирања и помоћи у школовању, као права предвиђених овим законом, ослобођен је плаћања накнада за увјерења издата у предшколским и школским установама, чији је оснивач Кантон, односно општина.

Одјељак Х. Подизање нишана – надгробног споменика

Члан 29.

(Јединствено спомен обиљежје шехида/погинулог браниоца)

За сваког припадника Оружаних снага који је погинуо или умро као учесник у одбрани Босне и Херцеговине, у протеклом одбрамбено-ослободилачком рату, и који је сахрањен на подручју Кантона, обезбјеђује се подизање јединственог спомен обиљежја, израђеног у складу са усвојеним идејним рјешењем.

Члан 30.

(Спомен обиљежја за браниоце сахрањене ван подручја Кантона)

Влада Кантона, на приједлог Министарства може одобрити подизање нишана-надгробног споменика и за погинулог припадника Оружаних снага који је сахрањен ван подручја Кантона.

Члан 31.

(Накнада трошкова подизања нишана/надгробног споменика)

(1) Члан породице шехида-погинулог браниоца који је својим средствима већ подигао нишан-надгробни споменик,

шехиду - погинулом браниоцу, има право накнаде трошкова у висини која је утврђена за подизање нишана-надгробног споменика, уколико ту накнаду већ није остварио путем неког другог органа управе или институције.

(2) Право из става (1) овог члана остварује се у складу са посебним прописом Министарства, којим се утврђују услови, начин, динамика и поступак исплате средстава.

Члан 32.

(Спомен обиљежје за добитника ратног признања и одликовања)

За добитника ратног признања и одликовања и носиоца „Партизанске споменице 1941“, након његове смрти обезбјеђује се подизање јединственог спомен обиљежја, израђеног у складу са усвојеним идејним рјешењем за ту категорију.

Члан 33.

(Локалитети спомен обиљежја)

(1) Надлежни градски, односно општински органи управе, дужни су регистровати и обезбиједити локалитете на којима су изграђена спомен обиљежја бранилаца, на подручју Кантона.

(2) Уређење и одржавање локалитета са спомен обиљежјима-шехидским нишанима и надгробним споменицима одбрамбено-ослободилачког рата, као и спомен обиљежја бранилаца на подручју Кантона обавеза је локалне заједнице.

Одјељак II. Помоћ у случају смрти

Члан 34.

(Накнада трошкова ценазе/сахране)

(1) У случају смрти лица из члана 1. став (1) овог закона и носиоца „Партизанске споменице 1941“, изузев лица у статусу демобилисаног браниоца, члан породице са којима је умрли живио у заједничком домаћинству у вријеме смрти, има право на новчану помоћ, најмање у висини просјечне мјесечне нето плате исплаћене у Федерацији Босне и Херцеговине, у претходној години, према подацима Завода за статистику Федерације Босне и Херцеговине, уколико то право не може остварити на основу Федералног закона или на други начин.

(2) Изузетно, у случају смрти лица из става (1) овог члана, који нема чланове породице са којима је живио у заједничком домаћинству, чланови породице, односно лице које је сносило трошкове ценазе / сахране, има право на новчану помоћ у висини стварно насталих трошкова, а максимално у висини утврђеној у ставу (1) овог члана.

(3) Министарство посебним прописом утврђује поступак дојеле ових средстава, документацију коју је корисник права дужан поднијети, као и остала питања од значаја за остваривање овог права.

Члан 35.

(Права у случају смрти добитника ратних признања и одликовања)

У случају смрти добитника ратног признања и одликовања и носиоца „Партизанске споменице 1941“, град односно општина на подручју које је исти имао пребивалиште, на основу документованог захтјева члана уже породице, врши обавјештавање о смрти путем јавних медија и организује сахрану, на дефинисаној локацији уз државне почасте.

Одјељак Ј. Изградња прилаза до стамбене зграде

Члан 36.

(Корисник права)

(1) Ратни војни инвалид, неспособан за кретање без инвалидских колиџа, има право на уклањање архитектонско-урбанистичких баријера за прилаз и улазак у стамбену зграду у којој станује и за кретање у стану, уколико то није повезано са несразмјерним трошковима и ако је то технички изводљиво.

(2) Ратни војни инвалид, неспособан за кретање или са оштећењем доњих екстремитета и којем је од надлежног органа издат знак приступачности, има право на додјелу паркинг мјеста без накнаде испред или најближе мјесту колективног становања а које је у надлежности Кантона, града, односно општине.

(3) Право из става (1) овог члана припада и дјетету из породице погинулог, умрлог и несталиг браниоца које је неспособно за привређивање, под условом да је та неспособност наступила прије 15. године живота, односно 25. године уколико се исто налазило на редовном школовању, а што се доказује налазом, оцјеном и мишљењем надлежне установе са којом Министарство има закључен уговор.

Члан 37.

(Услови за остваривање права)

(1) Право из члана 36. овог закона се може остварити једнократно и под условом да се ради о стамбеној јединици са рјешеним имовинско-правним односима.

(2) Реализацију овог права дужни су обезбиједити град, односно општина на подручју које се стамбена зграда налази.

(3) Рок за остваривање права из става (1) овог члана је година дана од дана подношења захтјева.

Одјељак К. Посебна права

Члан 38.

(Посебна права добитника ратног признања и одликовања)

(1) Добитник ратног признања и одликовања и члан уже породице погинулог, умрлог или несталиг добитника ратног признања и одликовања има право на једнократно новчано примање у току једне календарске године, под условом да је корисник бранилачко-инвалидске заштите на подручју Кантона, у висини коју утврди Влада Кантона, а према динамици исплате коју предлаже Министарство.

(2) Изузетно, лица из става (1) овог члана, са пребивалиштем у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине и у општинама: Бијељина, Братунац, Милићи, Сребреница, Угљевик, Власеница, Зворник, Добој, Оџак и Модрича, која нису корисници права на инвалиднину на основу Федералног закона, остварују право на једнократно новчано примање у току једне календарске године, уколико поднесу захтјев надлежном органу најближег града, односно општине у Кантону.

(3) Право из става (2) овог члана може се користити све док се исто не буде могло остваривати по прописима који важе на подручју њиховог пребивалишта

(4) У реализацији права на обезбјеђење повољнијих услова за запошљавање (одјељак Ц. чл. 14. до 16.) и предности у школовању и стипендирању (одјељак Е. чл. 18. до 21.) из овог закона, предност у оквиру бранилачке категорије којој припада (ратни војни инвалид, демобилисани бранилац, члан породице шехида, погинулог, умрлог, несталиг браниоца) има добитник ратног признања и одликовања односно члан породице погинулог, умрлог, несталиг браниоца - добитника ратног признања и одликовања.

Члан 39.**(Приоритет у коришћењу услуга државних органа и јавних установа)**

Ратни војни инвалид, члан породице шехида погинулог, умрлог, несталог браниоца, добитник ратног признања и одликовања, носилац „Партизанске споменице 1941“ и демобилисани бранилац, има приоритет у коришћењу услуга државних органа и јавних установа на подручју Кантона, града односно општине, о чему су надлежни органи, односно установе у истим правним лицима дужни истакнути обавијест на видним мјестима.

Одјељак Ј. Субвенција накнада за додијељено, купљено и поклоњено грађевинско земљиште**Члан 40.****(Корисник права)**

(1) Лице из члана 1. став (1) овог закона, има право на субвенцију накнаде за додијељено, купљено и поклоњено грађевинско земљиште, површине до 400 м² и трошкове уређења грађевинског земљишта, за изградњу породичне стамбене зграде за властите потребе, када први пут рјешава своје стамбено питање.

(2) Град, односно општина својим прописом утврђује услове, критерије, мјерила и поступак за остварења права из става (1) овог члана.

(3) Лице из члана 1. став (1) овог закона, које користи стан по основу закупа на основу Закона о издавању станова у закуп („Службене новине Тузланског кантона“, број: 7/04), стиче право заштићеног закупа, сходно важећим прописима Кантона.

Одјељак М. Надокнада трошкова превоза ради лијечења**Члан 41.****(Корисник права)**

(1) Члан породице погинулог, умрлог, несталог браниоца, ратни војни инвалид, добитник ратног одликовања и признања, који је ради остваривања здравствене заштите упућен ван мјеста пребивалишта, на територији Босне и Херцеговине, има право на трошкове превоза у висини цијене повратне аутобуске карте од мјеста пребивалишта до мјеста у које је упућен.

(2) Ратни војни инвалид код којег је рјешењем надлежног органа утврђено право на његу и помоћ од стране другог лица, а који је ради остваривања здравствене заштите упућен ван мјеста пребивалишта, на територији Босне и Херцеговине, има право на трошкове превоза у висини 20% износа продајне цијене једне литре горива за возило које се користи, за сваки пређени километар.

(3) Прописом Министарства се утврђују услови и начин исплате средстава из овог члана.

Одјељак Н. Једнократне новчане помоћи**Члан 42.****(Корисник права и начин исплате)**

(1) Лицима из члана 1. ст. (1) и (2) овог закона, може се одобрити једнократна новчана помоћ, у сврху рјешавања социјалних потреба.

(2) Прописом Министарства се регулише поступак, услови, критерији, висина и начин исплате једнократне новчане помоћи у складу са програмом о расподјели буџетом планираних средстава за те сврхе.

Одјељак О. Додјела финансијских средстава у трошковима учешћа, организовања и одржавања спортских такмичења и манифестација у инвалидском спорту**Члан 43.****(Инвалидски спорт)**

(1) Инвалидски спортски клуб кантоналног нивоа, чији састав чини више од 50% ратних војних инвалида, има право на додјелу финансијских средстава у трошковима учешћа, организовања и одржавања спортских такмичења и манифестација у инвалидском спорту.

(2) Влада Кантона на приједлог Министарства, посебним прописом утврђује услове, критерије и поступак додјеле финансијских средстава у трошковима учешћа, организовања и одржавања спортских такмичења и манифестација у инвалидском спорту.

Одјељак П. Новчана егзистенцијална накнада**Члан 44.****(Појам)**

(1) Новчана егзистенцијална накнада у смислу овог закона је мјесечна новчана накнада незапосленим демобилисаним браниоцима која се додјељује под условима и на начин како је прописано овим законом и прописом из члана 46. овог закона.

(2) Висину новчане егзистенцијалне накнаде прописује Влада Кантона прописом из члана 46. овог закона.

Члан 45.**(Корисници права)**

Право на новчану егзистенцијалну накнаду има незапослени демобилисани бранилац млађи од 57 година живота под условом да је био припадник оружаних снага најмање 12 мјесеци, да је пријављен као незапослено лице код надлежне службе за запошљавање најмање годину дана прије подношења захтјева за остваривање права, да остварује права на подручју Кантона и да остварује мјесечне приходе по члану домаћинства у износу мањем од 50% минималне пензије исплаћене у Федерацији Босне и Херцеговине за мјесец децембар претходне године.

Члан 46**(Услови, критерији и поступак за остваривање права)**

Влада Кантона ће посебним прописом утврдити услове, критерије и поступак реализације права из члана 44. овог закона.

Одјељак Р. Ослобађање од плаћања прикључка на инфраструктурну мрежу**Члан 47.****(Корисници права)**

Лица из члана 1. овог закона ослобођени су плаћања прикључка на инфраструктурну мрежу (вода и електрична енергија) под условом да стамбено питање рјешавају први пут и да стамбени објекат посједује одговарајућу сагласност за прикључак на ту инфраструктурну мрежу од овлашћеног органа, односно правног лица.

Члан 48.**(Услови, критерији и поступак за остваривање права)**

(1) Лица из члана 47. овог закона могу остварити право да стамбени објекат бесплатно прикључе на водоводну и канализациону мрежу, монофазни прикључак дужине кабла

до 50 метара на електродистрибутивну мрежу под условима из члана 47. овог закона.

(2) Влада Кантона ће посебним прописом утврдити услове, начин, критерије и поступак за остваривање права из члана 47. овог закона.

(3) Средства за остваривање права из става (1) овог члана обезбиједиће се у буџету Кантона, у складу са могућностима.

ПОГЛАВЉЕ III. ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Члан 49.

(Изузеци и ограничења у коришћењу права)

(1) Права утврђена овим законом, не могу користити лица, којима је остварење истих омогућено по другом правном основу.

(2) Права утврђена овим законом се могу користити док постоје прописани услови за њихово коришћење и не могу се наслеђивати нити преносити на друга лица.

Члан 50.

(Лица која не могу остварити права)

Права према овом закону не могу остварити:

а) лица која су самовољно, без одобрења надлежне команде напустила Оружане снаге (дезертирала),

б) лица која су се сама ранила или повриједила ради избјегавања војне дужности за циљеве одбране и безбједности Босне и Херцеговине,

ц) лица која су осуђена правоснажном судском пресудом због извршења тежих кривичних дјела против уставног поретка Босне и Херцеговине, уставног поретка Федерације Босне и Херцеговине, кривичних дјела против човјечности и међународног права и кривичних дјела против оружаних снага,

д) чланови породице лица која су осуђена за дјела наведена у тачкама а), б) и ц) овог члана.

Члан 51.

(Престанак права)

(1) Престанак својства ратног војног инвалида или члана породице шехида, погинулог, умрлог, несталог браниоца (корисника права на личну, односно породичну инвалиднину) у складу са Федералним законом, има за посљедицу престанак права утврђених овим законом, уколико су та права остварена на основу тог својства и уколико овим законом није другачије утврђено.

(2) Корисник права по овом закону је дужан у року од 15 дана пријавити сваку промјену која повлачи измјену или губитак права утврђених овим законом.

Члан 52.

(Доказивање статуса)

У поступку остваривања права по овом закону, лица из члана 1. овог закона, свој статус доказују рјешењем или увјерењем надлежног органа, издатим у складу са законом.

ПОГЛАВЉЕ IV. ПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Члан 53.

(Рјешавање о правима у првостепеном поступку)

(1) Надлежна градска, односно општинска служба, према мјесту пребивалишта подносиоца захтјева, рјешава у првом степену о правима из овог закона, уколико овим законом или прописом донесеним на основу овог закона, није другачије утврђено.

(2) Службену евиденцију о корисницима права по овом закону води надлежна градска, односно општинска служба.

Члан 54.

(Рјешавање о правима у другостепеном поступку)

(1) Жалба на првостепено рјешење може се уложити у року од 15 дана од дана пријема рјешења.

(2) По жалби, изјављеној против рјешења надлежне градске односно општинске службе, донесеног у првом степену, рјешава Министарство.

(3) По жалби изјављеној против рјешења Министарства, донесеног у првом степену, рјешава Комисија за другостепено управно рјешавање Владе Кантона.

(4) Против рјешења донесеног у другом степену може се покренути управни спор.

Члан 55.

(Примјена одредби Закона о управном поступку)

У поступку за остваривање права према овом закону примјењују се одредбе Закона о управном поступку, уколико овим законом или прописом донесеним на основу овог закона није другачије одређено.

Члан 56.

(Коришћење личних података према Закону о заштити личних података)

(1) У свим поступцима који се воде за признавање права из овог закона, приликом обраде личних података подносиоца захтјева и уношења у електронску базу података остварених по овом закону, могу се без претходних сагласности носиоца података објављивати лични подаци, а у складу са чланом 6. став (1) тачка а) Закона о заштити личних података („Службени гласник Босне и Херцеговине”, бр. 49/06 и 76/11).

(2) Водитељи поступка из чл. 53. и 54. овог закона, у циљу транспарентности рада и остваривања демократског процеса у складу са којим су дужни поступати јавни органи на цијелој територији Босне и Херцеговине, могу вршити објаву листа лица која су остварила право по овом закону са личним подацима и одобреним износима на службеној интернет страници Министарства, на огласним плочама Кантона, инфопункту Министарства, сједиштима кантоналних бранилачких удружења и службама за бранилачко-инвалидску заштиту свих градова и општина Кантона.

ПОГЛАВЉЕ V. НАКНАДА ШТЕТЕ

Члан 57.

(Обавеза поврата додијељених средстава)

(1) Лице коме је исплаћено новчано примање према овом закону, на које није имало право, дужно је вратити примљени износ:

а) ако је на основу нетачних података за које је знало или је морало знати да су нетачни, или је на други противправни начин остварило новчано примање према овом закону, које му не припада, или је остварило новчано примање у већем износу него што му припада;

б) ако је остварило новчано примање због тога што није пријавило настале промјене које утичу на губитак, престанак или смањење обима неког права, а знало је или је морало знати за те промјене;

ц) ако је примило већи износ од износа који му је одређен рјешењем.

(2) Уколико је неправилна исплата настала као посљедица грешке органа који је водио поступак, исти орган је дужан надокнадити неправилно исплаћена средства.

(3) Органи надлежни за рјешавање о правима по овом закону, по службеној дужности пазе на појаве из става (1) овог члана.

(4) Рјешење којим се странка обавезује да врати неосновано примљена средства, доноси првостепени орган мјесно надлежан да рјешава о главној ствари.

(5) Против рјешења из става (4) овог члана, странка има право жалбе.

Члан 58.

(Застара рокова потраживања)

(1) Потраживање из члана 57. овог закона застаријева протеком рока одређеног законом којим се уређује застарјелост потраживања за односну врсту потраживања.

(2) Рокови из става (1) овог члана почињу тећи од дана коначности рјешења којим је утврђено да исплаћено примање не припада или припада у мањем обиму, односно од дана када је извршена посљедња неправилна исплата.

ПОГЛАВЉЕ VI. СРЕДСТВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Члан 59.

(Средства за рад бранилачких удружења)

(1) Влада Кантона одобрава средства за рад и активности кантоналних удружења припадника бранилачке популације од посебног друштвеног интереса, које представљају већинско чланство на Кантону и у складу са посебним прописом којим утврђује висину, услове и поступак додјеле средстава.

(2) Бранилачке организације и удружења градског/општинског нивоа, регистроване на подручју град/општина Кантона, са већинским чланством, финансирају се из буџета града/општина у складу са одлуком града/општине.

Члан 60.

(Обезбјеђивање средстава за провођење закона)

Средства за финансирање права прописаних овим законом се обезбјеђују у буџету Кантона, осим права из чл. 32., 33., 35., 36. и 40. овог закона, која се обезбјеђују у буџету града, односно општине.

Члан 61.

(Трошкови поступка)

(1) Трошкове поступка у вези са остваривањем права према овом закону, сноси орган који води поступак.

(2) У поступку за остваривање права по овом закону не плаћа се такса.

(3) На новчана примања према овом закону, не плаћају се порези и доприноси.

ПОГЛАВЉЕ VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 62.

(Надзор над провођењем закона)

(1) Надзор над провођењем овог закона и прописа донесених на основу њега, те непосредан управни и финансијски надзор и контролу трошења средстава намијењених за остваривање права по овом закону, врши Министарство.

(2) Посебним прописом Министарства утврдиће се поступак управно-финансијског надзора као и начин правдања средстава.

Члан 63.

(Новчане казне)

(1) Новчаном казном од 1.000 до 5.000 КМ казниће се органи управе, управне организације, службе за управу и други органи и институције Кантона, града и општина на подручју Кантона или правна лица из члана 14. став (5) овог закона које

не поступе по одредбама из чл. 14., 15., 18., 19., 21. и 22. овог закона.

(2) За прекршај из става (1) овог члана казниће се и одговорно лице у органу управе, управној организацији, служби за управу и другим органима Кантона, града и општина на подручју Кантона или правном лицу из члана 14. став (5) овог закона, новчаном казном од 1.000 до 2.000 КМ, ако:

а) кориснику супротно одредбама овог закона ускрати или ограничи права која му припадају,

б) омогући коришћење права лицу којем не припада право према овом закону или му не припада у том обиму и

ц) не омогући остваривање увида у управно рјешавање, не достави потребне податке, списе и обавјештења на захтјев надлежног министарства или инспекције.

(3) Новчаном казном од 1.000 до 2.000 КМ казниће се и лице из чл. 1. и 4. овог закона које на основу лажне исправе, лажног свједочења или на било који други недозвољен начин својим дјеловањем оствари право према овом закону које му не припада или не пријави настале промјене (члан 51. овог закона).

Члан 64.

(Доношење проведених прописа)

(1) Надлежни органи Кантона и општине дужни су донијети прописе за provedбу овог закона у року од 90 дана од дана ступања на снагу Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица („Службене новине Тузланског кантона“, број: 3/07).

(2) Надлежни органи Кантона и општине у смислу овог закона, дужни су усагласити одредбе важећих прописа са одредбама овог закона у року од 90 дана од дана ступања на снагу истог.

(3) Приликом доношења прописа из ст. (1) и (2) овог члана органи су обавезни утврдити предности при остваривању права за лица из чл. 1. и 4. овог закона.

(4) Надлежност утврђена овим законом за општинске органе управе, односи се и на градске органе управе.

Члан 65.

(Доношење проведених прописа према одредбама Закона о измјенама и допунама Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица)

(1) Влада Кантона је дужна донијети прописе из чл. 14. став (4), 19. став (2), 43. став (2), 46., 48. став (2) у року од 60 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица („Службене новине Тузланског кантона“, број: 6/20).

(2) Министарство је дужно донијети прописе из чл. 12. став (4), 23. став (4), 42. став (2), и 62. став (2), у року од 60 дана од дана ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица („Службене новине Тузланског кантона“, број: 6/20).

Члан 66.

(Стављање прописа ван снаге)

(1) Даном почетка примјене Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица („Службене новине Тузланског кантона“, број: 3/07) престаје примјена Закона о допунским правима бораца - бранитеља и чланова њихових породица („Службене новине Тузланског кантона“, број: 7/02).

(2) Одредбе посебних прописа којима су уређена питања из овог закона, који нису у супротности са овим законом, настављају се примјењивати.

(3) Поступци започети по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, а нису окончани правоснажним рјешењем, окончаће се по одредбама овог закона.

Члан 67.

Други пречишћени текст Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица обухвата:

1. Закон о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица - пречишћени текст („Службене новине Тузланског кантона“, број: 5/12),

2. Закон о измјенама и допунама Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица („Службене новине Тузланског кантона“, број: 5/14)

3. Закон о допуни Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица („Службене новине Тузланског кантона“, број: 12/16) и

4. Закон о измјенама и допунама Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица („Службене новине Тузланског кантона“, број: 6/20).

Члан 68.

Други пречишћени текст Закона о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица се примјењује од дана објављивања у „Службеним новинама Тузланског кантона“, а важност његових одредби утврђена је у законима који су обухваћени другим пречишћеним текстом Закона.

663

На основу члана 49. Закона о предшколском одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 12/09, 8/11, 10/13 и 8/18), члана 92. Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 9/15, 6/16, 14/18, 14/19 и 6/20) и члана 115. Закона о средњем образовању и одгоју („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 17/11, 9/15, 6/16, 14/18, 14/19 и 6/20), Влада Тузланског кантона, на сједници одржаној дана 16.06.2020. године, доноси

УРЕДБУ

**о допуни Уредбе о полагању стручног испита у
установама предшколског, основног и средњег
образовања на подручју Тузланског кантона**

Члан 1.

У члану 25. Уредбе о полагању стручног испита у установама предшколског, основног и средњег образовања на подручју Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, број: 15/18), иза става (3) додају се нови ставови (4) и (5), који гласе:

„(4) Изузетно, уколико је услед проглашеног стања природне или друге несреће током наставне године дошло до прекида редовног рада и функционисања школе, полагање стручног испита организује се и проводи у складу са посебном одлуком директора Педагошког завода.

(5) Одлуком из става (4) овог члана, уређује се вријеме и мјесто, као и начин полагања стручног испита.“

Члан 2.

Ова уредба ступа на снагу даном објављивања у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
-Федерација Босне и Херцеговине-
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
В Л А Д А

ПРЕМИЈЕР КАНТОНА

Проф. др. Денијал Тулумовић, с.р.

Број: 02/1-02-11575-1/20
Тузла, 16.06.2020. године

"Службене новине Тузланског кантона"

број: 10/2020

САДРЖАЈ**СКУПШТИНА****ЗАКОНОДАВНО – ПРАВНА КОМИСИЈА**

659. Закон о предшколском одгоју и образовању – пречишћени текст	971
660. Закон о основном одгоју и образовању - пречишћени текст	983
661. Закон о средњем образовању и одгоју - пречишћени текст	1009
662. Закон о допунским правима бранилаца и чланова њихових породица – други пречишћени текст	1037

ВЛАДА

663. Уредба о допуни Уредбе о полагању стручног испита у установама предшколског, основног и средњег образовања на подручју Тузланског кантона, број:02/1-02-11575-1/20 од 16.06.2020. године	1047

